

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Pranciškus Posinodinis apaštališkasis paraginimas AMORIS LAETITIA vyskupams, kunigams ir diakonams, vienuoliams ir vienuolėms, susituokusiems krikščionims ir visiems Kristų tikintiems pasauliečiams apie meilę šeimoje (Tęsinys)	2
---	---

Nacionalinis Gailestingumo kongresas

ŠVENTOJO TĖVO LAIŠKAS POPIEŽIŠKAJAM LEGATUI Į LIETUVOS NACIONALINĮ GAILESTINGUMO KONGRESĄ	15
Kardinolas Audrys Juozas Bačkis HOMILIJA GAILESTINGUMO KONGRESO ŠV. MIŠIOSE KATEDROS AIKŠTĖJE	16
Arkivyskupas Gintaras Grušas GAILESTINGUMO KONGRESO ATIDARYMO ŠV. MIŠIŲ HOMILIJA VILNIAUS ARKIKATEDROJE	17
Valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolin HOMILIJA ŠV. STANISLOVO IR VLADISLOVO KATEDROS AIKŠTĖJE	18
HOMILIJA KRYŽIŲ KALNE	20
HOMILIJA VILNIAUS ŠV. JUOZAPO KUNIGŲ SEMINARIJOJE	22
KREIPIMASIS – ŠVENTOJO SOSTO DIPLOMATIJA TAIKOS TARNYBOJE	23

Homilijos

GAILESTINGUMAS IR JAUTRUMAS KIEKVIENAM / 10 eilinis sekmadienis (C)	27
KAS GELBSTI ŽMOGŲ? / 11 eilinis sekmadienis (C)	28
JĖZAUS VIETA MŪSŲ GYVENIME / 12 eilinis sekmadienis (C)	29
PAŠAUKIMAS Į LAISVĘ / 13 eilinis sekmadienis (C)	30
NĖRA PAŠAUKIMO BE MISIJOS / 14 eilinis sekmadienis (C)	31

Bažnyčia Lietuvoje

Nacionalinis Gailestingumo kongresas	32
Vatikano valstybės sekretoriaus vizitas Lietuvoje	35
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	37
Kauno kunigų seminarija minėjo 150 metų sukaktį	38
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	39
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	40
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	41
Kardinolo Audrio Juozo Bačnio knygos „Taip, laimingas“ pristatymas	42

Popiežius Pranciškus

Posinodinis apaštališkasis paraginimas

AMORIS LAETITIA

vyskupams, kunigams ir diakonams, vienuoliams ir vienuolėms, susituokusiems krikščionims ir visiems Kristų tikintiems pasauliečiams apie meilę šeimoje

(Tęsinys. Pradžia „Bažnyčios žinių“ 4 numerįje)

KETVIRTAS SKYRIUS MEILĖ SANTUOKOJE

89. Viso, kas pasakyta, neužtektų santuokos ir šeimos Evangelijai išreikšti, jei atskirai *neaptartume meilės*. Mat negalime raginti žengti ištikimybės ir abipusio dovanojimosi keliu neskatindami brandinti, stiprinti ir gilinti santuokinę ir šeimyninę meilę. Juk Santuokos sakramento malonė pirmiausia skirta „sutuoktinių meilei ištobulinti“ (104). Šiuo atveju irgi galioja tai, kad „jei turėčiau pranašystės dovaną ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą; jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, tačiau neturėčiau meilės, aš būčiau niekas“ (1 Kor 13, 2–3). Vis dėlto žodis „meilė“ yra vienas dažniausiai vartojamų ir labai dažnai iškraipomų žodžių (105).

Mūsų kasdienė meilė

90. Šventojo Pauliaus himne apie meilę aptinkame kai kuriuos tikros meilės bruožus:

„Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi; meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos, nepasiduoda piktumui, pamišta, kad buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai. Jis visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištvėria“ (1 Kor 13, 4–7).

Meilė patiriama ir puoselėjama gyvenime, kuriuo visomis dienomis dalijasi sutuoktiniai vienas su kitu ir su savo vaikais. Todėl verta stabtelėti ir tiksliau suvokti šio teksto sąvokų prasmę, kad jį būtų galima mėginti taikyti kiekvienos šeimos konkrečiai situacijai.

Kantrumas

91. Pirma pavartota sąvoka yra *makrothymei*. Ji reiškia netiesiog „visa ištvėria“, nes ši mintis išreiškiama 7 eil. pabaigoje. Prasmė paaiškėja iš Senojo Testamento graikiš-

kojo vertimo, kur pasakyta, kad Dievas yra „lėtas pykti“ (Iš 34, 6; Sk 14, 18). Kantrumas reiškiasi tada, kai asmuo nepasiduoda impulsams ir vengia užsipulti. Tai – Sandoros Dievo, kviečiančio sekti juo ir šeimos gyvenime, bruožas. Tekstus, kuriuose Paulius vartoja šį žodį, reikia skaityti turint priešais akis Išminties knygą (plg. 11, 23; 12, 2. 15–18): giriant Dievo santūrumą, suteikiantį laiko atgailai, sykiu pabrėžiama jo galia, aikštėn išskylanti jam gailestingai elgiantis. Dievo kantrumas yra gailestingumo nusidėjėliui rodymas ir parodo tikrąją galią.

92. Būti kantriam nereiškia leisti be paliovos netikusiai su mumis elgtis ar toleruoti fizinę agresiją, ar leisti traktuoti save kaip objektą. Problema iškyla, kai manome, jog santykiai turi būti idiliški, o žmonės tobuli arba kai save laikome centru ir laukiame, kad būtų vykdoma tik mūsų valia. Tada visa daro mus nekantrius, verčia reaguoti agresyviai. Jei neugdysime kantrybės, visada rasime dingstį piktai atsakyti ir galop su mumis bus neįmanoma sugyventi, pasidarysime antisocialūs, negebantys sutramdyti impulsų, o šeima virs mūsų lauku. Todėl Dievo žodis mus ragina: „Tebūna toli nuo jūsų visokie šiurkštumai, piktumai, rūstybės, riksmas ir piktžodžiamas su visomis piktybėmis“ (Ef 4, 31). Kantrumas stiprėja pripažįstant, kad ir kitas turi teisę gyventi šioje žemėje drauge su manimi ir toks, koks yra. Nesvarbu, kad jis mane trikdo, griaua mano planus, erzina savo buvimo būdu ar savo mintimis, kad nėra viskuo toks, kokio tikėjaisi. Meilei visada būdinga stipri atjauta, skatinanti priimti kitą kaip šio pasaulio dalį net ir tada, kai jis elgiasi kitaip nei man norėtusi.

Geranoriškumo nuostata

93. Po to eina žodis *chresteuetai*, visoje Biblijoje pavartotas tik čia ir kilęs iš *chrestos* (geras žmogus, savo gerumą parodantis darbas). Vis dėlto, atsižvelgiant į vietą, kurioje jis yra, būtent į griežto paralelizmo santykį su pirmesniu žodžiu, jis papildo pastarąjį. Šitaip Paulius nori išryškinti, kad „kantrumas“, įvardytas pirmoje vietoje, nėra visiškai pasyvi nuostata, bet turi būti lydymas veikimo, dinamiškos ir kūrybiškos reakcijos kitų atžvilgiu. Šiuo žodžiu parodoma, kad meilė yra gėris kitiems ir jiems padeda. Todėl jis verčiamas kaip „maloninga“.

94. Visame tekste akivaizdu, jog Paulius trokšta pabrėžti, kad meilė nėra vien jausmas. Ji turėtų būti suprantama ta reikšme, kurią žodis „meilė“ turi hebrajų kalboje, būtent: „daryti gera“. Pasak šventojo Ignaco Lojolos, „meilė rodytina daugiau darbais negu žodžiais“ (106). Šitaip ji atskleidžia visą savo vaisingumą ir leidžia mums patirti davimo laimę, apstaus dovanojimosi be saiko, be reikalavimo atsilyginti, vien iš noro duoti bei tarnauti, kilnumą ir didingumą.

Išgyti iš pavydo

95. Todėl, kaip priešinga meilei, atmetama nuostata, išreiškiama sąvoka *zelos* (pavydas). Tai reiškia, kad meilėje nėra vietos nepasitenkinimui dėl kitų gerovės (plg. *Apd* 7, 9; 17, 5). Pavydas yra liūdesys dėl kito gerovės, liudijantis, kad mums kitų laimė nerūpi, nes visą dėmesį esame sutelkę į savo pačių gerovę. Meilė verčia išeiti iš savęs, o pavydas spaudžia į save koncentruotis. Tikra meilė brangina kitų sėkmes, nelaiko jų grėsme ir išsilaisvina iš pavydo kartaus skonio. Pripažįsta, kad visi turi skirtingų dovanų ir gyvenime žengia įvairiais keliais. Todėl stengiasi atrasti savo kelią į laimę, leisdamą kitiems surasti savuosius kelius.

96. Galiausiai kalbama apie poreikį įvykdyti tai, ko reikalaujama dviem paskutiniais Dievo Įstatymo įsakymais: „Negeisi savo artimo namų: negeisi savo artimo žmonos ar vergo ir vergės, ar jaučio, ar asilo, ar bet ko, kas priklauso tavo artimui“ (*Iš* 20, 17). Meilė akina nuoširdžiai branginti kiekvieną žmogų, pripažįstant jo teisę į laimę. Myliu šį asmenį, žvelgiu į jį Dievo Tėvo, kuris visko mums teikia „mūsų džiaugsmui“ (*1 Tim* 6, 17), žvilgsniu ir taip savo viduje patvirtinu, kad jis gali mėgautis gera akimirka. Ta pati meilės šaknis visada verčia mane atmesti neteisingumą to, kad vieni turi per daug, o kiti nieko, arba siekti to, kad ir visuomenės atstumtieji patirtų šiek tiek džiaugsmo. Visa tai yra ne pavydas, bet teisingumo troškimas.

Nesididžiuoti ir nesipuikuoti

97. Po to eina žodis *perpereuetai*, reiškiantis tuščiagarbiškumą, troškimą pasirodyti pranašesniai siekiant padaryti kitiems išpūdį pedantiška bei šiek tiek agresyvia nuostata. Kas myli, tas ne tik vengia per daug kalbėti apie save, bet ir dėl to, kad yra sutelkęs dėmesį į kitus, moka išlikti savo vietoje, nesistengdamas atsidurti visų dėmesio centre. Kitas žodis – *physioutai* – yra labai panašus, nes rodo, kad meilė nėra arogantiška. Paraidžiui reiškia „nesipuikavimą“ prieš kitus ir žymi kai ką dar subtilesnio. Galvoje turima ne vien manija demonstruoti savo savybes, bet ir realybės jausmo praradimas. Save kas nors laiko didesniu už kitus todėl, kad manosi esą „dvasingesnis“ ar „išmintingesnis“. Paulius šį žodį pavartoja ir kitur, pavyzdžiui, sakydamas, kad „pažinimas išpučia, užtat meilė ugdo“ (*1 Kor* 8, 1). Kai kurie manosi esą dideli, nes žino daugiau už kitus, todėl kelia jiems reikalavimus ir juos kontroliuoja, kai iš tikrųjų didelius mus daro meilė, kuri supranta, globoja, remia silpnąjį. Dar vienoje eilutėje tas žodis vartojamas kritikuojant tuos, kurie „ėmė puikuotis“ (plg. *1 Kor* 4, 18), tačiau iš tikrųjų yra kupini veikiau tuščių žodžių nei Dvasios „jėgos“ (plg. *1 Kor* 4, 19).

98. Svarbu, kad krikščionys šia nuostata gyventų bendraudami su šeimos nariais, kurių tikėjimas menkai išugdytas, įsitikinimai trapūs ar netvirti. Kartais nutinka priešinga: tie, kurie šeimos aplinkoje tariasi gerokai kitus praaugę, tampa arogantiški ir nepakeliami. Nuolankumo nuostata tada išryškėja kaip meilės dalis, nes nuoširdžiai norint kitus suprasti, jiems atleisti ir tarnauti, būtina išgyti iš puikybės ir puoselėti nuolankumą. Jėzus savo mokiniams priminė, kad galios pasaulyje kiekvienas stengiasi valdyti kitą, ir todėl jiems pasakė: „Tarp jūsų to nebus“ (*Mt* 20, 26). Krikščioniškosios meilės logika nėra jaustis aukštesniam už kitus bei rodyti jiems savo galią, bet: „kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebūnie jūsų vergas“ (*Mt* 20, 27). Šeimos gyvenime negali karaliauti vieno viešpatavimo kitiems logika ar varžymasis, kas protingesnis ar galingesnis, nes tokia logika meilę griauja. Ir šeimai galioja patarimas: „Visi būkite apsilikę nuolankumu vieni kitiems, nes Dievas išpuikėliams priešinasi, o nuolankiesiems duoda malonę“ (*1 Pt* 5, 5).

Mielumas

99. Mylėti taip pat reiškia būti maloniam, ir tokia yra žodžio *aschemonei* prasmė. Juo norima parodyti, kad meilė nesielgia netinkamai, nėra nemandagi ar žiauri. Būtais, žodžiais ir veiksmais yra maloni, o ne šiuurkšti ar nelanksti. Nemėgsta skaudinti kitų. Mandagumas yra „jautrumo ir nešališkumo mokykla“, reikalaujanti iš žmogaus „ugditi savo protą ir jausmus, mokytis išgirsti, kalbėti ir tam tikromis akimirkomis patylėti“ (107). Buvimas maloniam krikščioniui negali būti pasirinktinai ar atmestinas dalykas: tai – būtinas meilės reikalavimas, nes „kiekvienas žmogus įpareigotas būti malonus jį supantiesiems“ (108). Kasdien „žengiant į kito gyvenimą, net jei tas asmuo atlieka tam tikrą vaidmenį mano gyvenime, reikia taktiškumo nuostatos nebūti įsiveržėliu, ir tai atnaujina pasitikėjimą bei pagarbą. <...> Juo intymesnė ir stipresnė, juo labiau meilė reikalauja pagarbos kito laisvei ir gebėjimo palaukti, kol kitas atidarys duris į savo širdį“ (109).

100. Norint autentiškai susitikti su kitu, būtina maloniai žvelgti į jį. Tai neįmanoma karaliaujant pesimizmui, išryškinančiam kitų trūkumus ir klaidas, galbūt taip kompensuojant savo paties kompleksus. Malonus žvilgsnis neleidžia mums pernelyg užkliūti už kito ribotybių ir todėl įgalina, net jei esame skirtingi, vienam kitą pakęsti ir imtis bendro projekto. Maloni meilė kildina ryšius, ugdo saitus, kuria naujus integracijos tinklus, audžia tvirtą socialinį audinį. Šitai patys apsisaugome, nes be priklausomumo kam nors jausmo neįmanoma išlaikyti atsidaivimo kitiems, galop imama ieškoti patogumo vien sau ir bendras gyvenimas tampa negalimas. Antisocialus asmuo tiki, kad kiti egzistuoja vien jo poreikiams patenkinti ir kad tai darydami atlieka savo pareigą. Tada

erdvės meilės švelnumui ir kalbai nebelieka. Kas myli, tas geba padrašinti, paguosti, sustiprinti ir paskatinti. Štai, pavyzdžiui, ką Jėzus sakydavo žmonėms: „Pasitikėk, sūnau!“ (Mt 9, 2); „Didis tavo tikėjimas!“ (Mt 15, 28); „Kelkis!“ (Mk 5, 41); „Eik rami!“ (Lk 7, 50); „Nebijokite!“ (Mt 14, 27). Šiais žodžiais nežeminama, neliūdinama, neerzinama, neniekinama. Šeimoje būtina išmokti tokios malonios Jėzaus kalbos.

Dosnus nešališkumas

101. Dažnai kartojome, kad, norint mylėti kitus, pirma reikia mylėti save. Tačiau šiame meilės himne sakoma, kad meilė „neieško savo naudos“ arba „neieško, kas sava“. Toks pasakymas randamas ir kitame tekste: „Žiūrėkite kiekvienas ne savo naudos, bet kitų“ (Fil 2, 4). Turint priešais akis tokią aiškią Rašto ištarą, vengti savimeilei teikti pirmenybę, tarsi ji būtų kilnesnė už dovanojimąsi kitiems. Tam tikrą pirmenybę savimeilei galima suprasti vien kaip psichologinę būklę, tam, kuris negeba mylėti savęs, bus sunku mylėti kitus: „Kam bus dosnus žmogus, kuris šykštus sau <...>? Nėra šykštesnio žmogaus už šykštų sau pačiam“ (Sir 14, 5–6).

102. Tačiau pats Tomas Akvinielis aiškino, kad „meilei deramiaus trokšti mylėti, nei trokšti būti mylimai“ (110) ir kad „motinos, kurių meilė stipriausia, siekia labiau mylėti, nei būti mylimos“ (111). Todėl meilė gali pranokti teisingumą ir neužtarnautai, „nieko nesitikėdama“ (plg. Lk 6, 35), lietus iki didžiausios meilės, kuri yra gyvybę už kitus atiduoti (plg. Jn 15, 13). Ar toks dosnumas, įgalinantis mus dovanoti neužtarnautai ir be saiko, įmanomas? Tikrai įmanomas, nes Evangelija to ir reikalauja: „Dovanai gavote, dovanai ir duokite!“ (Mt 10, 8).

Be vidinio smurto

103. Pirmu himno pasakymu buvome kviečiami būti kantrūs, vengti šiurkščiai reaguoti į kitų silpnybes ar klaidas, o dabar pasirodo dar vienas žodis – *paroxynetai*, – kuriuo žymima vidinė pasipiktinimo reakcija, sukelta kažko, kas išoriška. Galvoje turimas vidinis smurtas, neparodomas susierzinimas, priverčiantis mus užimti gynybinę poziciją kitų atžvilgiu, tarsi jie būtų vengtini nemalonūs priešai. Tokio vidinio agresyvumo kurstymas nieko gera neduoda. Tai mus tik susargdina ir galiausiai izoliuoja. Pasipiktinimas sveikas, kai skatina reaguoti į didelę neteisybę, tačiau žalingas, kai linksta visas mūsų nuostatas primesti kitiems.

104. Evangelija, priešingai, kviečia pamatyti rąstą savo akyje (plg. Mt 7, 5), o būdami krikščionys negalime ignoruoti Dievo žodžio nuolatinio kvietimo nekurstyti piktu: „Nesiduok pikto nugalimas“ (Rom 12, 21). „Nepails-

kime daryti gera“ (Gal 6, 9). Vienas dalykas yra pajusti agresyvumo antplūdį ir kitas – jam pasiduoti bei leisti tapti nuolatine nuostata: „Rūstaudami nenusidėkite! Tegul saulė nenusileidžia ant jūsų rūstybės!“ (Ef 4, 26). Todėl diena šeimoje niekada neturėtų baigtis nesusitaikius. „Kaip galiu susitaikyti? Ar puldamas ant kelių? Ne! Mažas gestas, menkas dalykas, ir darna šeimoje bus atkurta. Pakanka mažo švelnumo gesto! Net be žodžių. Tačiau neleiskite, kad diena pasibaigtų nesusitaikius!“ (112). Vidinė reakcija kitų keliamo nemalonumo akivaizdoje turėtų būti palaiminimas širdyje, troškimas kitam gėrio, prašymas, kad Dievas jį išlaisvintų ir išgydytų: „Laiminkite, nes ir patys esate pašaukti paveldėti palaiminimo“ (1 Pt 3, 9). Jei reikia kovoti su blogiu, kovokime, tačiau vidiniam smurtui visada sakykime „ne“.

Atleidimas

105. Jei negeram jausmui leidžiame persmelkti visas mūsų gelmes, atveriamo vartus piktumui, susisukančiam lizdą širdyje. Pasakymas *logizetai to kakon* reiškia „nepamiršti blogio“, „jį pasižymėti“, t. y. rūstauti. Priešingybė yra atleidimas, grįstas teigiama nuostata mėginant suprasti kitų silpnybes ir surasti kitam asmeniui pateisinimą, kaip sakė Jėzus: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro“ (Lk 23, 34). Tačiau paprastai stengiamasi surasti dar daugiau kaltės, įsivaizduoti dar didesnes blogybes, įžiūrėti visokius blogus ketinimus, o taip rūstumas auga ir šaknijasi. Tada kokia nors sutuoktinio klaida ar koks nors nuopuolis gali pakenkti meilės ryšiui ir šeimos tvirtumui. Problema ta, kad kartais viskam priskiriamas tas pats sunkumo laipsnis, rizikuojant imti griežtai reaguoti į bet kurią kito klaidą. Troškimas apginti savo teises virsta nenumaldomu ir nuolatinu keršto troškulių, o ne sveiku savo orumo gynimu.

106. Kai esame įžeisti ar apgauti, atleisti įmanoma ir pageidautina, bet niekas nesako, jog tai lengva. Tiesa, kad „šeimos bendrystę galima išsaugoti ir tobulinti tik kilniai aukojantis. Kiekvienas ir visi turi būti visada pasirengę suprasti, toleruoti, atleisti, susitaikyti. Kiekviena šeima gerai supranta, kad įtampa ir konfliktai, egoizmas, nesantaika be atodairos ardo tą bendrystę, o kartais ją visiškai sunaikina. Dėl šios priežasties dažnai ir įvairiai suyra šeima“ (113).

107. Šiandien žinome, jog norint gebėti atleisti reikia išlaisvinančios savo pačių supratimo ir atleidimo sau patiemis patirties. Mūsų klaidos ar kritinis mylimo žmogaus žvilgsnis taip dažnai griauja mūsų savivertę. Šitai mus skatina saugotis kitų, vengti prisirišimo, baimintis tarpasmeninių santykių. Tada kaltinant kitus apgaulingai palengvėja. Turime melstis susitaikydami su savo istorija, priimti save pačius, mokėti sugyventi su savo

ribotumu ir taip pat sau atleisti, kad galėtume turėti tokią pat nuostatą kitų atžvilgiu.

108. Tačiau tam reikia patirti, kad Dievas mums atleido, kad esame nuteisinti dovanai, o ne už savo nuopelnus. Mus pasiekė už visus mūsų darbus pirmesnė meilė, kuri visada atveria naujas galimybes, skatina ir motyvuoja. Jei pripažįstame, kad Dievo meilė yra besąlyginė, kad Dievo meilės nereikia nei pirkti, nei už ją atmokėti, tada kitus galėsime mylėti labiau už viską, atleisti jiems net ir tada, kai jie mums buvo neteisingi. Kitaip mūsų šeimos gyvenimas nustos būti supratimo, paspirties ir paskatinimo vieta ir virs nuolatinės įtampos bei abipusio baudimo erdve.

Džiaugtis drauge su kitais

109. Pasakymu *chairei epi te adikia* žymima kokia nors neigiamybė, esanti žmogaus širdies slaptumoje. Tokia nuodinga nuostata būdinga tam, kuris džiaugiasi matydamas, kad neteisingai elgiamasi su kuo nors. Šį pasakymą papildo kitas, kuriuo išreiškiamas teigiamas momentas: *synchairei te aletheia* – su džiaugsmu pritaria tiesai. Tai reiškia džiaugimąsi kito gėriu, kai pripažįstamas jo kilnumas, branginami jo gebėjimai ir geri darbai. Šitai neįmanoma tam, kuris nuolatos lygina save bei konkuruoja su kitais, taip pat su savo sutuoktiniu, – ligi tiek, kad slapčia džiaugiasi jo nesėkmėmis.

110. Galėdamas padaryti gera kitam arba matydamas, kad kitam sekasi, mylintis žmogus džiaugiasi ir taip šlovina Dievą, nes „Dievas myli linksmą davėją“ (2 Kor 9, 7). Mūsų Viešpats ypač brangina tuos, kurie džiaugiasi kito laime. Jei neugdysime savo gebos džiaugtis kito gėriu ir dėmesį pirmiausia telksime į savo poreikius, pasmerksime save džiaugsmo stokojančiam gyvenimui, nes, pasak Jėzaus, „palaimingiau duoti negu imti“ (Apd 20, 35). Šeima visados turėtų būti vieta, kur kiekvienas, kuriam kas nors nutiktų gera gyvenime, žinotų, jog dėl šito bus džiaugiamasi drauge su juo.

Visa pakelia

111. Vardijimas užbaigiamas keturiais pasakymais, kurie visi susiję su visuma: „visa“. Visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi, visa ištvėria. Šitai primygtinai pabrėžiama meilės, gebančios nesitraukti iš kelio niekam, kas jai grasina, kontrkultūrinė dinamika.

112. Pirmiausia pasakoma, kad ji „visa pakelia“ (*panta stegei*). Tai skiriasi nuo „pamiršta, kas buvo bloga“, nes tas pasakymas susijęs su liežuvio naudojimu; gali reikšti „nieko nesakyti“ apie kokią nors neigiamybę, kuri gali būti būdinga kitam žmogui. Taip pat reiškia vengti teisti,

tramdyti polinkį žiauriai ir negailestingai smerkti. „Neteiskite ir nebūsate teisiami“ (Lk 6, 37). Nors tai ir prieštarauja įprastiniam mūsų liežuvio naudojimui, Dievo žodis sako: „Broliai, neapkalbinėkite vieni kitų!“ (Jok 4, 11). Juodinti kito paveikslą yra būdas, kaip įtvirtinti savąjį, išlieti pyktį bei pavydą nesukant galvos dėl padaromos žalos. Dažnai užmirštama, kad šmeižtas – sunki nuodėmė, rimtas Dievo įžeidimas, kai pakenkiama geram kito vardui ir jam padaroma sunkiai atitaisoma žala. Todėl Dievo žodis liežuviui toks griežtas sakydamas, kad liežuvius yra „nedorybės visetas“ ir „suteršia visą kūną“ (Jok 3, 6), „nerimstanti blogybė, pilna mirtinų nuodų“ (Jok 3, 8). „Juo keikiame žmones, kurie sukurti būti panašūs į Dievą“ (Jok 3, 9), o meilė kito paveikslą saugo taip jautriai, kad net sergsti gerą priešą vardą. Ginant dieviškąjį įstatymą šio meilės reikalavimo niekada nevalia užmiršti.

113. Vienas kitą mylintys ir vienas kitam priklausantys sutuoktiniai gerai kalba vienas apie kitą, stengiasi parodyti geras sutuoktinio puses nutylėdami trūkumus bei klaidas. Bet kuriuo atveju nesako nieko, kas pakenktų jo paveikslui. Tačiau toks elgesys yra ne tik išorinis veiksmas, bet ir kyla iš vidinės nuostatos. Tai – ne naivumas, kai nenorima matyti kito sunkumų ir silpnųjų, bet platus žvilgsnis, tas silpnųjų bei klaidas įkeliantis į kontekstą, primenantis, kad tie trūkumai tėra kito būties viena dalis, o ne visuma. Nepatinkanti santykio dalis nėra to santykio visuma. Tada galima tiesiog pripažinti, kad visi esame sudėtingas šviesos ir šešėlio derinys. Kitas nėra vien tai, kas mane erzina. Jis yra daug daugiau. Todėl nereikalauju iš jo tobulos meilės, kad jį brangčiau. Jis myli mane toks, koks yra, ir taip, kaip gali, būdamas ribotas, tačiau tai, kad jo meilė netobula, nereiškia, kad ji apgaulinga ar netikra. Tikra, bet ribota ir žemiška. Todėl jei per daug reikalausiu, jis man tai kaip nors leis suprasti, nes negalės imtis ir nesiims dieviškosios būtybės vaidmens ir netarnaus visiems mano poreikiams. Meilė gyvuoja greta su netobulumu, visa pakėlimu ir moka patylėti apie mylimo asmens ribotumus.

Visa tiki

114. *Panta pisteu* – „visa tiki“. Šiame kontekste šį „tikėjimą“ reikia suprasti ne teologine, bet įprastine „pasitikėjimo“ prasme. Galvoje turimas ne vien įtarinėjimas, kad kitas meluoja ar apgaudinėja. Toks pamatinis pasitikėjimas pripažįsta Dievo šviesą, kuri slypi tamsoje, tartum žarijos, žėruojančios po pelenais.

115. Toks pat pasitikėjimas įgalina laisvės santykį. Nebūtina kontroliuoti kito, smulkmeniškai sekti paskui jį siekiant, kad jis nepabėgtų iš mūsų glėbio. Meilė pasitiki, palieka laisvėje, atsisako viską kontroliuoti, turėti savo žinioje, valdyti. Tokia laisvė, įgalinanti autonomiją, atviru-

mą pasauliui ir naujai patirčiai, leidžia santykiui turtėti ir nevirsti horizontų stokojančia endogamija. Sutuoktiniai, vis iš naujo susitinkdami, šitaip gali džiugiai pasidalyti tuo, ką gavo ir ko išmoko už šeimos rato. Sykiu ji įgalina nuoširdumą bei skaidrumą, nes sutuoktinis, kuris žino, kad juo pasitikima ir kad jo nuoširdumas branginamas, nesislėpdamas rodysis toks, koks yra. O tas, kuris žino, kad yra įtarinėjamas, kad bus negailestingai smerkiamas, kad nėra besąlygiškai mylimas, geriau pasilaikys savo paslaptis, slėps savo paslydimus bei silpnybes, vaizduos save tokį, koks nėra. Ir priešingai, šeima, kurioje karaliaus tvirtas ir meilės kupinas pasitikėjimas ir, nepaisant visko, bus visados pasitikima, leis išnirti tikrajai jos narių tapatybei ir spontaniškai atmesti apgavystę, netiesą ir melą.

Viskuo viliasi

116. *Panta elpizei* – nepraranda vilties ateitimi. Siejant su ankstesniu pasakymu, šis posakis reiškia viltį to, kuris suvokia, jog kitas gali keistis. Jis visada viliasi, kad įmanoma subręsti, netikėtai pražysti, kad vieną dieną sudygs jo būties giliausi potenciniai gebėjimai. Tai nereiškia, kad viskas tame gyvenime pasikeis. Tačiau pripažintina – nors kai kurie dalykai vyksta ne taip, kaip norėtusi, Dievas galbūt kaip tik dabar tiesina kreivas to asmens linijas ir iš blogybių, kurių tas asmuo neįstengė įveikti šioje žemėje, išgaus kokio nors gėrio.

117. Tada viltis reiškiasi pilnatviškai, nes suvokiamas gyvenimo kitapus mirties tikrumas. Tas žmogus su savo silpnybėmis pašauktas į Dangaus pilnatvę. Ten jis bus visiškai perkeistas Kristaus prisikėlimo ir nebeliks jo trapumo, tamsumo ir ligotumo. Ten to asmens autentiška būtis suspindės visu savo gerumu ir gražumu. Tai mums taip pat leidžia šios žemės nemalonumų sukuryje žvelgti į tą asmenį antgamtinio žvilgsniu, vilties šviesoje bei laukti pilnatvės, kurią vieną dieną jis įgis Dangaus karalystėje, net jei dabar to ir nematyti.

Visa ištveria

118. *Panta hypomenei* reiškia, kad visus išbandymus ištveria teigiama dvasia. Reiškia išlikti tvirtam priešiškoje aplinkoje. Galvoje turimas gebėjimas pakelti ne tik kokią nors erzinantį dalyką, bet ir kai ką daugiau – gebėjimas dinamiškai ir nuolatos priešintis, įveikti bet kurį iššūkį. Tai meilė nepaisant visko, taip pat tada, kai visas kontekstas kviečia kitkam. Tai rodo tam tikrą atkaklų didvyriškumą, galią priešintis bet kuriai neigiamai srovei, neatšaukiamą apsisprendimą gėrio naudai. Čia į galvą ateina Martino Lutherio Kingo žodžiai, kai jis net tarp didžiausių persekiojimų ir pažeminimų pasirinko brolišką meilę: „Asmuo, kuris jūsų labiausiai nekenčia, turi savyje gėrio; net jūsų labiausiai nekenčianti tauta turi gėrio sa-

vyje; net jūsų labiausiai nekenčianti rasė turi gėrio savyje. O pažvelgę kiekvienam žmogui į veidą ir giliai jame išvydę tai, ką religija vadina „Dievo paveikslu“, pradėsite jį, nepaisydami visko, mylėti. Nesvarbu, kokie jo darbai, ten regite Dievo paveikslą. Ten yra gerumo, kurio jis niekada negali išdildyti. <...> Kitas būdas mylėti savo priešą yra šis: kai jums atsiranda proga savo priešą nugalėti, pats metas to nedaryti. <...> Pakilę iki meilės, jos didžiulio grožio ir galios lygmens, sieksite nugalėti tik blogas sistemas. Individus, pagautus tų sistemų, mylėsite, bet sieksite nugalėti sistemas. <...> Neapykanta už neapykantą tik stiprina neapykantą ir blogio buvimą visatoje. Jei aš jums smogsiu, o jūs – man, tada aš smogsiu jums atgal, o jūs – atgal man ir taip toliau – suprantate, tada nebus galo. Tai niekada nesibaigs. Kažkur kažkas turi susiprotėti, ir tai padaryti gali tik stipri asmenybė. Stipri asmenybė yra asmuo, galintis perkirsti neapykantos grandinę, blogio grandinę. <...> Kažkas turi būti užtektinai religingas ir moralus, kad ją perkirstų ir į pačią visatos struktūrą įšvirkštų tvirtos ir galingos meilės“ (114).

119. Šeimos gyvenime būtina ugdyti tokią meilės jėgą, kuri įgalintų kovoti su grėsme jai keliančiu blogiu. Meilė nepasiduoda pykčiui, nepagarbai kitam, troškimui sužeisti ar atkeršyti. Krikščioniškasis idealas, ypač šeimoje, yra meilė nepaisant visko. Kartais, pavyzdžiui, stebiuosi žmonėmis, kurie, kad apsisaugotų nuo fizinio smurto, išsiskyrė su savo sutuoktiniu, bet iš santuokinės meilės, pranokstančios jausmus, gebėjo, nors ir per kitus, ligos, kančios ar sunkumų akimirkomis rūpintis jo gerove. Tai irgi yra meilė nepaisant visko.

Augti santuokine meile

120. Mūsų apžvelgtas šventojo Pauliaus himnas leidžia mums pereiti prie santuokinės meilės. Tai – sutuoktinius sujungianti meilė (115), pašventinta, praturtinta ir apšviesta Santuokos sakramento malonės. Ji yra „jausminė sąjunga“ (116), dvasinė ir atnašaujamoji, tačiau sykiu aprėpia švelnią draugystę ir erotinę aistrą, nors gali egzistuoti ir tada, kai jausmai ir aistra susilpnėja. Popiežius Pijus XI mokė, kad tokia meilė perskverbia visas santuokinio gyvenimo pareigas ir jose užima garbingą vietą (117). Iš tiesų tokia stipri meilė, išlieta Šventosios Dvasios, yra Kristaus ir žmonijos nesugriaunamos Sandoros, vainikuotos jo atsidavimo iki galo ant kryžiaus, atspindys: „Dvasia, kurią išlieja Viešpats, duoda naują širdį ir išmoko vyrą ir moterį mylėti vienas kitą taip, kaip Kristus mus mylėjo. Santuokinė meilė per tai pasiekia tą pilnatvę, į kurią vidujai yra orientuota, – antgamtinę santuokinę meilę“ (118).

121. Santuoka yra brangus ženklas, nes „kai vyras ir moteris švenčia Santuokos sakramentą, Dievas tarsi

„atsispindi“ juose; jis išpaudžia juose savo bruožus ir neišdildomos savo meilės žymę. Santuoka yra Dievo meilės mums ikona. Iš tikrųjų Dievas taip pat yra bendrystė: trys Asmenys – Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia – amžinai gyvena tobuloje vienybėje. Būtent tai yra santuokos slėpinys: Dievas iš dviejų sutuoktinių padaro vieną gyvenimą“ (119). Tai turi labai konkrečių ir kasdienių padarinių, nes sutuoktiniams „sakramento galia pavedama tikra misija, kad jie, pradėdami nuo paprastų kasdienių dalykų, padarytų regimą meilę, kuria Kristus myli Bažnyčią ir toliau atiduodamas už ją savo gyvenimą ištikimai ir tarnystės dvasia“ (120).

122. Vis dėlto pravartu nepainioti skirtingų plotmių: dviem ribotiems žmonėms nevalia užkrauti nepaprastai sunkios naštos tobulai atkurti tobulą Kristaus ir jo Bažnyčios vienybę, nes santuoka kaip ženklas reiškia „dinaminį procesą, kuris rutuliojasi laipsniškai vis labiau integruojant Dievo dovanas“ (121).

Visą gyvenimą dalytis viskuo

123. Po meilės, vienijančios mus su Dievu, „didžiausia draugystė“ (122) yra santuokinė meilė. Šiai sąjungai būdingi visi geros draugystės bruožai: troškimas gerio kitam, abipusiškumas, artimumas, švelnumas, tvirtumas ir panašumas, atsirandantis kuriant bendrą gyvenimą. Tačiau santuoka prie to priduria neišardomą išskirtinumą, pasireiškiantį tvirtu nusistatymu dalytis visu gyvenimu ir jį drauge kurti. Būkime sąžiningi ir pripažinkime ženklus to, kad taip ir yra: kas įsimylėjęs, tas nelaiko, kad tas santykis gali trukti tik laikinai; kas intensyviai išgyvena santuokos džiaugsmą, nemano, jog tai – trumpalaikis dalykas; dalyvaujantys meilės kupinos sąjungos sudarymo šventime, kad ir kokia būtų trapi meilė, viliasi, kad ji išlaikys laiko išbandymą; vaikai trokšta ne tik kad tėvai juos mylėtų, bet ir kad būtų ištikimi bei visada liktų kartu. Šie ir kiti ženklai rodo, kad santuokinė meilė savo prigimtimi atvira galutinai. Santuoka, išreiškiamą santuokiniu pažadu likti kartu amžinai, yra daugiau nei socialinė formalybė ar tradicija, nes šaknijasi žmogaus spontaniškuose polinkiuose, o tikintiesiems yra sandora Dievo, kuris reikalauja ištikimybės, akivaizdoje: „Viešpats buvo liudininkas, kai tu tapai neištikimas savo jaunystės žmonai, nors ji yra tavo draugė ir per sandorą tavo žmona. <...> neleiskite nė vienam tapti neištikimam savo jaunystės žmonai. Aš nekenčiu skyrybų“ (*Mal 2, 14. 15. 16*).

124. Silpna ir pasiligojusi meilė, negebanti priimti santuokos kaip iššūkio, reikalaujančio iki mirties kovoti, atgimti, atsinaujinti ir vėl pradėti iš naujo, nepajėgi išlaikyti aukšto įsipareigojimo lygio. Pasiduoda laikinumo kultūrai, trukdančiai nuolatiniam augimo procesui. Todėl „pažadėti meilę visam laikui įmanoma tik atradus už kitus

planus didesnį planą, kuris mus remtų ir leistų mylimam asmeniui dovanoti visą ateitį“ (123). Kad tokia meilė galėtų atlaikyti visus išbandymus ir, nepaisydama visko, išlikti ištikima, reikia ją sustiprinančios bei tobulinančios malonės dovanos. Pasak šventojo Roberto Belarmino, „tai, kad vyras ir moteris susijungia vienas su kitu išskirtiniu bei neišardomu saitų taip, kad negali išsiskirti ištikti bet kurių sunkumų ir net tada, kai nėra vilties sulaukti palikuonių, neįmanoma be didelio slėpinio“ (124).

125. Be to, santuoka yra draugystė, nestokojanti aistros bruožų, bet visada orientuota į vis tvirtesnę ir intensyvesnę sąjungą. Todėl „įsteigta ne vien vaikams gimdyti“, bet ir kad „deramai reikštųsi, augtų ir bręstų abipusė meilė“ (125). Ta ypatinga vyro ir moters draugystė įgyja visa apimančią pobūdį, būdingą vien santuokinei sąjungai. Ir kaip tik todėl, kad yra visa apimanti, šita sąjunga išskirtinė, ištikima ir atvira vaikų gimdymui. Dalijamasi viskuo, įskaitant lytiškumą, visada vienas kitą gerbiant. Vatikano II Susirinkimas tai patvirtino pareikšdamas, kad „tokia meilė, suliejanti draugėn žmogiškus ir dieviškus pradmenis, veda sutuoktinius į laisvą savęs dovanojimą vienas kitam, tas dovanojimasis išreiškiamas švelniu vidiniu prisirišimu bei vidiniais veiksmais ir pripildo visą gyvenimą“ (126).

Džiaugsmas ir grožis

126. Santuokoje puoselėtiną meilės džiaugsmą. Kai tampa viską nustelbiantis, malonumo siekimas užsklendžia mus siauroje aplinkoje ir neleidžia rasti kitų pasitenkinimo būdų. Džiaugsmas, priešingai, didina gebėjimą mėgautis ir leidžia paragauti įvairios tikrovės, taip pat gyvenimo tarpsnių, kuriuose malonumas užgesęs. Todėl šventasis Tomas Akvinielis sakė, kad žodis „džiaugsmas“ vartojamas širdies platumui pažymėti (127). Santuokinis džiaugsmas, išgyvenamas net tarp skausmų, verčia pripažinti, kad santuoka yra būtinas džiaugsmo ir vargo, įtampos ir atvangos, kančios ir išlaisvinimo, pasitenkinimo ir troškimo, susierzinimo ir malonumo derinys, tačiau visada kelyje į draugystę, kuri skatina sutuoktinius rūpintis vienas kitu: jie „vienas kitam padeda ir tarnauja“ (128).

127. Draugystės meilė, kai suvokiama ir branginama kito „didelė vertė“ (129), vadinama *caritas*. Grožis – kito „didelė vertė“, nesutampanti su jo fiziniu ar psichologiniu patrauklumu, – leidžia mums paragauti jo asmens sakralumo neįaučiant valdingo poreikio turėti. Vartojimo visuomenėje estetinis jausmas nuskursta ir todėl džiaugsmas išblėsta. Viskas egzistuoja tam, kad būtų perkama, turima ir vartojama, – taip pat ir asmuo. Švelnumas, priešingai, yra meilės, kuri išlaisvina iš egoistinio troškimo turėti, apraiška. Jis verčia mus tartum

virpėti nepaprasta pagarba kitam asmeniui ir baimingai stengtis jam nepakenkti ar neatimti jo laisvės. Meilė kitam taip pat apima troškimą kontempliuoti ir branginti tai, kas asmens būtyje gražu bei šventa ir yra už mano poreikių ribų. Šitai man leidžia siekti jam gėrio net tada, kai jis negali būti mano arba kai tapo fiziškai nepatrauklus, agresyvus ar erzina. Todėl „nuo meilės, dėl kurios kam nors patinka kitas žmogus, priklausau, ar jis duos ką nors dovanai“ (130).

128. Estetinis meilės patyrimas reiškiasi žvilgsniu, laikinai kitą tikslu kaip tokiu, taip pat tada, kai jis yra pasiligojęs, pasenęs ar stokoja juslinio patrauklumo. Branginantis žvilgsnis labai svarbus ir jo šykštinti paprastai padaroma daug žalos. Ko kartais sutuoktiniai ir vaikai nepadaro, kad į juos būtų atkreiptas dėmesys ir atsižvelgta! Daug žaizdų atsiranda ir krizių kyla tada, kai nustojame vienas į kitą žvelgti. Būtent tai išreiškia šeimosose girdimais skundais ir padejavimais: „Mano vyras į mane nepažvelgia, atrodo, kad aš nematoma.“ „Pažiūrėk į mane, kai su tavimi kalbu.“ „Mano žmona į mane nebežiūri, dabar mato tik savo vaikus.“ „Namie niekam nerūpiu, niekas manęs nemato, tarsi manęs nebūtų.“ Meilė atveria akis ir įgalina pamatyti, be visa ko, koks vertingas yra žmogus.

129. Tokį žvelgiančios meilės džiaugsmą būtina puoselėti. Kadangi esame sukurti mylėti, žinome, jog nėra didesnio džiaugsmo, kaip dalytis gėriu: „Duok, imk ir būk sau vaisingas“ (Sir 14, 16). Didžiausi gyvenimo džiaugsmi, kai galima rūpintis kitų laime laukiant Dangaus. Prisiminkime gražią sceną iš filmo „Babetės puota“, kur dosni virėja dėkojant apkabinama ir pagiriama: „O, kiek malonumo suteiksi angelams!“ Saldus ir guodžiantis yra džiaugsmas, kylantis iš malonumo suteikimo kitiems, iš matymo, kaip jie tuo mėgaujasi. Toks džiaugsmas, broliškos meilės vaisius, yra ne tuščiaagarbio ir savanaudžio džiaugsmas, bet to, kuris myli ir kuriam patinka, kad mylimajam gera, – džiaugsmas, kuris išliejamas į kitą, ir jam pačiam tampa vaisingas.

130. Kita vertus, džiaugsmas atsinaujina per skausmą. Pasak šventojo Augustino, „juo didesnis pavojus mūšyje, juo didesnis ir džiaugsmas nugalėjus“ (131). Kentėje ir drauge kovoję sutuoktiniai gali patirti, jog tai buvo verta pastangų, nes per tai jie įgijo kai ko gera, kažko bendrai išmoko arba galėjo geriau vienas kitą įvertinti. Nedaug žmogiškų džiaugsmų yra tokie stiprūs ir dideli kaip tas džiaugsmas, kai du vienas kitą mylintys žmonės pasiekia ką nors, kas jiems kainavo didelių bendrų pastangų.

Tuoktis iš meilės

131. Jaunuoliams norėčiau pasakyti: kai meilė įgyja santuokinės institucijos pavidalą, nieko nesugadinama. Są-

junga tokioje institucijoje atranda būdą laiduoti tvirtumą ir realų bei konkretų augimą. Tiesa, meilė yra daug daugiau nei išorinis sutikimas ar santuokinės sutarties forma, tačiau tikra ir tai, kad apsisprendimas suteikti santuokai bei jos tam tikriems išipareigojimams regimą pavidalą visuomenėje aiškiai išskelia jos reikšmingumą: rodo tapatinimosi su kitu rimtumą, liudija paaugliško individualizmo įveiką ir išreiškia tvirtą sprendimą priklausyti kitam. Santuoka yra būdas išreikšti, kad motinos lizdas iš tikrųjų paliktas kitiems tvirtiems saitams kurti ir priimti naują atsakomybę dėl kito asmens. Tai daug vertingiau už vien spontanišką sąjungą dėl abipusio pasitenkinimo, tokia sąjunga reikštų santuokos privatizaciją. Santuoka kaip socialinė institucija yra priemonė abipusiam išipareigojimui apsaugoti bei meilės brendimui laiduoti, kad apsisprendimas dėl kito tvirtėtų, darytųsi konkretnis ir sykiu galėtų atlikti savo užduotį visuomenėje. Todėl santuoka nėra laikina mada, bet išlieka svarbi. Jos esmė šaknijasi pačioje žmogaus asmens prigimtyje ir jo visuomeniškume. Ji apima tam tikras pareigas, tačiau tos pareigos kyla iš pačios meilės, meilės, kuri tokia ryžtinga ir dosni, kad geba surizikuoti ateitimi.

132. Šitokiu apsisprendimu santuokos naudai išreiškiamas realus ir veiksmingas apsisprendimas du kelius sujungti į vieną, nesvarbu, kas nutiktų, ir nepaisant visų iššūkių. Dėl šio viešo meilės išipareigojimo rimtumo nevalia priimti sprendimo skubotai, tačiau dėl tos pačios priežasties jo negalima ir atidėlioti neapibrėžtai ateičiai. Išskirtinai ir galutinai išipareigoti kitam visada rizikinga ir reikalauja drąsos. Atsisakyti taip išipareigoti yra savanaudiška, suinteresuota, žema, reiškia nepripažinti kito teisių ir nepristatyti jo kaip verto besąlyginės meilės. Kita vertus, tie, kurie tikrai įsimylėję, linkę savo meilę rodyti kitiems. Meilė, kitų akivaizdoje sukonkretinta santuokine sutartimi, bei visos iš tokios institucijos kylančios pareigos liudija ir apsaugo be išlygų bei apribojimų ištartą „taip“. Tas „taip“ reiškia pasakyti kitam, kad jis visada gali tikėtis nebūti paliktas, jei praras savo patrauklumą, turės sunkumų arba atsiras naujų malonumo ar savanaudiškų interesų galimybių.

Meilė, kuri reiškiasi ir auga

133. Draugystės meilė sujungia visus santuokinio gyvenimo aspektus, padeda šeimos nariams visais gyvenimo tarpsniais žengti į priekį. Todėl nuolatos puoselėtini dosnūs bei gausūs tą meilę išreiškiantys gestai ir žodžiai. Šeimoje „būtina prieš akis turėti tris žodžius. Juos pakartosiu: prašau, ačiū, atsiprašau. Trys raktiniai žodžiai!“ (132). „Kai šeimoje nesieliame kaip įsibrovėliai ir pasiklausime, „ar galima?“, kai šeimoje nesame savanaudiški ir mokame pasakyti „ačiū“, kai šeimoje ką nors įskaudinę prašome „atleisk“, tuomet karaliauja ramybė

ir džiaugsmas“ (133). Nebūkime šykštūs tų žodžių, dosniai kartokime juos kasdien, nes „tyla tikrai yra slegianti, kartais ir šeimoje tarp vyro ir žmonos, tarp tėvų ir vaikų, tarp brolių ir seserų“ (134). Ir priešingai, laiku pasakyti tinkami žodžiai diena iš dienos saugo ir kursto meilę.

134. Visa tai tikrove tampa nuolatinio augimo kelyje. Ši tokia ypatinga meilės forma, kokia yra santuoka, pašaukta nuolat bręsti, nes jai visada taikytina tai, ką šventasis Tomas Akvinielis pasakė apie meilę (*caritas*): „Meilė [*caritas*] dėl savo prigimties neturi augimo ribų, nes pati yra dalyvavimas begalinėje meilėje [*caritas*], kuri yra Šventoji Dvasia. <...> Jos neriboja nė pats subjektas, nes augant meilei visada auga ir gebėjimas dar labiau paaugti“ (135). Šventasis Paulius primygtinai ragino: „Viešpats tepraturtina jus ir tepripildo meile vienu kitiems ir visiems“ (1 Tes 3, 12) ir priduria: „Apie brolių meilę nebereikia jums rašyti <...>. Mes tik raginame jus, broliai, daryti daugiau pažangos“ (1 Tes 4, 9–10). Daugiau pažangos. Santuokinė meilė pirmiausia saugoma ne kalbant apie neišardomumą kaip pareigą ar kartojant mokymą, bet stiprinant ją nuolatinio augimu veikiant malonei. Meilei, kuri neauga, gresia pavojus, o augti galime tik atsiliepdami į dieviškąją malonę gausesniais meilės aktais, dažnesniais, intensyvesniais, dosnesniais, švelnesniais, linksmesniais prisirišimo aktais. Vyras ir žmona „išgyvena tos vienybės prasmę ir kasdien vis giliau ją priima“ (136). Sutuoktiniai, kuriems dovanojama dieviškoji meilė, sykiu kviečiami nuolatos augti malone.

135. Nenaudinga fantazuoti apie idilišką ir tobulą meilę, nes tada nebėra jokios paskatos augti. Žemiškąją meilę įsivaizduojant kaip dangišką užmirštama, kad geriausia yra tai, kas dar nepasiekta, laiko subrandintas vynas. Kaip priminė Čilės vyskupai, „tobulų šeimų, kokias mums pateikia apgaulinga ir vartotojiška propaganda, nėra. Tose šeimose niekas nepasensta, nėra ligų, skausmo, mirties <...>. Vartotojiška propaganda perša iliuziją, kuri neturi nieko bendra su tikrove, su kuria kasdien susiduria šeimų tėvai ir motinos“ (137). Sveikiau pripažinti realybę ir ribas, iššūkius ir netobulumus bei išgirsti raginimą augti vienybe, bręsti meile ir puoselėti tvirtą sąjungą, kad ir kas nutiktų.

Dialogas

136. Dialogas yra itin tinkamas ir būtinas būdas, kaip santuokiniame gyvenime bei šeimoje patirti, išreikšti ir brandinti meilę. Tačiau tai yra ilgo ir reiklaus mokymosi vaisius. Vyrai ir moterys, suaugusieji ir jaunuoliai skirtingai bendrauja, skiriasi jų kalbėsena, jie vadovaujami kitokiais elgesio kodeksais. Bendravimui įtakos gali turėti tai, kaip klausiama, atsakoma, koku tonu kalbama, laiko momentas ir kiti veiksniai. Be to, visada būtina iš-

siugdyti tam tikras laikysenas, kuriomis būtų išreiškiamą meilė ir įgalinamas autentiškas dialogas.

137. Būtina skirti laiko, kokybiško laiko, kurio esmė yra kantriai ir dėmesingai išklausti, kol kitas išsakys viską, kas jam rūpi. Tam reikia mokėti neprabilti pirma tinkamos akimirkos. Užuoat pradėjus reikšti nuomonę ar patarimus, privalu įsitikinti, ar išgirdote visa, ką kitas jautė poreikį išsakyti. Tam būtina vidinė tyła, įgalinanti klausytis be širdies ir proto trikdžių – neskubėti, atidėti į šalį savo poreikius ir rūpesčius, suteikti erdvės. Dažnai vienam iš sutuoktinių reikia ne jo problemų sprendimo, bet būti išklaustam. Jis turi pajusti, kad jo skausmas, baimė, pyktis, viltis, svajonės išgirsti. Kokios dažnos yra šios dejonės: „Jis manęs nesiklauso. Apsimeta, kad tai daro, bet iš tikrųjų galvoja apie ką kita.“ „Kalbu su juo ir jaučiu, jog jis laukia, kad aš kuo greičiau baigčiau.“ „Kai su ja kalbu, ji stengiasi pakeisti temą ar trumpai atsakyti bei užbaigti pokalbį.“

138. Būtina ugdytis įprotį laikyti kitą tikrai svarbiu. Galvoje turimas jo asmens vertinimas, pripažinimas, kad jis turi teisę egzistuoti, savarankiškai mąstyti ir būti laimingas. Niekada nevalia nuvertinti, ką kitas sako ar dėl ko skundžiasi, net ir tada, kai reikia išreikšti savo požiūrį. Šitai grįsta įsitikinimu, jog visi gali ką nors pasiūlyti, nes turi kitokią gyvenimo patirtį, žvelgia į dalykus iš kitos perspektyvos, turi įvairiausių rūpesčių, išsiskiria skirtingais gebėjimais bei intuicinėmis išvalgomis. Net už agresyvių žodžių galima įžiūrėti kito tiesą, jo didžiausių rūpesčių svarbą ir to, kas sakoma, kontekstą. Todėl reikėtų į jį įsijausti, pažvelgti į jo širdies gelmes, aptikti, kas jį jaudina, ir tai padaryti išeities tašku dialogui palaikyti.

139. Būtina siekti plataus akiračio, neleidžiančio liguistai užsisiklęsti savo ankštose idėjose, ir lankstumo keisti ar papildyti savo nuomonę. Iš mano ir kito minčių gali rasti naują abudu praturtinanti sintezė. Vienybė, kurios reikia siekti, yra ne vienodumas, bet „vienybė įvairovėje“ arba „sutaikintoji įvairovė“. Praktikuodami tokį broliškos bendrystės stilių, skirtingi žmonės susitinka, vienas kitą gerbia ir vertina, sykiu išlaikydami skirtingus niuansus ir akcentus, praturtinančius bendrąjį gerį. Išsilaisvintina iš pareigos būti tokiam pat, kaip kitas. Reikia ir išvalgumo laiku pastebėti galimus „trikdžius“, kad jie nenutraktų dialogo. Pavyzdžiui, pažinti kylančius negerus jausmus ir juos suvaldyti, kad jie nepakenktų bendravimui. Svarbu mokėti išreikšti savo jausmus nežeidžiant kito, parinkti labiau kitam priimtinus ar kito toleruojamus žodžius, ypač kai kalbama apie reiklius dalykus, kritikuoti neliejant pykčio kaip keršto, vengti moralizavimo, kuriuo siekiama vien užsipulti, pašiepti, apkaltinti, įžeisti. Daug klausimų, dėl kurių diskutuoja poros, nėra rimti. Kartais tai būna smulkūs, nereikšmingi

dalykai, tačiau nuotaiką labiausiai gadina išsakymo būdas arba nuostata, su kuria vedamas dialogas.

140. Būtinai dėmesingumo kitam ir prisirišimo prie jo ženklai. Meilė nugalai didžiausias kliūtis. Ką nors mylint ar jaučiantis esant kito mylimam, lengviau suvokti, ką kitas nori išreikšti ir duoti mums suprasti. Būtinai nugalėti silpnybę, verčiančią baimintis kito, tarsi jis būtų „konkurentas“. Daug svarbiau savo saugumą grįsti tvirtais apsisprendimais, įsitikinimais ir vertybėmis, o ne troškimu nugalėti diskusijoje ar pasirodyti, kad esame teisūs.

141. Galiausiai pripažinkime: kad dialogas būtų vertas pastangų, turime turėti ką pasakyti, o tam reikia vidinio turtingumo, įgyjamo skaitant, asmeniškai apmąstant, meldžiantis ir atsiveriant visuomenei. Kitaip pokalbiai taps nuobodūs ir banalūs. Kai nėra vienas iš sutuoktinių nesirūpina savo dvasia ir neplėtoja įvairių santykių su kitais žmonėmis, šeimos gyvenimas tampa „endogaminis“, o dialogas nuskursta.

Aistringa meilė

142. Vatikano II Susirinkimas mokė, kad tokia santuokinė meilė „aprėpia viso asmens gėrį, todėl pajėgia sutaurinti jos kūninę raišką bei dvasinę raišką ir pakelti jų kaip santuokinės draugystės sandų bei būdingų ženklų vertę“ (138). Ne be pagrindo meilė be malonumo ir aistros yra nepakankama žmogaus širdies susivienijimui su Dievu simbolizuoti: „Visi mistikai teigė, kad atgamtinė meilė ir dangiškoji meilė ieškomų simbolių labiau atranda santuokinėje meilėje nei draugystėje, jaučiantis vaiku ar atsiduodant kokiam nors reikalui. O to priežastis yra būtent jos totalumas“ (139). Kodėl tad nestabtelėti ir neaptarti seksualumo santuokoje?

Emocijų pasaulis

143. Santuokoje svarbi vieta tenka troškimams, jausmams, emocijoms – tam, ką klasikai vadino „aistromis“. Jie kyla, kai asmens gyvenime atsiranda ir pasirodo „kitas“. Kiekvienai gyvai būtybei būdinga linkti prie kitos tikrovės, ir tam polinkiui visada būdingi pagrindiniai emociniai ženklai – malonumas arba kančia, džiaugsmas arba skausmas, švelnumas arba baimė. Jie yra elementariausio psichologinio aktyvumo pagrindas. Žmogus yra šios žemės gyvoji būtybė, todėl visa, ką daro ir ko ieško, lydi aistros.

144. Jėzus, būdamas tikras žmogus, išgyvendavo tikrovę su emociniu krūviu. Todėl sielvartavo, kad buvo Jeruzalės atstumtas (plg. *Mt* 23, 37), ir tokia padėtis priverė jį pravirkti (plg. *Lk* 19, 41). Lygiai taip pat gailėjo kenčiančių žmonių (plg. *Mk* 6, 34). Matydamas kitus

verkiant, susigraudindavo ir susijaudindavo (plg. *Jn* 11, 33), pats verkė dėl mirusio draugo (plg. *Jn* 11, 35). Tokios jo jautrumo apraiškos rodo, kokia atvira kitiems buvo jo žmogiška širdis.

145. Išgyventi emocijas savaime nėra morališkai nei gera, nei bloga (140). Jausiti troškimą ar atstūmimą nėra nei nuodėminga, nei peiktina. Tai, kas gera ar bloga, yra poelgis, atliktas skatinamas aistros ar jos lydymas. Tačiau jei jausmai kurstomi ar siekiami ir mes dėl jų netikusiai elgiamės, tai blogis yra sprendimas juos kurstyti ir iš to išplaukiantys netinkami poelgiai. Laikantis tokios pat logikos, patikti kitam savaime nėra gėris. Jei patikdamas elgiuosi taip, kad kitas asmuo taptų mano vergu, tai jausmas tarnauja mano egoizmui. Manyti, kad esame geri vien todėl, kad „turime jausmų“, yra nepaprastai apgaulinga. Kai kurie žmonės jaučiasi turį gebėjimą didelei meilei tik todėl, kad jaučia meilės poreikį, tačiau nepajėgia kovoti dėl kitų laimės ir gyvena užsisiklę savo troškimuose. Tokiais atvejais jausmai nutolina nuo didžiųjų vertybių ir slepia egocentrizmą, neleidžiantį puoselėti sveiko ir laimingo gyvenimo šeimoje.

146. Kita vertus, jei lydi laisvą veiksmą, aistra gali liudyti apsisprendimo tvirtumą. Santuokinė meilė verčia stengtis, kad visas emocinis gyvenimas taptų šeimai gėriu ir tarnautų bendram gyvenimui. Branda šeimoje pasiekama tada, kai jos narių emocinis gyvenimas virsta jautrumu, kuris nei nustelbia, nei aptemdo didžiųjų apsisprendimų bei vertybių, bet paiso jų laisvės (141), iš jos kyla, ją praturtina, pagražina ir padaro darnesnę visų gėrio labui.

Dievui patinka jo vaikų džiaugsmas

147. Šitai reikalauja auklėjimo, proceso, apimančio atsižadėjimą. Bažnyčia tuo įsitikinusi, nors tas įsitikinimas dažnai atmetamas, tarsi prieštarautų žmogaus laimei. Benediktas XVI labai aiškiai klausė: „Ar Bažnyčia su savo įsakymais bei draudimais kartais neapkartina gražiausio gyvenimo dalyko? Ar Bažnyčia nekelia draudimų kaip tik ten, kur Kūrėjo mums parengtas džiaugsmas siūlo laimę, kuri iš anksto leistų pajusti to, kas dieviška, skonį?“ (142). Tačiau jis atsakė, kad nors krikščionybėje nestigo perlenkimų ar iškrypusių asketizmo formų, oficialus Bažnyčios mokymas, ištikimas Raštui, neatmetė eroso, kaip tokio, bet paskelbė karą „jo sudarkytam griaunamajam pavidalui, nes klaidingas eroso sudievinimas <...> atima iš jo kilnumą, jį nužmogina“ (143).

148. Emocijų bei instinktų ugdymas būtinas, ir kartais tai verčia nustatyti ribas. Perlenkimas, kontrolės stygius, įkyrus vieno kurio nors malonumo troškimas galiausiai susilpnina ir apkartina patį malonumą (144) ir pakenkia

šeimos gyvenimui. O iš tikrųjų su aistromis galima žengti gražiu keliu, tik svarbu jas vis labiau kreipti į dovanojimąsi bei pilnatvišką savęs įgyvendinimą, praturtinančius tarpasmeninius santykius šeimoje. Tai reiškia ne intensyvaus džiaugsmo akimirką atsižadėjimą (145), bet jų sujungimą su kitomis dosnaus atsidavimo, kantrios vilties, neišvengiamo nuovargio, pastangų siekti idealo akimirkomis. Gyvenimas šeimoje yra visa tai ir vertas būti išgyventas visas.

149. Kai kurios dvasinės srovės primygtinai tikina, jog troškimas išsilaisvinti iš skausmo pašalintinas. Tačiau mes tikime, jog Dievui patinka žmogaus džiaugsmas, kad jis visa sukūrė „mūsų džiaugsmui“ (1 Tim 6, 17). Pratrūkime džiaugsmu jo švelnumo akivaizdoje, kai jis siūlo: „Mano vaike, jei turi iš ko, vaišinkis <...>. Neatsakyk sau šios dienos gėrybių“ (Sir 14, 11. 14). Sutuoktinių pora taip pat atsiliepia į Dievo valią klausydama šio biblinio paraginimo: „Gerą dieną džiaukis gerove“ (Koh 7, 14). Svarbu pripažinti, kad malonumas įvairiomis gyvenimo akimirkomis, nelygu abipusės meilės poreikiai, reiškiasi skirtingomis formomis. Turėdami tai priešais akis, galime priimti kai kurių Rytų mokytojų pasiūlymą išplėsti sąmonę, kad neliktume įkalinti labai ribotoje patirtyje, užsklendžiančioje perspektyva. Toks sąmonės išplėtimas yra ne troškimo paneigimas ar sugriovimas, bet jo išplėtimas ir išstobulinimas.

Erotinis meilės matmuo

150. Visa tai atveda mus prie sutuoktinių lytinio gyvenimo. Pats Dievas sukūrė lytiškumą, kuris yra nuostabi dovana jo kūriniais. Kai ją puoselėjame ir rūpinamės, kad ji netaptų nekontroliuojama, užkertame kelią „autentiškos vertybės nuskurdimui“ (146). Šventasis Jonas Paulius II atmetė mintį, jog Bažnyčios mokymas skatina „neigti žmogaus lyties vertę“ ar tiesiog ją pakešti „dėl dauginimosi poreikio“ (147). Sutuoktinių seksualinis poreikis nėra niekintinas dalykas, ir „jokiu būdu neverčiama tuo poreikiu suabejoti“ (148).

151. Tiems, kurie baiminasi, kad aistrų ir lytiškumo ugdymu kenkiama lytinės meilės spontaniškumui, šventasis Jonas Paulius II atsakė, jog žmogus „pašauktas į pilnatvišką ir brandų santykių spontaniškumą“, o pastarasis „yra laipsniško savo širdies paskatų išvėlgimo vaisius“ (149). Tai – įgyjamas dalykas, nes kiekvienas žmogus „turi išstvermingai ir nuosekliai mokytis, ką reiškia kūnas“ (150). Lytiškumas nėra priemonė pasitenkinti ar pasimėgauti malonumu, tai tarpasmeninė kalba, kai į kitą žiūrima kaip į turintį šventą ir neliečiamą vertę. Šitai „žmogaus širdis tampa, taip sakant, kito spontaniškumo dalininke“ (151). Šiame kontekste erotiškumas aiškiai išskyla kaip žmogaus lytiškumo

savita apraiška. Jame galima atrasti „jungtvinę kūno reikšmę ir autentišką dovanos kilnumą“ (152). Savo katechezėse apie žmogaus kūno teologiją šventasis Jonas Paulius II mokė, kad lytinis kūniškumas yra „ne tik vaisingumo ir dauginimosi versmė“, bet ir „geba išreikšti meilę – meilę, kurioje žmogus – asmuo tampa dovana“ (153). Sveikas erotiškumas, nors ir artimai susijęs su malonumo paieška, reiškia nuostabą ir todėl gali akstinus humanizuoti.

152. Todėl meilės erotinis matmuo laikytinas ne leista blogybe ar našta dėl šeimos gėrio, bet Dievo dovana, pagražinančia sutuoktinių susitikimą. Aistra, sutaurinta meilės, kuri gerbia kito kilnumą, tampa „pilnatvišku ir skaidriausiu meilės patvirtinimu“, parodydama mums, kokiems nuostabiems dalykams pajėgi žmogaus širdis, ir per akimirką leisdama „pajusti, kad žmogaus egzistencija yra vykusi ir sėkminga“ (154).

Smurtas ir manipuliacija

153. Šio teigiamo požiūrio į lytiškumą kontekste temą pravartu aptarti visapusiškai ir vadovaujantis sveiku realizmu. Juk negalime ignoruoti, kad lytiškumas dažnai taip nuasmeninamas ir susargdinamas, kad „vis dažniau tampa įrankiu ar proga įsitvirtinti ir savanaudiškai patenkinti asmeninius geismus bei instinktus“ (155). Šiais laikais kyla didelis pavojus, kad lytiškumą užvaldys nuodinga „panaudok ir išmesk“ dvasia. Kito kūnu dažnai manipuliuojama kaip daiktu, turimu tol, kol jis teikia pasitenkinimą, ir išmetamu, kai netenka patrauklumo. Argi galima ignoruoti ar nutylėti nuolatines dominavimo, arogancijos, piktnaudžiavimo, iškrypimo ir seksualinio smurto formas, kurios yra lytiškumo reikšmės iškraipymo rezultatas ir kito kilnumą bei pašaukimą mylėti palaidoja po neaiškios saviieškos sluoksniu?

154. Pravartu priminti, kad ir santuokoje lytiškumas gali tapti kančių ir manipuliacijos šaltiniu. Todėl turime aiškiai iš naujo patvirtinti, jog „santuokinis aktas, primateamas sutuoktiniui neatsižvelgiant į jo būklę ir teisėtus troškimus, nėra tikras meilės aktas ir todėl prieštarauja teisingos moralinės tvarkos santykių tarp sutuoktinių srityje reikalavimui“ (156). Sutuoktinių lytinio susijungimo aktai atitinka Dievo panorėtą lytiškumo prigimtį tada, kai atliekami „žmogui išties deramu būdu“ (157). Todėl šventasis Paulius ragino: „Tegul niekas neperžengia ribų ir neapgaukinėja savo brolio šituo reikalu“ (1 Tes 4, 6). Nors ir rašė epochoje, kai vyravo patriarchalinė kultūra, kurioje moteris laikyta visiškai pavaldžia vyrui, jis vis dėlto mokė, kad lytiškumas turi būti sutuoktinių aptariamas: numatė galimybę susilaikyti nuo lytinių santykių tam tikrą laikotarpį, tačiau jie dėl to turi būti „susitarę“ (1 Kor 7, 5).

155. Šventasis Jonas Paulius II labai subtiliai įspėjo sakydamas, kad vyrui ir moteriai „gresia nepasotinamumas“ (158). Tai reiškia, jog jie pašaukti vis intensyviau vienytis, tačiau kyla pavojus siekti panaikinti skirtumus ir neišvengiamą atstumą tarp judviejų. Mat kiekvienas turi savo nepakartojamą kilnumą. Kai brangi abipusė priklausomybė virsta valdymu, „tarpasmeninių santykių bendrystės struktūra iš esmės pakinta“ (159). Valdymo logika tokia, kad tas, kas valdo, galiausiai paneigia savo kilnumą (160) ir galop nustoja „subjektyviai tapatintis su savo kūnu“ (161), nes atima iš jo bet kokią reikšmę. Gyvena seksu bėgdamas nuo savęs paties ir atsižadėdamas susivienijimo grožio.

156. Svarbu aiškiai atmesti bet kurią seksualinio paklusnumo formą. Todėl pravartu vengti netinkamai aiškinti Laiško efeziečiams tekstą, kur reikalaujama: „Jūs, moterys, būkite klusnios savo vyrams“ (Ef 5, 22). Šventasis Paulius čia vartoja anai epochai būdingas kultūrinės sąvokas, tačiau mes turėtume perimti ne tą kultūrinį drabužį, bet apreikštą žinią, kuri pagrindžia visą šią ištrauką. Laikykimės šventojo Jono Pauliaus II išmintingo aiškinimo: „Meilė nesuderinama su jokių klusnumu, numatančiu moteriai vyro tarnaitės ar vergės vaidmenį <...>. Bendruomenė arba susivienijimas, kurie turi būti santuokos motyvas, tikrove tampa per abipusį dovanojimąsi, kuris yra paklusimas vienas kitam“ (162). Todėl taip sakoma, kad „vyrai turi mylėti savo žmonas tarytum savuosius kūnus“ (Ef 5, 28). Iš tikrųjų šiame bibliniame tekste kviečiama įveikti patogų individualizmą, kad būtų galima gyventi atsigręžus į kitus: kad gyventume „paklusdami vieni kitiems“ (Ef 5, 21). Tarp sutuoktinių tas abipusis „paklusimas“ įgyja ypatingą reikšmę ir suprantamas kaip laisvai pasirinkta abipusė priklausomybė su visomis ištikimybės, pagarbos ir rūpinimosi savybėmis. Lytiškumas neatsiejamas nuo tarnavimo tokiai santuokinei draugystei, nes skirtas tam, kad kitas pilnatviškai gyventų.

157. Vis dėlto iškraipytų lytiškumo ir erotiškumo atmetimas neturėtų skatinti jų niekinti ar apleisti. Santuokos idealo nevalia įsivaizduoti vien kaip dosnaus ir pasiukojamo dovanojimosi, kai kiekvienas išsižada visų asmeninių poreikių ir rūpinasi tik kito gerove be jokio pasitenkinimo. Atminkime, tikra meilė moka ir priimti iš kito, geba pripažinti savo pažeidžiamumą bei poreikius, neatsisako su nuoširdžiu ir laimingu dėkingumu priimti meilės kūniškos raiškos glamone, apkabinimu, bučiniu ir lytiniu susivienijimu. Benediktas XVI šiuo atžvilgiu aiškiai pareiškė: „Kai žmogus nori būti tik dvasia ir trokšta atsisakyti savo kūno, tarsi kokio vien gyvūniško paveldo, savo kilnumo netenka ir dvasia, ir kūnas“ (163). Dėl šios priežasties „žmogus negali gyventi ir vien pasiaukojančiaja, nusileidžiančiaja meile.

Jis negali visada tik dovanoti, jis turi ir gauti. Kas nori dovanoti meilę, turi pats ją gauti kaip dovaną“ (164). Šitai verčia niekuomet neužmiršti, jog žmogaus pusiausvyra trapi, kad visada išlieka kas nors, ką reikia sužmoginti, ir kad bet kurią akimirką tai gali iš naujo „nutrūkti nuo grandinės“ bei atgauti savo primityvią ir savanaudišką tendenciją.

Santuoka ir mergeliškumas

158. „Daug asmenų, kurie gyvena nesusituokę, ne tik yra atsidavę savo pradinei šeimai, bet ir daro daug naudinga tarp savo draugų, bažnytinėje bendruomenėje ir profesiniame gyvenime. <...> Be to, daugelis savo talentus skiria krikščionių bendruomenės tarnystei įsitraukdami į gailėstingumo darbus ir savanorystę. Dar kiti nesituokia, nes savo gyvenimą pašvenčia Kristaus ir brolių meilei. Jų atsidavimas labai praturtina šeimą Bažnyčioje ir visuomenėje“ (165).

159. Mergeliškumas yra meilės forma. Kaip ženklas, jis primena mums būtinybę rūpintis dėl Karalystės, poreikį be išlygų atsiduoti evangelizacijos tarnystei (plg. 1 Kor 7, 32) ir yra Dangaus pilnatvės, kur „prisikėlę nei ves, nei tekės“ (Mt 22, 30), atspindys. Šventasis Paulius šitai siūlė, nes laukė Kristaus greito sugrįžimo ir troško, kad visi dėmesį sutelktų vien į evangelizaciją: „Laikas trumpas!“ (1 Kor 7, 29). Vis dėlto jis aiškiai pareiškė, jog tai buvo jo asmeninis apsisprendimas ir troškimas (plg. 1 Kor 7, 6–8), o ne Kristaus reikalavimas: „neturiu Dievo įsakymo“ (1 Kor 7, 25). Sykiu pripažino įvairių pašaukimų vertingumą: „Kiekvienas turi iš Dievo savo dovaną, vienas šiokią, kitas kitokią“ (1 Kor 7, 7). Šiuo atžvilgiu šventasis Jonas Paulius II patvirtino, kad bibliniai tekstai „nesuteikia pagrindo kalbėti nei apie santuokos *nevisavertiškumą*, nei apie mergeliškumo, arba celibato, *pranašumą*“ (166) dėl lytinio susilaikymo. Užuot kalbėjus apie mergeliškumo pranašumą visais atžvilgiais, galbūt tinkamiau būtų parodyti, kad įvairūs gyvenimo būviai vienas kitą papildo taip, kad vienas gali būti tobulesnis koku nors vienu aspektu, o kitas – kitu. Aleksandras Haliėtis, pavyzdžiui, teigė, jog santuoką vienu atžvilgiu galima laikyti pranokstančia visus kitus sakramentus, nes ji simbolizuoja tokį didų dalyką, kaip „Kristaus susivienijimą su Bažnyčia, arba dieviškosios prigimties susivienijimą su žmogiškąja“ (167).

160. Todėl „kalbama ne apie santuokos nuvertinimą susilaikymo naudai“ (168), ir „nėra jokio pagrindo supriešinimui <...>. Jei, vadovaujantis tam tikra teologine tradicija, kalbama apie tobulumo būvį (*status perfectionis*), tai ne dėl paties susilaikymo, bet turint priešais akis evangeliniais patarimais grįsto gyvenimo visumą“ (169). Vis dėlto susituokęs asmuo gali gyventi

meile aukščiausiu laipsniu. Todėl „tobulumas, kylantis iš meilės, pasiekiamas puoselėjant ištikimybę tų patarimų dvasiai. Toks tobulumas galimas ir prieinamas kiekvienam žmogui“ (170).

161. Mergeliškumas simbolizuoja meilę, kuri nejučia poreikio turėti kitą kaip nuosavybę, ir taip atspindi Dangaus karalystės laisvę. Jis kviečia sutuoktinius savo santuokine meile gyventi turint priešais akis galutinę meilę Kristui, kaip bendrą kelią Karalystės pilnatvės link. Savo ruožtu sutuoktinių meilė teikia kitų simbolių vertybių: viena vertus, yra ypatingas Trejybės atspindys. Juk Trejybė yra tobula vienybė, kurioje vis dėlto egzistuoja skirtis. Be to, šeima yra kristologinis ženklas, nes rodo artumą Dievo, kuris žmogaus gyvenimu dalijasi per įsikūnijimą, kryžių ir prisikėlimą: kiekvienas sutuoktinis su kitu tampa „vienu kūnu“ ir siūlosi dalytis su kitu viskuo iki pabaigos. Mergeliškumas yra prisikėlusio Kristaus „eschatologinis“ ženklas, o santuoka – „istorinis“ ženklas keliaujantiems žemėje, žemiškojo Kristaus, susivienijusio su mumis ir dovanojusio save iki kraujo dovanos, ženklas. Mergeliškumas ir santuoka yra ir turi būti skirtingi mylėjimo būdai, nes „žmogus negali gyventi be meilės. Jei jam neapreiškiamą meilę, jis lieka sau pačiam nesuprantama būtybė, jo gyvenimas netenka prasmės“ (171).

162. Celibatui gresia pavojus būti patogia vienetve, teikiančia laisvę autonomiškai judėti, keisti vietas, užduotis ir apsisprendimus, disponuoti savo pinigais, susitikinėti su įvairiais žmonėmis kada patinka. Tokiais atvejais suspindi susituokusių asmenų liudijimas. Pašauktieji į mergeliškumą kai kuriose sutuoktinių porose gali atrasti Dievo dosnios ir nesuardomos ištikimybės savo Sandorai ženklą, kuris gali paskatinti jų širdis konkretesniam ir labiau pasiaukojamam disponuojamumui. Juk yra sutuoktinių, kurie išlaiko ištikimybę ir tada, kai sutuoktinis susergera sunkia fizine liga arba nepatenkina jo poreikių, nors daug progų vilioja ištikimybę sulaužyti ar kitą palikti. Moteris gali rūpintis savo sergančiu sutuoktiniu ir čia, po kryžiumi, pakartoti „taip“ savo meilei iki mirties. Tokia meile išpūdingai sušvinta mylinčiojo kilnumas, atspindintis dovanojančią meilę (*caritas*), nes tai meilei būdinga labiau mylėti, nei būti mylimai (172). Daugelyje šeimų taip pat galime aptikti gebėjimą pasiaukojamai ir švelniai tarnauti sunkaus elgesio ir net nedėkingiems vaikams. Šitai tėvus padaro laisvos ir nesuinteresuotos Jėzaus meilės ženklu. Visa tai celibatiniams asmenims tampa kvietimu dosniau ir būnant prieinamesniems gyventi savo atsidavimu Karalystei. Šiandien sekuliarizacija aptemdė susivienijimo visam gyvenimui vertę ir nuskurdino santuokinį atsidavimą, todėl „būtina sustiprinti santuokinės meilės teigiamus aspektus“ (173).

Meilės kismas

163. Dėl pailgėjusio gyvenimo atsirado tai, ko anksčiau nebūta: artimą abipusės priklausomybės santykį dabar tenka išlaikyti keturis, penkis ar šešis dešimtmečius, o iš to kyla poreikis vis iš naujo vienam kitą pasirinkti. Galbūt sutuoktinis nebejučia intensyvaus seksualinio potraukio prie kito asmens, tačiau jam patinka, kad jis priklauso jai, o ji – jam, patinka, kad jis ne vienas, kad turi „bendrininkę“, viską žinančią apie jo gyvenimą bei jo istoriją ir esančią visa ko dalininke. Ji yra gyvenimo kelionės palydovė, su kuria išvien galima pakelti sunkumus ir džiaugtis gražiais dalykais. Šitai taip pat kelia pasitenkinimą, būdingą santuokinei meilei. Negalima žadėti turėti tokius pat jausmus visą gyvenimą. Tačiau tikrai įmanomas tvirtas bendras projektas, tikrai galima išpareigoti mylėti vienam kitą ir drauge gyventi tol, kol mirtis neišskirs, ir gyventi vis turtingesniu artumu. Meilė, kurią pažadame, pranoksta visas emocijas, jausmus ar dvasios būsenas, nors ir gali jas apimti. Ji yra gėrio troškimas širdies apsisprendimu, aprėpiančiu visą egzistenciją. Taip neišspręsto konflikto sąlygomis ir širdį jaudinant mišriems jausmams kasdien gyvas išlaikomas apsisprendimas mylėti, dalytis visu gyvenimu, toliau vienas kitą mylėti ir vienas kitam atleisti. Kiekvienas iš abiejų žengia augimo ir asmeninio keitimosi keliu. Šiame kelyje meilė švenčia kiekvieną žingsnį ar kiekvieną naują etapą.

164. Santuokos tėkmėje fizinė išvaizda kinta, bet tai nėra priežastis meilės gimdomam patrauklumui išblėsti. Įsimylimas visas asmuo, turintis savo tapatybę, ne tik kūnas, net jei tas kūnas, nepaisant slenkančio laiko, niekada nenustoja kaip nors išreikšti asmens tapatybės, kuri palenkė širdį. Kai kiti nebemato tos tapatybės grožio, sutuoktinis ir toliau geba meilės akimis tą grožį išvysti, ir prisirišimas nenutrūksta. Jis iš naujo patvirtina apsisprendimą jai priklausyti, pasirenka ją ir tą pasirinkimą išreiškia ištikimu ir švelnumo kupinu artumu. Jo apsisprendimo jos naudai taurumas dėl tokio apsisprendimo intensyvumo bei tvirtumo pažadina naujo pobūdžio emociją santuokiniame gyvenime. Mat „emocija, sukelta kito žmogaus kaip asmens <...> savaiame nekrypsta į santuokinį aktą“ (174). Įgyja kitokių juslinių išraiškų, nes meilė „yra viena tikrovė, bet turi įvairių matmenų – vieną kartą gali labiau reikštis vienas matmuo, kitą kartą – kitas“ (175). Santuokinis ryšys atranda naujų būdų ir reikalauja vis iš naujo apsispręsti jį sutvirtinti. Tačiau ne tik tam, kad būtų išsaugotas, bet kad ir augtų. Tai kelias, kurį reikia tiesti diena iš dienos. Tačiau jis neįmanomas nesišaukiant Šventosios Dvasios, kasdien nemeldžiant jos malonės, neieškant jos antgamtinės jėgos, nerimastingai neprašant, kad ji išlietu savo ugnį ant mūsų meilės ir kiekvienoje naujoje situacijoje ją sustiprintų, duotų kryptį ir perkeistų.

(*Tėsinys kitame numeryje*)

Nuorodos

- (104) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1641.
- (105) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 2: AAS 98 (2006), 218.
- (106) Dvasinės pratybos, Kontempliacija meilei pasiekti, 230.
- (107) Octavio Paz. *La llama doble*. Barcelona 1993, 35.
- (108) Tomas Akvinielis. *Summa theologiae* II-II, q. 114, a. 2, ad 1.
- (109) Katechezė (2015 05 13): *L'Osservatore Romano* (2015 05 14), p. 8.
- (110) *Summa theologiae* II-II, q. 27, a. 1, ad 2.
- (111) Ten pat, a. 1.
- (112) Katechezė (2015 05 13): *L'Osservatore Romano* (2015 05 14), p. 8.
- (113) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 21: AAS 74 (1982), 106.
- (114) Martin Luther King Jr. Pamokslas *Dexter Avenue* baptistų bažnyčioje Montgomerijoje, Alabamos valst. (1957 11 17).
- (115) Tomas Akvinielis meilė vadina *vis unitiva* (*Summa theologiae* I, q. 20, a. 1, ad. 3), pakartodamas Pseudodionisijaus Areopagito posakį (*De divinis nominibus*, IV, 12: PG 3, 709).
- (116) Tomas Akvinielis. *Summa theologiae* II-II, q. 27, a. 2.
- (117) Enciklika *Casti conubii* (1930 12 31): AAS 22 (1930), 547–548.
- (118) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 13: AAS 74 (1982), 94.
- (119) Katechezė (2014 04 02): *L'Osservatore Romano* (2014 04 02), p. 8.
- (120) Ten pat.
- (121) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 9: AAS 74 (1982), 90.
- (122) Tomas Akvinielis. *Summa contra gentiles*, III, 123; plg. Aristotelis. Etika, 8, 12.
- (123) Enciklika *Lumen fidei* (2013 06 29), 52: AAS 105 (2013), 590.
- (124) *De sacramento matrimonii*, I, 2: in Id. *Disputationes*, III, 5 (ed. Giuliano, Napoli 1858, 778).
- (125) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 50.
- (126) Ten pat, 49.
- (127) Plg. *Summa theologiae* I-II, q. 31, a. 3, ad 3.
- (128) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 48.
- (129) Tomas Akvinielis. *Summa theologiae* I-II, q. 26, a. 3.
- (130) Ten pat, q. 110, a. 1.
- (131) *Confessiones*, VIII, 3, 7: PL 32, 752.
- (132) Kreipimasis į pasaulio šeimas per jų piligriminį apsilankymą Romoje Tikėjimo metais (2013 10 26): AAS 105 (2013), 980.
- (133) Viešpaties angelo malda (2013 12 29): *L'Osservatore Romano* (2013 12 30–31), p. 7.
- (134) Kreipimasis į pasaulio šeimas per jų piligriminį apsilankymą Romoje Tikėjimo metais (2013 10 26): AAS 105 (2013), 978.
- (135) *Summa theologiae* II-II, q. 24, a. 7.
- (136) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 48.
- (137) Čilės vyskupų konferencija. *La vida y la familia: regalos de Dios para cada uno de nosotros* (2014 07 21).
- (138) Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 49.
- (139) A. Sertillanges. *L'amour chrétien*. Paris 1920, 174.
- (140) Plg. Tomas Akvinielis. *Summa theologiae* I-II, q. 24, a. 1.
- (141) Plg. ten pat, q. 59, a. 5.
- (142) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 3: AAS 98 (2006), 219–220.
- (143) Ten pat, 4: AAS 98 (2006), 220.
- (144) Plg. Tomas Akvinielis. *Summa theologiae* I-II, q. 32, a. 7.
- (145) Plg. ten pat, II-II, q. 153, a. 2, ad. 2: „*Abundantia delectationis quae est in actu venereo secundum rationem ordinato, non contrariatur medio virtutis.*“
- (146) Jonas Paulius II. Katechezė (1980 10 22), 5: *Insegnamenti* III, 2 (1980), 951.
- (147) Ten pat.
- (148) Jonas Paulius II. Katechezė (1980 09 24), 4: *Insegnamenti* III, 2 (1980), 719.
- (149) Jonas Paulius II. Katechezė (1980 11 12), 2: *Insegnamenti* III, 2 (1980), 1133.
- (150) Ten pat, 4.
- (151) Ten pat, 5.
- (152) Ten pat, 1: 1132.
- (153) Jonas Paulius II. Katechezė (1980 01 16), 1: *Insegnamenti* III, 1 (1980), 151.
- (154) Josef Pieper. *Über die Liebe*. München 2014, 174.
- (155) Jonas Paulius II. Enciklika *Evangelium vitae* (1995 03 25), 23: AAS 87 (1995), 427.
- (156) Paulius VI. Enciklika *Humanae vitae* (1968 07 25), 13: AAS 60 (1968), 489.
- (157) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 49.
- (158) Jonas Paulius II. Katechezė (1980 06 18), 5: *Insegnamenti* III, 1 (1980), 1778.
- (159) Ten pat, 6.
- (160) Plg. Jonas Paulius II. Katechezė (1980 07 30), 1: *Insegnamenti* III, 2 (1980), 311.
- (161) Jonas Paulius II. Katechezė (1981 04 08), 3: *Insegnamenti* IV, 1 (1981), 904.
- (162) Katechezė. (1982 08 11), 4: *Insegnamenti* V, 3 (1982), 205–206.
- (163) Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 5: AAS 98 (2006), 221.
- (164) Ten pat, 7.
- (165) *Relatio finalis* 2015, 22.
- (166) Katechezė. (1982 04 14), 1: *Insegnamenti* V, 1 (1982), 1176.
- (167) *Glossa in quatuor libros sentiarum Petri Lombardi*, IV, XXVI, 2 (Quaracchi 1957, 446).
- (168) Jonas Paulius II. Katechezė. (1982 04 07), 2: *Insegnamenti* V, 1 (1982), 1127.
- (169) Jonas Paulius II. Katechezė. (1982 04 14), 3: *Insegnamenti* V, 1 (1982), 1177.
- (170) Ten pat.
- (171) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptor hominis* (1979 03 04), 10: AAS 71 (1979), 274.
- (172) Plg. Akvinielis. *Summa theologiae* II-II, q. 27, a. 1.
- (173). Popiežiškoji šeimos taryba. Šeima, santuoka ir „faktinės sąjungos“ (2000 07 26), 40.
- (174) Jonas Paulius II. Katechezė (1984 10 31), 6: *Insegnamenti* VII, 2 (1984), 1072.
- (175) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 8: AAS 98 (2006), 224.

Šventojo Tėvo laiškas Popiežiškajam legatui į Lietuvos Nacionalinį Gailestingumo kongresą

Vilnius, 2016 m. gegužės 6–8 d.

2016 m. balandžio 9 d. paskelbta, kad Valstybės sekretorius Jo Eminencija kardinolas Pietro Parolin paskirtas Popiežiškuoju legatu Lietuvos Nacionaliniame Gailestingumo kongrese, vyksiančiame gegužės 6–8 d. Vilniuje.

Jo Eminenciją Popiežiškąjį legatą lydės misija, kurią sudaro šie dvasininkai: mons. Kęstutis Latoža, Vilniaus Šv. Teresės parapijos klebonas ir Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos, šventovės rektorius; kun. Andžej Šuškevič, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos vicerektorius.

Skelbiame Šventojo Tėvo laišką Jo Eminencijai kardinolui Pietro Parolin:

Šventojo Tėvo laiškas

*Garbingajam Mūsų Broliui,
Valstybės Sekretoriui,
Šventosios Romos Bažnyčios Kardinolui
PIETRO PAROLIN*

Dievas yra atlaidus, gailestingas ir nepalieka nė vieno, kuris juo viliasi. Jis kaip maloningas Tėvas priima kiekvieną vaiką, grįžusį į atgailos kelią. Reikia, kad ir tikintieji savo ruožtu būtų gailestingi, atlaidūs ir padėtų tiems, kurie patiria sunkumų ir kenčia nuo bet kokio skurdo.

Mums yra žinoma apie neabejotinai pagirtiną sumanymą, kad šių metų gegužės 6–8 dienomis Vilniuje bus švenčiamas Lietuvos Nacionalinis Gailestingumo kongresas. Tikrai teisinga, kad toks sumanymas yra įgyvendinamas, nes būtent Vilniuje įstabi šventoji sesuo Faustina pasirūpino, kad būtų nutapytas gailestingą Jėzaus paveikslas. Ten dar yra verta būti garsinama šventovė, skirta Gailestingumo Motinai.

Ir Mes trokštame, kad šie maldingumo liudijimai taptų drąsesni ir stiprėtų tikėjimas, idant nūdienos žmonės plačiau ir geriau naudotųsi Išganytojo teikiama dvasine gerove ir iš šio trykštančio Atpirkėjo šaltinio gausiau pasisemtų malonės.

Tad siekdami, kad ši šventė būtų švenčiama iškilmingiau ir patrauktų didesnę dėmesį, garbingajam broliui Gintarui Grušui, Vilniaus arkivyskupui, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkui, deramai ir pagrįstai prašant, Savo mintis nukreipėme į tave, Mūsų Garbingasis Broli, su kuriuo dažnai dalijamės Savo suma-

nymais ir kuris atrodai esąs labai tinkamas imtis šios tarnystės ir puikiai ją atlikti. Todėl reikšdami tau brolišką palankumą, skiriame tave Savo Legatu į Lietuvos Nacionalinį Gailestingumo kongresą, kuris bus švenčiamas gegužės 6–8 dienomis Vilniuje.

Galiausiai pasirūpinsi perduoti Mūsų žodžius ir paraginti, kad per šį Gailestingumo Jubiliejų visi būtų įkvėpti pamaldumui, žmogiškam jautrumui, širdies kilnumui. Todėl visiems dalyviams bei tenykščiams tikintiesiems išreikši Mūsų gerą valią ir kartu paraginti atrasti gailestingą Išganytoją ir šauktis dangiškosios Motinos, idant patirtų malonių iš aukštybių. Tau pirmiausiai iš broliškos širdies suteikiame apaštališkąjį palaiminimą ir norime, kad Mūsų vardu ir valia perduotum jį visiems kongreso dalyviams. Tebūna šis palaiminimas širdžių atsinaujinimo ženklas ir būsimų dangaus malonių liudijimas. Drauge visų prašome melstis už Mums patikėtą Šv. Petro tarnystės vaisingą atlikimą.

Vatikano rūmai, 2016 metų balandžio 19 d.,
Gailestingumo Jubiliejus,
ketvirtieji Mūsų pontifikato metai

PRANCIŠKUS

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis

Homilija Gailestingumo kongreso šv. Mišiose Katedros aikštėje

2016 m. gegužės 7 d.

Brangūs Broliai ir Seserys Kristuje,

Gailestingumo metų padrašinti, su gyvu tikėjimu ir pasitikėjimu aukojame šventąsias Mišias dalyvaudami Kristaus aukoje. Kristaus, kuris savo kančia, mirtimi ir prisikėlimu atskleidė Tėvo gailestingumą, sutaikė žmoniją su Dievu.

Dievo gailestingumas tapo neatskiriama Bažnyčios dalis. Kiekvienas joje galime atrasti susitaikymo su Dievu malonę, kurią, Šventosios Dvasios galia, suteikia kunigai, Kristaus vardu atleisdami mūsų nuodėmes. Šiame atleidime glūdi Jėzaus pažadas: *Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę (Jn 14, 27)*. Būtent čia, Dievo artume, per Susitaikymo sakramentą patiriama tikroji širdies ramybė. Kunigas yra Dievo Gailestingumo įrankis, per kurį Dievas pasilenkia prie kiekvieno žmogaus, atvėrusio jam širdį, ir suteikia savojo gailestingumo malonę.

Ši gražų vakarą daugelis jūsų išgirdote motinišką Bažnyčios raginimą susitaikyti su Dievu. Tai didelis džiaugsmas Bažnyčiai, džiaugsmas ir dangui, nes Kristus yra pasakęs: *danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisųjų, kuriems nereikia atsiversti (Lk 15, 7)*.

Nuodėmė mus tolina nuo Dievo, nes likdami kaltėje atmetame Jo meilę, pasirenkame kelią, kuris veda į pražūtį, o ne gyvenimą. Visada prisiminkime – Dievas nenori, kad suklypęs gyvenimo kelyje žmogus būtų atskirtas nuo Jo meilės. Kaip Gerasis Ganytojas, Jis nesiliauja mūsų ieškojęs, nenurimsta, kol nesuranda savo paklydusios avelės. Ją suradęs nerūstauja, bet prakalbina mūsų sąžinę. Jis laukia mūsų gailesčio ženklų, atsivertimo, pasiryžimo atitaisyti blogus darbus ir rinktis gerį. Jei dar kas iš jūsų nesiryžote sugrįžti prie Dievo, iš visos širdies raginu jus apaštalo Pauliaus žodžiais: *Kristaus vardu maldaujame: susitaikykite su Dievu (2 Kor 5, 20)*. Nebijokime, nepavarkime šauktis Dievo gailestingumo, drąsiai eikime prie Gailestingumo versmės, kuri trykšta iš mus mylinčios Dievo širdies.

Susitaikymo su Dievu patirtis padeda mums gyventi taikoje su mūsų broliais ir seserimis. Atleidimas ir

susitaikymas yra be galo svarbūs šeimoje, bažnytinėse bendruomenėse, darbe ir kaimynystėje – visur, kur susirenka du ar trys, tarp jų ateina Kristus, nešinas darnos ir ramybės dovana. Šią dovaną galime priimti tarpusavio susitaikymo dėka. Trumpas žodelis „atsiprašau“ yra stebuklingas. Deja, šiandien jis nepelnytai primirštas, dažniau girdimas tik auklėjant vaikus. Gražinkime jį į mūsų, suaugusiųjų, santykius ir pamatysime, kaip smarkiai pasikeis gyvenimas, kiek daug įtampos, pykčio ir kančios virs ramybe bei džiaugsmu.

Šiandien daug kalbama apie gailestingumą, tačiau jo nesuprasime, kol mūsų protas, mūsų mintys, mūsų širdys – visas mūsų gyvenimas netaps gailestingas. Net ir mūsų tikėjimas turi būti gailestingas, nes antraip jis taps kitų teisimu ir paprasčiausia ideologija. Esame kviečiami *toliau rašyti Evangeliją savo gailestingumo darbais kūnui ir sielai, – tai yra krikščionio gyvenimo būdas, –* kalbėjo popiežius Pranciškus per Atvelykį.

Šių dienų pasaulyje matydami tiek daug kančios, materialinio ir dvasinio skurdo, karų, terorizmo aukų, pabėgėlių vargo, nekaltų žmonių, ypač vaikų kančios, negalime likti abejingi, savyje užsidarę. Atsiverkime gailestingumui! Krikščionys turi ryžtis dosniam, gyvam, užkrečiančiam gailestingumui, kuris liudytų begalinę Dievo meilę žmonėms. Iš to visi pažins, kad esate Kristaus mokiniai, Jo sekėjai. Gailestingumas nėra abstraktus, jis turi būti konkretus: reikia pamatyti šalia esančio kančią, reikia išdrįsti ištiesti pagalbos ranką visur, kur tik galime. Nepasitenkinkime vien tik jausmine užuojauta: su gailesčiu palinguoti galvą ir padejuoti, – išdrįskime padaryti konkretų gestą, nes *kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte (Mt 25, 40)*, – sako Kristus. Prisiliesdami prie kenčiančio ar atstumto žmogaus, ligonio, senelio, vaiko, prisiliečiame prie Kristaus. Tai yra tikrasis krikščionio gyvenimas, kurio mus moko Kristus.

Galvoju apie visus vaikus, kurie nepatyrė tėvų meilės, kurie auga vaikų namuose, o ne jaukiame šeimos prieglobstyje. Kristus beldžiasi į kiekvieno mūsų širdį prašydamas atverti jiems savo šeimų duris bei širdis. Ačiū Dievui, kad atsiranda žmonių, kurie išgirsta šį Dievo raginimą ir įvaikina juos, dovanuoja jiems šeimą. Drašinu visus, kurie tik galite, nepalikime vaikų be savų namų. Žinau, kad yra daug sunkumų, tačiau argi vaiko gyvenimas nėra vertesnis už visus sunkumus?

Gailestingumo sekmadienio išvakarėse dalyvavau maldos budėjime šv. Petro aikštėje ir girdėjau Popiežiaus raginimą: *būtų gražu, jeigu Gailestingumo metų proga kiekviena vyskupija įkurtų ką nors gailestingumo darbams vykdyti: ligoninę, namus seneliams, centrą benamiams ar*

turintiems priklausomybių. Gyvą gailestingumo darbą, gyvą Gailestingumo metų atminimą.

Įsiklausykime į Šventojo Tėvo Pranciškaus kvietimą, pagalvokime, ką mes Lietuvoje galime padaryti, kad šie Gailestingumo metai nepasibaigtų tik gražiais renginiais, bet atneštų konkrečių vaisių mūsų visuomenės, Bažnyčios gyvenime. Kalbėkime apie tai su Ganytojais, vyskupais, kunigais, darykime ką nors, kad Gailestingas Dievo veidas būtų tarp mūsų regimas, atpažįstamas ir mylimas.

Šiandien Evangelijoje girdėjome Kristaus žodžius: *Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ko tik prašysite Tėvą, duos tai*

jums dėl manęs <...> Prašykite ir gausite, kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų (Jn 16, 23–24).

Visi drauge prašykime Dievą, kad, pasak pranašo Ezekielio, *išimtu iš mūsų kūno akmeninę širdį ir duotų jautrią, gailestingą širdį* (plg. Ez 11, 19), kuri nebijotų išsipareigoti meilei ir gailestingumui, kuri norėtų keisti šios žemės veidą, idant jis būtų žmoniškesnis, idant visiems joje būtų gražiau ir ramiau gyventi. Prašykime, kad Dievo Gailestingumas įsikūnytų konkrečiais gailestingumo darbais, kurie liudytų pasauliui, kad ir šiandien yra žmonių, gebančių priimti bei dovanoti Dievo gailestingumą ne gražiais žodžiais, bet konkrečiais darbais.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Gailestingumo kongreso atidarymo šv. Mišių homilija Vilniaus arkikatedroje

2016 m. gegužės 6 d.

Brangieji,

pradedame Nacionalinį Gailestingumo kongresą, mūsų visų bendrą Gailestingumo metų šventę. Jau nemažai kelio nuėjome per šiuos metus, minėjome juos asmeniame gyvenime, šeimos gyvenime, parapijose ir vyskupijos renginiuose. Ši proga yra mums visiems, iš visos Lietuvos, susirinkti kartu ir švęsti gailestingumą.

Rytoj į mūsų kongresą atskris kardinolas P. Parolin, popiežiaus legatas, ir atveš ne tik popiežiaus sveikinimus, bet ir popiežiaus maldas bei palaiminimą mūsų Jubiliejui. Kviesdami į Nacionalinį Gailestingumo kongresą, Lietuvos vyskupai turėjo viltį, kad šiame renginyje mes sustiprinsime ryšį su Kristumi, kartu gilinsimės į Dievo Gailestingumo slėpinį, viešai liudysime tikėjimą ir dalysimės vieni su kitais džiaugsmu, kad priklausome Jėzui Kristui, kuriame mums yra apsčiai išlietas Dievo gailestingumas. Šios trys dienos iš tikrųjų bus malonės metas malonės metuose. Jos paremtos malda. Visoje Lietuvoje, besirengdami kongresui, paskutinėmis dienomis kalbėjome Gailestingumo devyndienį. Per maldą pasirengėme maldai. Šis kongresas bus nenutraukiama malda. Pradėję su Vakarine, po Mišių tęsime su Švenčiausiojo adoracija prie Dievo Gailestingumo paveikslo. Ir ta malda tęsis per visas tris dienas.

Verta prisiminti, kad šiandien, belaukiant Sekminių, prasideda novena Šventajai Dvasiai. Ir mes kartu vienijamės prašydami Šventosios Dvasios patepimo mums, čia susi-

rinkusiems, taip pat tiems, kurie melsis kartu per radijo ir televizijos transliaciją, ir tiems, kurie melsis kartu neturėdami tiesioginio ryšio galimybės, bet bus maldos vienybėje. Kvieskime Šventąją Dvasią, kad padarytų mus Dievo Gailestingumo įrankiais. Ta malda turi tapti veiksmu. Gailestingumas, arba *miser cordia*. *Miseria* ir *cor* – vargas ir širdis. Tai yra žmogaus vargas, kuris prisiliečia prie Dievo širdies ir yra jos perkeistas. *Miser cordia* – gailestingumas – negali apsiriboti tik išmaldos dalijimu. Turi būti perkeista širdis – davėjo ir gavėjo. Kai darome gailestingumo darbus, jie keičia kitus, bet taip pat ir mus pačius. Mes patiriame Dievo Gailestingumą per Sutaikinimo sakramentą, kuri turėsime progą švęsti rytoj ir per visas šitas dienas, kad mūsų širdys pradėtų gyventi gailestingumo nuostata, gyvenimo gailestingumu nuostata.

Verta pastebėti, kad šių Gailestingumo metų rengimo ir šventimo popiežius Pranciškus nepatikėjo tam Vatikano skyriui, kuris organizuoja atlaidus. Jis patikėjo šiuos metus Naujosios evangelizacijos tarybai. Ir šis popiežiaus sprendimas labai daug byloja, jis reiškia, kad popiežius mato gailestingumą kaip evangelizacijos veiksmą. Gailestingumas yra ta geroji naujiena, kurią tikintieji turi nešti visam pasauliui, visoms tautoms. Taip jis rašė savo pirmame laiške *Evangelii Gaudium* (Evangelijos džiaugsmas): „Gautojo Krikšto galia kiekvienas Dievo tautos narys tampa misionieriaujančiu mokinium“ (120). Kaip evangelizuojanti bendruomenė mes esame pašaukti darbais ir veiksmais leisti ir į kitų žmonių kasdieninį gyvenimą, prie jų priartėti, prireikus nusizeminti ir prisiimti jų gyvenimą, malda palytėti kenčiantį Kristaus kūną. Evangelizuojanti bendruomenė nusiteikia lydėti ir lydi žmoniją visuose įvykiuose, kad ir kokie jie sunkūs būtų. Džiugi evangelizuojanti bendruomenė visada turi progą švęsti ir švenčia kiekvieną nedidelę pergalę, kiekvieną evangelizacinį žingsnį ir mintį. Ir šis mūsų kongresas yra tos geros naujienos, to gailestingumo šventė. „Naujoji evangelizacija turėtų

apimti naują suvokimą“, – rašo popiežius, – kad aktyvus veikėjas yra kiekvienas pakrikštytasis <...>. Toks įsitikinimas tampa kiekvienam krikščioniui tiesiogiai skirtu raginimu neišsižadėti pareigos evangelizuoti čia ir dabar. Tam, kuris tikrai patyrė išganingą Dievo meilę, nereikia daug paskaitų ar ilgų pamokymų, kad eitų ir skelbtų“ (ten pat). Šiandienos skaitiniai taip pat ragina, drąsina mus, kad šios gerosios naujienos nelaikytume sau. Apaštalas Paulius sako: „Nebijok, kalbėk ir netylėk! Aš esu su tavim ir niekas nesikėsins tau kenkti, nes šiame mieste daugel žmonių – manieji“ (Apd 18, 9–10). „Aš jus vėl pamatysiu, – sako Kristus mokiniam, – tada jūsų širdys džiūgaus ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų nebeatims“ (Jn 16, 22).

Mes susirenkame į džiaugsmo šventę ir tą džiaugsmą patirsime dalydamiesi gailestingumo žinia su kitais, čia susirinkusiais ir čia gyvenančiais, ypač su tais, kurie savo širdyje dar nepažįsta Dievo Gailestingumo. Sekmadienį mes nešime pirmąjį originalų Dievo Gailestingumo paveikslą per Vilniaus miestą. Ši mintis yra šv. Faustinos dienoraštyje. Apie tą dieną, kai paveiks-

las buvo išstatytas Aušros Vartų koplyčioje pirmą kartą, ji rašo: „Kai šis paveikslas buvo išstatytas, išvydau gyvą Jėzaus rankos judesį, kuris nubrėžė didžiulį kryžiaus ženklą. Tos pačios dienos vakarą atsigulusi į lovą išvydau, kaip šis paveikslas ėjo virš miesto, o miestas buvo uždengtas tinklais. Kai Jėzus praėjo, perpjovė visus tinklus, o paskui nubrėžė didžiulį švento kryžiaus ženklą ir išnyko“ (Šv. Faustinos dienoraštis, 133 p.).

Viešpats gausiai mus laimina. Viešpats išlaisvina mus iš nuodėmės pinklių, Jo Gailestingumas teikia mums džiaugsmą, kurio niekas negali iš mūsų atimti. Aną savaitę popiežius Pranciškus savo kasdieniame pamoksle ragino susirinkusiuosius: „Leiskime būti Dievo nustebinti, leiskime, kad Šventoji Dvasia mus nustebintų.“ Būkime šiomis dienomis Šventosios Dvasios vedami. Gailestingasis Dievas stebina, gailestingasis Dievas gydo, gailestingasis Dievas išlaisvina. Šio kongreso dienomis leiskime Dievui mus nustebinti, kad pastiprinti malda ir liudijimais grįžtume į savo namus, parapijas ir toliau darbais bei veiksmais su dar didesniu džiaugsmu liudytume Dievo Gailestingumą kasdieniame gyvenime. Amen.

Valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolin

Homilija Šv. Stanislovo ir Vladislovo katedros aikštėje

Vilnius, Lietuva

Kristaus Žengimo į dangų iškilmė
2016 m. gegužės 8-oji, sekmadienis

Skaitiniai: Apd 1, 1–11; Ps 46, 2–3. 6–7. 8–9; Ef 1, 17–23; Lk 24, 46–53

Jūsų Eminencija!
Broliai Vyskupai ir Kunigai!
Gerbiami valdžios Atstovai!
Broliai ir Seserys Kristuje!

Man labai malonu šiandien drauge su jumis švęsti Kristaus Žengimo į dangų iškilmę. Po procesijos nuo Seimo pastato jūsų gražios sostinės gatvėmis meldžiant Dievo gailestingumo pasauliui šiuo Eucharistijos šventimu užbaigiamas nacionalinis Gailestingumo kongresas. Perduodu jums šiltus popiežiaus Pranciškaus sveikinimus. Jis tikrai už jus meldžiasi, yra arti jūsų dvasioje ir meldžia jums gausių Dievo palaiminimų. Dėkoju arkivyskupui Gintarui Grušui už malonų priėmimą ir šiltą svetingu-

mą. Ypač sveikinu Jo Eminenciją kardinolą Audrį Juozą Bačkį, kuris po daugybės Šventojo Sosto diplomatinėje tarnyboje praleistų metų prieš beveik dvidešimt penkerius metus grįžo į savo gimtąjį kraštą imtis sunkios užduoties – vadovauti šiai vietinei Bažnyčiai pokomunistinio laikotarpio sunkumų sukuryje. Taip pat sveikinu apaštališkąjį nuncijų Lietuvai, Jo Ekscelenciją arkivyskupą Pedro López Quintaną, Lietuvos vyskupus, kitus dalyvaujančius vyskupus, taip pat čia dalyvaujančius kunigus, vienuolius ir vienuoles bei tikinčius pasauliečius. Už dalyvavimą šiame šventime dėkoju civilinės valdžios ir kitų krikščioniškųjų Bažnyčių atstovams.

Baigiamosios nacionalinio Gailestingumo kongreso Mišios sutampa su Kristaus Žengimo į dangų iškilme. Tai savaime ragina mus klausti, ar tarp Dievo gailestingumo ir jo Sūnaus Žengimo į dangų yra ryšys. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad Kristaus Žengimas į dangų kažkaip prieštarauja žinia apie Dievo gailestingumą. Mums pasakyta, kad, mokiniam bežiūrint, Jėzus pakilo aukštyn, ir debesis jį paslėpė nuo mūsų akių (Apd 1, 9). Mus, be abejo, liūdina, kai koks nors mums brangus žmogus mus palieka, ir mes suprantaime, kad jo bent kurį laiką nebepamatysime.

Tačiau savo nuostabai sužinome, kad mokiniai į Jeruzalę sugrįžo „didelio džiaugsmo kupini“ (Lk 24, 52). Kristaus Žengimo į dangų iškilmė iš tikrųjų yra ne Jėzaus iškeliavimo minėjimas, bet jo nenutrūkstamo artumo

šventimas. Atminkite Jėzaus paskutinius žodžius savo apaštalams šv. Mato evangelijoje: „Aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (Mt 28, 20). Nors neberegime kūniško Jėzaus, bet turime jo patikinimą, kad jis, iš tiesų net dar veiksmingiau ir artimiau, yra su mumis ir be paliovos lydi mus tikėjimo kelionėje.

Jėzus užėmė savo vietą Tėvo dešinėje ir buvo deramai išaukštintas kaip nuodėmės ir mirties nugalėtojas (plg. *Fil 2, 8–11*). Darbas, kurį Jėzus savo fiziniame kūne buvo atsiųstas atlikti į žemę, yra užbaigtas. Jo Ižengimas į dangų daro jį artimą kiekvienam iš mūsų. Jėzus dabar yra kiekviename laike ir kiekvienoje vietoje. Visur ir visada jis yra su savo Bažnyčia ir mumis. Būdamas Tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus, jis stovi Dievo Tėvo akivaizdoje nuolatos mus užtardamas.

Todėl Kristaus Žengimo į dangų iškilmė yra mūsų viltį sustiprinanti šventė. Šv. Jonas Paulius II kartą pasakė: „Bažnyčia gali išgyventi sunkumų, Evangelija gali patirti nesėkmių, tačiau dėl to, kad Jėzus yra Tėvo dešinėje, Bažnyčia niekada nepažins pralaimėjimo. Kristaus pergalė yra mūsų pergalė“ (*Homilija per Kristaus Žengimo į dangų iškilme, 1979 m. gegužės 24 d.*).

Ta šventė taip pat yra Jėzaus šlovingo sugrįžimo laidas: „Tasai Jėzus, paimtas nuo jūsų į dangų, sugrįš taip pat, kaip esate jį matę žengiant į dangų“ (*Apd 1, 11*). Jėzus sakė savo mokiniams, kad net jis nežino nei dienos, nei valandos, kada Žmogaus Sūnus ateis (plg. *Mk 13, 32*). Bergždžia ir nenaudinga spėlioti, kada tai nutiks. Tačiau taip tikrai bus. Mūsų Viešpats sugrįš lygiai taip neabejotinai, kaip įžengė į dangų.

Kristaus Žengimo į dangų iškilmė yra mūsų viltį stiprinantis šventimas. Mes taip pat viliamės dalytis Jėzaus garbe ir amžinu dangiškuoju gyvenimu. Antrame skaitinyje šv. Paulius prašo Dievą atverti mūsų akis ir širdis, kad pažintume vilties, į kurią jis mus pašaukė, didybę (plg. *Ef 1, 18*). Tame pačiame laiške šv. Paulius moko, kad „Dievas, apstus gailestingumo, savo didžia meile, kuria mus pamilo, mus, mirusius nusikaltimais, prikėlė gyventi su Kristumi <...> prikėlė ir pasodino danguje su Kristumi Jėzumi“ (*Ef 2, 4–6*). Dievas, būdamas gailestingas, mus išgelbėjo ir dovanavo mums naują gyvenimą Kristuje, gyvenimą, kuris jau prasidėjo ir bus atbaigtas dangaus garbėje. Jis kviečia gyventi mus taip, kad būtume verti gautosios dovanos. Turime „apsivilkti nauju žmogumi, sukurtu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume“ (*Ef 4, 24*) ir gyventi „meile, nes ir Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą“ (*Ef 5, 2*). Būtent šiuo keliu turime žengti, kad mūsų viltis išsipildytų. Todėl viltis dalytis Kristaus garbe turėtų būti varomoji jėga, krepianči mūsų gyvenimą, mintis ir darbus.

Apaštalams bežiūrint, kaip Jėzus juos palieka, prie jų atsirado du vyrai baltais drabužiais ir prabilo: „Vyrai galilėjiečiai, ko stovite žiūrėdami į dangų?“ (*Apd 1, 11*). Šiais žodžiais ne tik esame kviečiami suvokti tikrąją jų stebimo įvykio prasmę, bet ir mums švelniai primenama imtis Jėzaus jiems duotos užduoties: „Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs“ (*Mt 28, 19–20*).

Nuo šios akimirkos Kristaus mokiniai, sustiprinti ir vadovaujami Šventosios Dvasios, ėmėsi jo jiems patikėtos užduoties misionieriauti. Ši užduotis yra skelbti ir liudyti Dievo gailestingumą. Ji taip pat apima visoms tautoms skirtą kvietimą atgailauti ir tapti jo mokiniais. Jėzus yra visų Viešpats, ir jo žinia skirta visiems. Jo siūlomas atleidimas, rodantis Dievo gailestingumą ir atjautą, išties yra geroji naujiena visai žmonijai. Laukdami Jėzaus sugrįžimo, turime vykdyti šią didžią užduotį – padaryti Dievo gailestingumą ir meilę žinomus visiems. Taip pasirengsime džiugiai sutikti jį tada, kai jis šlovingai grįš laikų pabaigoje.

Dievo gailestingumo žinia ypač susijusi su šiuo miestu, nes čia yra garbingasis XVII a. Gailestingumo Motinos paveikslas ir būtent čia šv. Faustinos Kowalskos bei jos dvasinio vadovo kun. Mykolo Sopočko prašymu dailininkas Eugeniuszas Kazimirowskis 1934 m. nutapė pirmąjį Dieviškojo Gailestingumo paveikslą. Šiomis dienomis turėjote galimybę apmąstyti šią žinią, patirti jos galią ir atnaujinančią jėgą ir tapti gailestingumo liudytojais bei apaštalais. Tačiau šis nacionalinis Kongresas laikytinas ne pavieniu proginiu įvykiu, bet paraginimu visoms vietinės Bažnyčios bendruomenėms priimti Dievo gailestingumo žinią ir imtis iniciatyvų, kurios turėtų tąsą ateityje ir taptų konkrečiu bei ilgalaikiu šių ypatingų Jubiliejaus metų vaisiumi.

Kaip įgyvendinti šią užduotį? Pirmiausia turime suvokti, kad mums reikia Dievo gailestingumo, ir patirti jį savo gyvenime. Jėzus be paliovos ragina mus pasitikėti Dievo gailestingumu ir prašyti atleidimo artinantis prie Dievo Atgailos sakramente, kuris yra didysis gailestingumo sakramentas. Kreipdamasis į šv. Faustina, Jėzus sako: „Trokštu, kad kunigai ši mano didelį gailestingumą skelbtų nusidėjėlių sieloms. Nusidėjėliai tegu nebijo artintis prie manęs. Mane degina gailestingumo liepsnos, triukšmingai reikalaujančios būti užgesintos; noriu išlieti jas ant tų sielų“ (*Dieviškasis Gailestingumas mano sieloje, 50*). Popiežius Pranciškus ragina mus pasinaudoti šių Jubiliejaus metų teikiamomis galimybėmis: „Šie Ypatingieji metai yra malonės dovana. <...> Patirkime susitikimo su visa perkeičiančia malone džiaugsmą. <...> Kad ir kur žmogus būtų, Bažnyčia privalo jį

pasiekti nešdama Evangelijos džiaugsmą, Dievo gailestingumą ir atleidimą“ (*Homilija per šv. Mišias atidarant Šventąsias duris*, 2015 m. gruodžio 8 d.).

Dievo gailestingumo dovana yra tokia dovana, kuria būtina dalytis su kitais. Dievas mums atleido; mes irgi turime atleisti. Kasdien meldžiamės: „Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.“ Turime tapti atleidimo ir susitaikymo skleidėjais. Mąstydamas apie tai, prisimenu, ką popiežius Jonas Paulius II pasakė Lietuvos kunigams per susitikimą su jais čia, Katedroje, 1993 m. Pripažinęs katalikų bendruomenės kančias ankstesniais dešimtmečiais, jis paragino kunigus pirmiausia būti geraisiais samariečiais savo broliams ir seserims, tebenešantiems sunkią praeities našta, įtarumo ir įskundimų, ilgų Dievo tylos ir net klastingos kovos su Dievu metų našta (plg. *Kreipimasis į dvasininkus, vienuolius, vienuoles ir seminaristus*, 1993 m. rugsėjo 4 d.).

Popiežius Pranciškus irgi primena gerojo samariečio pavyzdį ragindamas mus praktikuoti gailestingumo darbus kūnui ir sielai. Tokie darbai yra skiriamieji krikščioniškojo gyvenimo ženklai. Šį kvietimą jis adresuoja ne tik pavieniams asmenims, bet ir bendruomenėms, įskaitant tarptautinę bendriją. Mes visi pašaukti įveikti abejingu-

mo kultūrą, užveriančią mūsų akis, ausis ir širdis artimo poreikiams, ir persiimti gailestingumo, atjautos ir solidarumo dvasia, kuri nesitenkina gerais ketinimais, bet trokšta rasti būdų reikštis įvairiais darbais, palytinčiais ir gydančiais žaizdas, kurios šiandien kamuoja daugybės mūsų brolių ir seserų kūnus ir sielas (plg. Popiežius Pranciškus. *Homilija per šv. Mišias Dieviškojo Gailestingumo sekmadienį*, 2016 m. balandžio 3 d.).

Neleiskime šiems Ypatingojo jubiliejaus metams praeiti neįsileidę į širdį jų pagrindinės žinios ir jos neįgyvendinę. Atverkime savo širdis Dievo gailestingumui ir siekime jo atleidimo. Skatinkime atlaidumą ir susitaikymą savo namuose, mokyklose, darbovietėse ir bendruomenėse. Kaip gerasis samarietis, tapkime jautresni kitų fiziniams ir dvasiniams poreikiams, savo tikėjimą konkrečiai reikšdami gerais darbais. Šv. Faustina, didžioji gailestingumo apaštalė, ir šv. Jonas Paulius II teuztaria mus ir telaimi mums „malonę visada gyventi bei žengti gaubiamiems Dievo atleidimo ir tvirtai pasitikintiems jo meile“ (Popiežius Pranciškus. *Misericordiae vultus*, 24). Mergelė Marija, Gailestingumo Motina, Vilniaus ir visos Lietuvos žmonių taip su meile gerbiama Aušros Vartų koplyčioje, teuztaria mus ir tepadeda mums pasiryžti būti gailestingumo apaštalais mūsų laikų žmonėms.

Valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolin

Homilija Kryžių kalne

Šiauliai, Lietuva
2016 m. gegužės 7-oji, šeštadienis

Skaitiniai: *Apd* 18, 23–28; *Ps* 46, 2–3. 8–9; *Jn* 16, 23–28

Broliai ir seserys Kristuje!

Labai džiaugiuosi švęsdamas Eucharistiją čia, Kryžių kalne. Žinau, kokia brangi ši šventovė yra visiems lietuviams; tai – maldos ir piligrimystės vieta, jų vilčių bei ištvermės sunkiais laikais liudijimas. Savo įsimintino apsilankymo čia metu 1993 m. popiežius Jonas Paulius II, turėdamas priešais akis šio kalno istoriją, Kryžių kalną paskelbė vilties, taikos, meilės ir aukos vieta (1993 m. rugsėjo 7 d. homilija).

Šios dienos skaitiniai teikia mums vertingų pamokų apie maldos svarbą ir rodo mūsų pareigą dalytis savo tikėjimu su kitais.

Pirmajame skaitinyje iš Apaštalų darbų kalbama apie Apolą, Priskilę ir Akvilą. Apolas buvo žydų pamokslininkas iš Aleksandrijos. Jis puikiai išmanė Raštus ir rūpestingai bei užsidegęs mokė apie Jėzų, nors buvo gavęs tik Jono krikštą. Priskilė ir Akvilas, išgirdę jį kalbant Efezo sinagogoje, juo susidomėjo ir nuodugniau pamokė krikščioniškojo kelio.

Mokytašis Apolas giliau pažino Jėzų Kristų ir jo žinią dėka Akvilo ir jo žmonos Priskilės. Jiedu pragyvenimui užsidirbdavo versdamiesi palapinių audimu ir noriai skirdavo laiko vietinei krikščionių bendruomenei bei Evangelijos sklaidai. Apaštalų darbuose ir šv. Pauliaus laiškuose jie minimi ne mažiau nei šešis kartus. Paulius juos giria kaip savo „bendradarbius Kristuje Jėzuje“ (*Rom* 16, 3).

Akvilo ir Priskilės pastangų dėka Apolas buvo galutinai priimtas į krikščionių bendruomenę ir išvyko padėti Kristaus sekėjams kituose miestuose. Pasakojama, kad atkakęs į Graikiją jis „buvo labai naudingas per malonę įtikėjusiems. Mat jis viešumoje smarkiai sukirsdavo žydus, iš Raštų įrodydamas Jėzų esant Mesiją“ (*Apd* 18, 28). Akivaizdu, kad Akvilas ir Priskilė puikiai išmanė Raštus ir troško pasidalyti jais su kitais.

Tai, kad galėjo pamokyti tokį nusimanantį žmogų kaip Apolas, rodo, jog jie buvo gerai apsišvietę, gebantys plėtoti dialogą ir atviri iš Šventosios Dvasios gautoms išvalgoms.

Šiandien daug žmonių trokšta laimės ir pilnatviško gyvenimo, bet dažnai nežino, kas šiuos giliai įsišaknijusius troškimus galėtų patenkinti. Tie iš mūsų, kurie kaip Priskilė ir Akvilas pažino Jėzų Kristų ir draugystės su juo džiaugsmą, turi pareigą užkalbinti tuos, kurie dar gerai nepažįsta Kristaus ir vesti juos link jo.

Nors jau daug žinome apie Jėzų, mums, kaip ir Apolui, vis dėlto būtina padedamiems mūsų brolių ir seserų Bažnyčioje gilinti savo supratimą. Turime nuolankiai pripažinti, kad Jėzus mums dažniau kalba per labai paprastus žmones, kurie yra itin artimi jo širdžiai ir neretai turi išvalgų, sugluminančių išmintingus bei išsimokslinusius žmones. Be to, pažinti Jėzų nereiškia surinkti daugiau informacijos apie jį. Pažinti jį – sutikti jį maldoje ir sakramentuose, išgirsti jo balsą, kai jis mums kalba, priimti bet kurias mums jo patikimas užduotis, sekti juo savo brolių ir seserų bendruomenėje bei atpažinti jį savo artimo veide. Mąstydami apie tai, prisimename popiežiaus Benedikto XVI žodžius: „Apsisprendimui tapti krikščioniu pradžia duoda ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (*Deus caritas est*, 1).

Norint nuodugniai pažinti Jėzų, svarbiausia yra malda. Šiandienėje Evangelijoje Jėzus sako: „Ko tik prašysite Tėvą, duos tai jums dėl manęs“ (*Jn 16, 23*). Prie Dievo, mūsų Tėvo, galime artintis kupini pasitikėjimo ir prašyti jo, kad jis patenkintų mūsų ir visos žmonijos

poreikius. Dievas atsiliepia, nes yra gailestingas ir mus mylintis Tėvas.

Jėzus moko mus prašyti „jo vardu“ (*Jn 14, 13*). Tai – veiksmingos maldos sąlyga. Mūsų malda grįsta tikėjimu į jį, į tą, kuris apreiškia Tėvą ir mus veda pas jį. Tikėjimu įžengiame į santykį su juo, jį pažįstame ir pamilstame, laipsniškai suderiname savo mąstyseną, valią ir darbus su jo valia. Tad padedama Šventosios Dvasios, mokančios mus prideramai melstis, mūsų malda tampa viena su Jėzaus malda. Melddami sau ir pasauliui reikalingų dalykų, vienijamės su jo užtarimu, ir per tai malda „jo vardu“ tampa visiškai veiksminga.

Jėzus sako: „Prašykite ir gausite, kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (*Jn 16, 24*). Jėzus trokšta, kad būtume kupini džiaugsmo. Jis kalba ne apie paviršutinišką, bet apie gilų džiaugsmą, kylantį iš žinojimo, kad esame Dievo mylimi niekada nenuviliančia meile; apie džiaugsmą, išliekantį nepaisant visko, ką teko išverti; džiaugsmą, kuris galiausiai atsiranda iš Šventosios meilės Dvasios buvimo mumyse.

Šioje šventoje vietoje, kur virš horizonto linijos iškilę dešimtys tūkstančių kryžių, nebyliai liudijančių lietuvių tautos tikėjimą ir pasitikėjimą Dievo meile, atnaujinkime savo išpareigojimą siekti tvirtesnio santykio su Kristumi, kad gebėtume artimiau juo sekti ir traukti prie jo kitus.

Kryžiaus papėdėje, – sakoma Evangelijoje, – stovėjo Marija, Jėzaus motina, kuri dalijosi jo atperkamąja kančia. Kuomet kenčiame, sopulingoji Motina, kurios širdį pervėrė jos mylimojo Sūnaus mirtis, visada yra arti mūsų, kad mus paguostų ir palaikytų. Pasitikėdami jos globa ir galingu užtarimu, patikime jai savo maldas ir intencijas.

Nauji leidiniai

Ewa K. Czackowska. Sesuo Faustina. Šventosios biografija. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2016. – 456 p.: fotogr.

Išsamioje šv. Faustinos, Dievo Gailestingumo apaštalės, biografijoje kruopščiai dokumentuojamas negausių išorinių įvykių nužymėtas vienuolinis šventosios gyvenimas, jis papildomas amžininkų atsiminimais, susijamas su istoriniais įvykiais, to meto visuomeninio ir socialinio gyvenimo aplinkybėmis. Paraleliai atkuriamas daug intensyvesnis vidinis šv. Faustinos gyvenimas, pilnas kančios, abejonių, tačiau ir didelių, įstabių išgyvenimų, kurie subrandino šv. Faustina kaip vienuolę ir mistikę ir paruošė ją misijai – skelbti pasauliui Dievo Gailestingumą.

„Skaitydamas knygą supranti, kad tikroji mistika – tai ne akimirkos pagavimas, išrinktųjų privilegija, tačiau nuolatinis Dievo artumo ženklų ieškojimas pilkoje, kartais visiškai neįdomioje realybėje. Autorės dėka ta, kurią pats Jėzus pavadino savo Širdies išrinktąja, tampa artimesnė kiekvienam iš mūsų“ (Kun. Mariusz Marszałek).

Valstybės sekretorius J. Em. kardinolas Pietro Parolin

Homilija Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje

2016 m. gegužės 9 d.

Skaitiniai: *Apd* 19, 1–8; *Ps* 67, 2–3. 4–5. 6–7; *Jn* 16, 29–33

Broliai vyskupai ir kunigai,
brangūs seminaristai,
broliai ir seserys Kristuje,

Labai džiaugiuosi šią popietę būdamas su jumis ir švęsdamas Eucharistiją, kuri yra kiekvieno kunigo ir seminaristo gyvenimo centre. Perduodu jums šiltus sveikinimus nuo Jo Šventenybės popiežiaus Pranciškaus, kuris patikina, kad meldžiasi už jus ir siunčia nuoširdžius linkėjimus.

Šiandienos skaitiniai kviečia mus apmąstyti Šventąją Dvasią, jos veikimą mūsų gyvenime ir tai, kaip svarbu ugdyti maldingą santykį su ja.

Pirmajame skaitinyje Jono mokiniai, išgirdę Pauliaus skelbimą, priėmė krikštą Viešpaties Jėzaus vardu. Tuo metu, kai Paulius uždėjo ant jų rankas, „ant jų nužengė Šventoji Dvasia. Jie ėmė kalbėti kalbomis ir pranašauti“.

Mes taip pat priėmėme Šventąją Dvasią, ypač per Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus. Dvasia perkeičia mūsų būtį ir, jei pasiduodame jos veikimui ir įkvėpimams, daro įtaką mūsų veiksams. Šventasis Paulius mus moko, kad Šventoji Dvasia yra mumyse net prieš mums pradėdant veikti. Jis sako mums, kad Dievo Dvasia gyvena mumyse (plg. *Rom* 8, 9; *1 Kor* 3, 16) ir kad „Dievas atsiuntė į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią“ (*Gal* 4, 6).

Kai priimame įkrikščioninimo sakramentus, gauname įvaikinimo dovaną – tampame Dievo vaikais. Mūsų didingas orumas grindžiamas ne tik tuo, kad esame Dievo paveikslas, bet ir kad esame jo vaikai. Drauge su įvaikinimu gauname Šventosios Dvasios asmenį; ji gyvena pačioje mūsų esybės gelmėje su savo dovanomis, kurios reiškia nuolatinę dispoziciją, nuteikiančią mus klusniai sekti jos paraginimais.

Kaip krikščionys esame Dievo įvaikai, kuriuose gyvena Šventoji Dvasia. Turime laipsniškai įsisavinti šią būklę, perkeisdami šią dovaną į asmeninę tikrovę, nulemiančią mūsų mąstyseną, veikimą ir buvimą. Mumyse esanti Dvasia yra „Kristaus Dvasia“ (*Rom* 8, 9; plg. *Fil* 1, 19), Sūnaus Dvasia (plg. *Gal* 4, 6) ir sūnystės Dvasia. Jei leidžiame jai veikti, ji pamažu perkeičia mus į Sūnaus atvaizdą,

todėl galime kreiptis į Dievą „Aba, Tėve!“ (plg. *Gal* 4, 6) ir iš tikrųjų tapti kitu Kristumi mūsų aplinkiniams.

Šventoji Dvasia taip pat moko mus melstis. Iš tikrųjų negali būti tikros maldos be Dvasios buvimo mumyse. Tam tikra prasme Šventoji Dvasia, kuri yra Tėvo ir Sūnaus Dvasia, tampa „mūsų sielos siela“, intymiausia ir slaptiausia mūsų būties dalis, iš kur nepaliaujamai kyla mūsų malda į Dievą. Mes nežinome, kaip turėtume deramai melstis: mus moko vidinės maldos mokytoja Šventoji Dvasia. Ji papildo mūsų trūkumus ir atnašauja Tėvui mūsų garbinimą drauge su giliausiais troškimais. Tai kviečia siekti giluminės gyvos bendrystės su Dvasia. Turime išmokti tapti „vis jautresni, vis dėmesingesni Dvasios buvimui mumyse, perkeisti jį į maldą, patirti šį buvimą ir šiuo būdu išmokti melstis, kaip vaikai kalbėtis su Tėvu Šventojoje Dvasioje“ (Popiežius Benediktas XVI, 2006 m. lapkričio 15 d. bendroji audiencija).

Šventoji Dvasia taip pat mus įgalina mylėti. Ji mus įrašo į dieviškojo gyvenimo ritmą, o tai yra meilės gyvenimas, ir leidžia mums asmeniškai dalyvauti Tėvo ir Sūnaus santykiuose. Negana to, ji skatina mylėti kitus ir plėtoti meiltingus santykius su visais. Kai mylime, paliekame erdvės Dvasiai ir leidžiame jai iki galo reikštis.

Be to, Šventoji Dvasia, pasak šventojo Pauliaus, yra didžiadvasiškas pažadas, kurį pats Dievas davė mums pirma laiko, tuo pat metu ji laiduoja mūsų būsimąjį paveldą (plg. *2 Kor* 1, 22; *5, 5; Ef* 1, 13–14). Todėl Šventoji Dvasia stiprina mūsų viltį.

Pirmajame skaitinyje girdime, kad apaštalas Paulius „drąsiai įtikinėjo ir aiškino apie Dievo Karalystę“ (*Apd* 19, 8). Visa tai nebūtų įmanoma be Šventosios Dvasios pagalbos. Kaip kunigai ir būsimieji kunigai jūs taip pat kviečiami kalbėti „drąsiai ir įtikinamai“, suderindami įsitikinimą, drąsą bei gebėjimą įžvelgti tinkamiausią ir įtikinamiausią būdą, kaip perteikti Evangelijos žinią mūsų laikų žmonėms.

Evangelijoje, besibaigiant Paskutinės vakarienės pokalbiams su mokiniais, Jėzus jiems sako: „Aš jums tai kalbėjau, kad manyje atrastumėte ramybę. Pasaulyje jūsų priespauda laukia, bet jūs būkite drąsūs: aš nugalėjau pasaulį“ (*Jn* 16, 33). Jėzus niekada nežadėjo savo mokiniams lengvo gyvenimo. Jis labai aiškiai sakė, kad pasaulyje jiems teks susidurti su sunkumais, kliūtimis ir priešiškuumu. Taip pat yra ir mums. Jei pasaulis atmetė Kristų, jis atmes ir mus. Tačiau mes neturime prarasti drąsos, nes Jėzus, kuris nugalėjo pasaulį, visada yra su mumis.

Reikia nuolat ugdyti tvirtumo dorybę, kad būtų galima stoti prieš iššūkius ir sunkumus, kuriuos neišvengiamai

sutinkame kelyje į kunigystę ir pačioje kunigo tarnystėje. Katalikų Bažnyčios katekizmas aiškina, kad tvirtumas yra „moralinė dorybė, suteikianti ištvermės sunkumuose ir pastovumo siekiant gėrio“ (KBB, 1808). Jis padeda mums atsispirti pagundoms, įveikti baime, išverti išmėginimus ir persekiojimus.

Atsiminkite, kad jūs taip pat gavote Šventosios Dvasios dovanas, tarp jų ir tvirtumą. Dovanos skiriasi nuo moralinių dorybių tuo, kad dorybės pareikalauja iš mūsų nemažų pastangų ir yra įgyjamos palaipsniui, o dovanos mums visiškai nepriklauso, joms tiesiog reikia mūsų klusnumo nuostatos, kad galėtų būti veiksmingos. XVII a. prancūzų jėzuitas Louis Lallemand, kurio mokymas turėjo didelį poveikį popiežiui Pranciškui, palygina dorybių įgijimą su įtemptomis jūreivių, irkluojančių laivą prieš srovę, pastangomis; o dovanos, jo požiūriu, panašios į vėją, pučiantį į bures ir nešantį laivą be didelių jo įgulos pastangų.

Jei reguliariai melsimės Šventajai Dvasiai ir prašysime jos pagalbos, ji įgalins mus kalbėti „drąsiai ir įtikina-

mai“. Iš tikrųjų neturime rūpintis, ką sakyti, nes ji ateis mums į pagalbą. Tvirtumo dovanos dėka ji įgalins mus giedrai ir žvaliai sutikti kiekvieną kliūtį.

Kuo didesnė bus mūsų meilė Jėzui ir stipresnė mūsų bendrystė su Šventąja Dvasia, tuo daugiau jėgų turėsime pasitikdami kiekvieną išbandymą. Tai yra pergalės prieš šio pasaulio išmėginimus paslaptis.

Kviečiu jus gerai išnaudoti metus seminarijoje. Ugdykite tvirtą draugystę su Jėzumi, kasdien aukite meile jam ir nuolat šaukitės Šventosios Dvasios, kuri ateis jums į pagalbą. Tepadeda jums Viešpats pasitikėti jo buvimu ir augti tvirtumu. Tegu Šventoji Dvasia suteikia jums stiprybės ir drąsos įveikti priešišumą ir išlikti tikėjime.

Jūs, tebetęsiančius kelionę į kunigystę, lydžiu savo malda ir nuoširdžiais linkėjimais, taip pat patikiu jus globoti Marijai, Gailestingumo Motinai, kuri žvelgia į kiekvieną iš jūsų švelnia motiniška širdimi. Tegul ji ir toliau užtaria jus ir stiprina jūsų ryžtą sekti jos Sūnaus pašaukimu.

Valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolin

Kreipimasis Šventojo Sosto diplomatija taikos tarnyboje

Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčia, Vilnius, Lietuva

2016 m. gegužės 9 d.

Jūsų Ekscelencijos!
Gerbiami valdžios Atstovai!
Ponai ir Ponios!

Man labai malonu susitikti su jumis, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politinio mokslo instituto studentais, taip pat ir su kitais Lietuvos studentų ir akademinės bendruomenės atstovais. Linkiu sėkmingų studijų ir viliuosi, kad jos padės jums panaudoti savo talentus tarnaujant savo šaliai ir bendrajam gėriui.

Buvau paprašytas tarti jums žodį apie Šventojo Sosto diplomatiją tarnaujant taikai. Šia tema dėl savo pareigų esu kalbėjęs ir kitomis progomis. Šįryt prie jos norėčiau artintis šiek tiek iš kitokios perspektyvos, pateikdamas minčių apie tai, kaip Šventojo Sosto pastangos susijusios su taikos siekimu ir popiežiaus Pranciškaus

akcentuojamu gailestingumu*. Tokią prieigą pasirinkau ne tik todėl, kad šie metai yra Gailestingumo jubiliejaus metai, bet ir dėl gailestingumo temos ypatingo atgarsio čia, Vilniuje. Vakar rytą galėjau pasimelsti priešais gerbiamą Marijos, Gailestingumo Motinos, paveikslą Aušros Vartų koplyčioje, taip pat prie pirmo Dieviškojo Gailestingumo paveikslo, nutapyto čia, Vilniuje, šv. Faustinos Kowalskos prašymu.

Prieš tiesiogiai imdamasis pasiūlytos temos, norėčiau pateikti kelias įžangines pastabas. Iš pradžių reikėtų paaiškinti terminus. Pasakymas „Šventasis Sostas“, arba „Apaštalu Sostas“, reiškia Petro sostą ir, vadinausi, popiežių, kuris yra Petro įpėdinis tame soste. Iš to išplaukia, kad Šventojo Sosto diplomatija yra ne kas kita, kaip paties popiežiaus diplomatija. Vis dėlto tarptautinėje bendrijoje terminas „Šventasis Sostas“ vartojamas platesne prasme, aprėpiančia ne tik popiežių, bet ir Valstybės sekretoriata bei kitus Romos kurijos skyrius, padedančius popiežiui valdyti Katalikų Bažnyčią pasaulyje (plg. *Kanonų teisės kodeksas*, kan. 361). Tarptautinėje teisėje Šventasis Sostas laikomas suvereniu subjektu. Todėl gali vykdyti diplomatinę veiklą: siunčia ir priima ambasadorius; gali sudarinti tarptautines sutartis; turi teisę lygiomis sąlygomis

* Šiuo klausimu pirmiausia žr. Antonio Spadaro, „La diplomazia di Francesco. La misericordia come processo politico“, *La Civiltà Cattolica*, I (2016), Nr. 3975, p. 209–226.

su įvairių valstybių atstovais dalyvauti tarptautinėse konferencijose; gali tarpininkauti ir tarpininkauja tarptautiniu lygmeniu.

Nors dažnai kalbama apie „Vatikano diplomatiją“ ar „popiežiaus diplomatiją“, reikia atsiminti, kad Vatikano Miesto Valstybė diplomatija tiesiogiai neužsiima. Vatikano Miesto Valstybė Laterano sutartimi tarp Šventojo Sosto ir Italijos buvo įsteigta 1929 m. Tuo siekta ne įsteigti Šventojo Sosto suverenumą, kuris jau buvo plačiai pripažįstamas, bet geriau jį parodyti bei laiduoti. Nors Vatikano Miesto Valstybė pati yra suverenas, diplomatinę veiklą jos naudai vykdo Šventasis Sostas per Valstybės sekretoriata. Išskyrus kelias labai retas išimtis, Vatikano Miesto Valstybė nedalyvauja tarptautinių organizacijų veikloje, o Šventasis Sostas paprastai dalyvauja nario arba stebėtojo teisėmis. Taip pat pabrėžtina, kad ambasadoriai, atsiųsti atstovauti savo atitinkamoms šalims, akredituojami ne Vatikano Miesto Valstybėje, bet prie Šventojo Sosto. Šiuo atžvilgiu įdomu tai, kad Lietuva užmezgė diplomatinis santykius su Šventuoju Sostu 1927 m., kai Šventasis Sostas dar neturėjo savos teritorijos.

Minėjau, kad Šventojo Sosto diplomatinė veikla yra ne kas kita, kaip paties popiežiaus diplomatinė veikla. Vykdyti šią veiklą popiežiui padeda įvairūs Šventojo Sosto skyriai, pirmiausia Valstybės sekretoriatas, apaštalinės nunciatūros bei delegacijos įvairiose šalyse ir Šventojo Sosto nuolatinės arba stebėtojų misijos prie įvairių tarptautinių organizacijų.

Praėjusiam šimtmetėje popiežių veikla tarnaujant taikai tapo vis reikšmingesnė. Galėtume pateikti gausių pavyzdžių, kaip antai popiežių Benedikto XV ir Pijaus XII pastangos per abu pasaulinius XX a. karus siekti taikos, palengvinti nukentėjusių kančias ir po šių konfliktų skatinti teisingą pasaulinę tvarką. Popiežiai Benediktas XV ir Pijus XII taikos temai paskyrė svarbias enciklikas, būtent *Pacem Dei munus*, paskelbtą 1920 m., ir *Pacem in terris*, išleistą 1963 m. Vatikano II Susirinkimas, sušauktas popiežiaus Jono XXIII ir užbaigtas popiežiaus Pauliaus VI, turėjusių nemenką diplomatinę patirtį, reikšmingai apmąstė taiką pastoracinėje konstitucijoje apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes* (77–90). Nuo pirmojo Pasaulinės taikos dienos šventimo 1968 m. popiežiai šia tema kasmet paskelbdavo reikšmingą žinią. Popiežiai Paulius VI, Jonas Paulius II, Benediktas XVI ir Pranciškus Jungtinių Tautų Organizacijoje pasakė kalbų apie taiką. Popiežiui Jonui Pauliui II teko svarbus vaidmuo Vidurio ir Rytų Europos politinėje pervartoje. Nesenos popiežiaus Pranciškaus iniciatyvos skatinti susitaikymą ir abipusį supratimą tarp valstybių ir tarp įvairių grupių valstybių viduje

buvo plačiai nušviestos žiniasklaidos, o tai padėjo labiau suvokti neatidėliotiną poreikį imtis šių problemų.

Šventasis Sostas, kaip ir visa tarptautinė bendrija, tiki, jog skatinant taiką esminis vaidmuo turėtų tekti po Antrojo pasaulinio karo įsteigtoms tarptautinėms ir regioninėms daugiašalėms organizacijoms. Dėl šios priežasties, akinamas dėmesio didiesiems klausimams, kurie rūpi visai žmonijai, ir norėdamas prisidėti savo ypatingu indėliu, Šventasis Sostas praktiškai nuo pradžių ištraukė į tas organizacijas. Šiuose organuose Šventasis Sostas veikliai skatino taiką ir prisidėjo prie pastangų kuriant tokias būtinas sąlygas tikrai tvariai taikai laiduoti, kaip pagarba žmogaus teisėms, įskaitant teisę į gyvybę ir teisę į sąžinės bei religijos laisvę, humanitarinė teisė, aplinkos apsauga, nusiginklavimas, tinkamas rūpinimasis migrantais ir pabėgėliais, visapusiškas žmogaus vystymasis, pakankami maisto ir vandens išteklių, tinkama sveikatos apsauga ir švietimas.

Šių klausimų atžvilgiu Šventojo Sosto indėlis, žinoma, nėra techninis, politinis ar komercinis. Jis prie jų artinasi iš moralinio ir dvasinio požiūrio pusės, pateikdamas perspektyvas bei išvagas, kurios priešingu atveju ne visada būtų išgirstos ar priimtos domėn, ir puoselėdamas viltį įveikti netinkamas ar dalines pozicijas tikrojo visų gėrio labui. Savo programiniame apaštališkajame paraginime *Evangelii gaudium* popiežius Pranciškus taip aiškina tokią prieigą: „Puoselėdama dialogą su valstybe ir visuomene, Bažnyčia nedisponuoja visų dalinių klausimų sprendimais. Vis dėlto kartu su įvairiomis socialinėmis jėgomis ji remia pasiūlymus, geriausiai atitinkančius žmogaus kilnumą ir bendrąjį gėrį. Tai darydama ji visada aiškiai pateikia žmogaus egzistencijos pamatines vertybes, kad politiniu veikimu būtų įgyvendinami jomis grįsti įsitikinimai“ (241).

Taikos skatinimas nėra kas nors išoriška Bažnyčios misijai. Priešingai, tai yra jos užduoties tęsti Kristaus atperkamąjį darbą žemėje esminė dalis. Juk, pasak popiežiaus Pranciškaus, „kiekvienas autentiškas religijos praktikavimas negali neskatinti taikos“ (*Kreipimasis į diplomatinį korpusą, akredituotą prie Šventojo Sosto*, 2016 m. sausio 11 d.). Darbuodamasi dėl taikos bei siūlydama savo ypatingą indėlį, Bažnyčia bendradarbiauja su įvairiomis tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis, atskiromis valstybėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir agentūromis, ekspertais ir geros valios žmonėmis.

Šių metų žinioje Pasaulinės taikos dienos proga, pavadintoje „Įveikti abejingumą ir laimėti taiką“, popiežius Pranciškus nustato pamatinį principą, kad taika yra Dievo ir žmogaus darbo vaisius, bei priduria: „Taika

yra Dievo dovana, tačiau patikėta visiems vyrams bei moterims: jie pašaukti ją įgyvendinti.“ Tai verčia prisiminti žodžius iš *Evangelijos pagal Joną*: „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę. Ne taip aš ją duodu, kaip duoda pasaulis“ (*Jn 14, 27*). Reikia pripažinti, kad taika šiame pasaulyje kaip žmogaus pastangų vaisius, deja, dažniau yra trapi, nes ne visada atsižvelgiama į visus aspektus, prisidedančius prie tikros ir tvarios taikos, ir neretai tiesiog yra kompromiso, naudos ar jėgos rezultatas. Ji negarantuoja, kad konfliktas vėl neįsižiėbs, kaip labai aiškiai parodė istorija.

O Jėzaus duodama taika remiasi teisingu žmogaus ir Dievo santykiu, pamatu, ant kurio galima statydinti visus kitus autentiškus santykius. *Bažnyčios socialinio mokymo santraukoje* rašoma: „Taika remiasi pirminiu santykiu tarp kiekvieno žmogaus ir Dievo, santykiu, paženklinantu teisingumu“ (488). Taika yra Dievo dovana. Ji bus tvari, jei bus priimta kaip tokia. Todėl, nors taika yra, viena vertus, viena didžiausių Dievo dovanų, ji, kita vertus, reikalauja mūsų pastangų susitaikyti su Dievu ir vienam su kitu. Būtent to iš mūsų reikalaujama, kad būtume tikri taikdariai.

Anot *Bažnyčios socialinio mokymo santraukos*, „taika yra vertybė ir visuotinė pareiga, grįsta racionalia ir moralia visuomenės tvarka, kuri šaknijasi pačiame Dieve. <...> Taika nėra vien karo nebuvimas nei gali būti susiaurinta iki galios pusiausvyros tarp priešų palaikymo. Priešingai, ji remiasi teisinga žmogaus asmens samprata ir reikalauja teisingumu bei meile grįstos tvarkos“ (494).

Ar gailestingumas turi ką nors bendra su taikos skatinimu? Ar Gailestingumo jubiliejiniai metai, popiežiaus Pranciškaus pradėti Šventųjų durų Bangyje atidarymu praėjusio lapkričio 19-ąją ir vėliau Romoje gruodžio 8-ąją, turi ką nors pasakyti politikos ir diplomatijos pasauliui? Kreipdamasis į prie Šventojo Sosto akredituotą diplomatinį korpusą šių metų pradžioje, Šventasis Tėvas teigiamai atsakė į šiuos klausimus. Jis tvirtina, kad Dievas veikia ne tik pavienių žmonių gyvenime, bet ir tautų bei šalių istorinėje tikrovėje, išjudindamas susitaikymo procesus, kuriems, kad jie duotų vaisių, reikia laiko ir kantrių pastangų. Tie, kurie žvelgia į Dievo veidą, regi, kad jo galia „reiškia ne jėgą ar griovimą, bet meilę“ ir kad jo teisingumas yra „ne kerštas, bet gailestingumas“. Štai todėl, – sako popiežius, – jis nusprendė paskelbti Gailestingumo jubiliejų ir pradėti jį Centrinės Afrikos Respublikos sostinėje Bangyje, šalyje, pastaraisiais metais kamuojamoje bado, skurdo ir konfliktų. Popiežiaus drąsus sprendimas nuvykti į Bangį ir paremti vietinių vadovų pastangas skatinti taiką bei susitaikymą iš tiesų išjudino procesą, vėliau atvedusį prie daug žadančių teigiamų įvykių toje šalyje.

Tame pačiame kreipimesi popiežius Pranciškus net teigia: „Visas mano apaštališkąsias keliones praėjusiais metais jungia viena gija – gailestingumas.“ Minėdamas savo apsilankymą Bosnijos ir Hercegovinos sostinėje Sarajeve, jis giria toje šalyje dedamas pastangas tiesti tiltus, skatinti tai, kas vienija, ir skirtumus laikyti proga puoselėti pagarbą kitiems. Visa tai, pasak jo, įmanoma „dėl kantraus ir pasitikėjimo kupino dialogo, gebančio aprėpti kiekvienos kultūros vertybes ir priimti gerį, kylantį iš kitų patirties“.

Šie žodžiai iliustruoja popiežiaus Pranciškaus akcentuojamą bei apaštališkajame paraginiame *Evangelii gaudium* aptariamą laiko pirmenybės erdvės atžvilgiu principą ir gailestingumo diplomatijos išjudinamų procesų svarbą. Šio principo svarbą mums padės suvokti citata iš minėto dokumento:

Šis principas įgalina ilgalaikį darbą nepasiduodant greitų rezultatų troškimo manijai. Padeda kantriai pakelti sunkias ir nemalonias situacijas ar planų keitimą, primetamą tikrovės dinamikos. Kviečia prisiiimti įtampą tarp pilnatvės ir ribos, pirmenybę teikiant laikui. Viena iš nuodėmių, kartais regimų socialinėje-politinėje veikloje, yra teikti pirmenybę galios erdvei, o ne procesų laikui. <...> Kartais savęs klausiu, kas yra tie, kurie šiandieniam pasaulyje iš tikrųjų labiau stengiasi pradėti tautą statydinančius procesus, o ne siekti nedelsiamų rezultatų, duodančių lengvų, greitų ir vienadienių politinių dividendų, bet nekuriančių žmogiškosios pilnatvės. Istorija juos tikriausiai įvertins pagal kriterijų, suformuluotą Romano Guardini: „Vienintelis matas norint tinkamai įvertinti epochą yra klausti, koku mastu joje plėtojosi ir autentiškai brendo žmogiškosios egzistencijos pilnatvė atsižvelgiant į tos epochos savitas sąlygas bei teikiamas galimybes“ (*Evangelii gaudium*, 223–224, cit. Romano Guardini. *Das Ende der Neuzeit*. Würzburg, 1965, p. 30–31).

Todėl popiežiaus požiūris į politiką bei diplomatiją yra ir praktinis, ir gailestingas. Užuo darbavusios dėl trumpalaikių, nedelsiamų rezultatų, politika ir diplomatija turėtų išjudinti tautos ir kultūros statydinimo procesą, kuriuo būtų siekiama autentiškos žmogaus pilnatvės. Jos turėtų vartoti gailestingumo įkvėptus žodžius ir niekada nenuleisti rankų.

Popiežius Pranciškus pabrėžia, kad, norėdami pasiekti taiką, su neviltimi, savanaudiškumu, apatija ir abejingumu turėtume kovoti puoselėdami solidarumo, gailestingumo ir atjautos kultūrą. Savo *Žinioje 2016 m. Pasaulinės taikos dienos proga* Jo Šventenybė išpėja saugotis abejingumo. Ši nuostata, pasak jo, „mūsų dienomis

<...> aiškiai pranoko individualią aplinką ir įgijo pasaulinį matmenį pagimdyma *abejingumo globalizacijos reiškinį*“ (3). Abejingumas Dievui, jo įsitikinimu, veda prie abejingumo artimui ir kūrinijai. Jis skatina „užsi-sklēsti, neištraukti ir galiausiai prisideda prie taikos su Dievu, artimu ir kūrinija stygiaus“ (3). „Abejingumas ir neištraukimas yra didelis trūkumas kiekvieno iš mūsų pareigos pagal savo gebėjimą ir vaidmenį visuomenėje prisidėti prie bendrojo gėrio, ypač taikos, kuri yra viena vertingiausių žmonijos gėrybių“ (4; plg. *Evangelii gaudium*, 217–237).

Žmogaus abejingumui Dievas priešpriešina savo gailestingumą. Tam pailiustruoti popiežius dažnai mini palyginimą apie gerąjį samarietį, kurio pavyzdžiu Jėzus „kviečia savo klausytojus, pirmiausia savo mokinius, sustoti prie šio pasaulio kenčiančiųjų ir palengvinti mūsų brolių bei seserų kančias“ (*Žinia 2016 m. Pasaulinės taikos dienos proga*, 5). Gailestingumas, – įrodinėja popiežius, – „yra Dievo širdis“, todėl „turi būti širdis ir tų, kurie save laiko vienos didelės jo vaikų šeimos nariais“ (*ten pat*). Tad Bažnyčia visur ir bet kuriomis aplinkybėmis privalo būti gailestingumo tarpininkė. Tai reiškia, kad esame pašaukti „meilę, atjautą, gailestingumą ir solidarumą padaryti tikra savo gyvenimo programa, elgsena tarpusavio santykių srityje“ (*ten pat*).

Gailestingumas ir solidarumas artimai vienas su kitu susiję. Solidarumas yra ne miglotas atjautos ar liūdesio dėl kitų nelaimių jausmas, bet, anot Jono Pauliaus II mokymo, „tvirtas ir ištvermingas pasiryžimas išsipareigoti bendrajam gėriui“ (*Sollicitudo rei socialis*, 38). Panašiai ir gailestingumas negali tenkintis vien jausmu, bet, kad atsilieptų į mūsų artimo poreikius bei skatintų bendrąjį gėrį, turi reikštis konkrečiais veiksmais, įskaitant tradicinius gailestingumo darbus kūnui ir sielai.

Gailestingumo ir solidarumo kultūros statydinimas yra taikos būtina sąlyga, reikalaujanti atsakingųjų už švietimą bei ugdymą, pirmiausia šeimų, mokytojų bei komunikotojų, išitraukimo. Popiežius gerai suvokia abejingumo globalizacijos keliamą grėsmę, tačiau sykiu pripažįsta ir sveikina gausias pozityvias iniciaty-

vas, liudijančias „žmogaus gebėjimą atjausti, būti gailestingam ir solidariam“ (*Žinia 2016 m. Pasaulinės taikos dienos proga*, 7). Jos, pasak popiežiaus, yra geros praktikos pakeliui į žmoniškesnę visuomenę.

Popiežius taip pat tikisi, jog Gailestingumo jubiliejus konkrečių vaisių duos ne tik asmenims, bet ir socialinei bei politinei sričiai. Taip ir įvyks, jei darniomis pastangomis bus siekiama įveikti abejingumą ir parodyti dėmesį pažeidžiamiausiems visuomenės nariams, kaip antai kaliniams, migrantams, bedarbiams ir ligoniams.

Remiantis ta pačia logika, formuotini ir tarptautiniai santykiai. Popiežius Pranciškus sako: „Valstybių vadovai taip pat kviečiami pažvelgti už savo sienų ir atnaujinti santykius su kitomis tautomis, taip pat įgalinti jas tikrai dalyvauti ir ištraukti į tarptautinę bendruomenę, kad būtų užtikrinta jų brolystė su pasaulio tautų šeima“ (*Žinia 2016 m. Pasaulinės taikos dienos proga*, 8). Atsižvelgdamas į tai, jis į šalių vadovus kreipiasi trejopu paraginimu – susilaikyti nuo kitų tautų įtraukimo į konfliktus ar karus, nubraukti ar darniai administruoti neturtingų šalių tarptautines skolas ir imtis bendradarbiavimo politikos vengiant primesti nepriimtinių sąlygų, diktuojamų ideologinių sumetimų.

Baigdamas norėčiau pasakyti, kad gailestingumu grįstas požiūris, reiškiamas popiežiaus Pranciškaus ir veikliai skatinamas Šventojo Sosto, tarptautinei diplomatijai gali būti labai naudingas siekiant taikos. Lengvų sprendimų sudėtinguose disputuose vengimas ir tam tikro lankstumo puoselėjimas tiesiant tiltus skatina mąstyseną, galinčią duoti teigiamų vaisių. Paties popiežiaus kelionės į vietas, kur kenčia žmonės ir žaizdos yra skausmingiausios, iškalbingi žodžiai bei gestai jų metu jau savaime yra galinga gailestingumo žinia ir svarbus indėlis į taiką. Galiausiai gailestingumu galima pasiekti kiekvieno širdį, ne tik tikinčiųjų, todėl šiandienei politikai bei diplomatijai būtina persiimti įsitikinimu, kad gailestingumas geba įveikti visas žmogiškojo vargo situacijas.

Dėkoju už jūsų dėmesį.

GAILESTINGUMAS IR JAUTRUMAS KIEKVIENAM

10 eilinis sekmadienis (C)

1 Kar 17, 17–24; Gal 1, 11–19; Lk 7, 11–17

Gailestingumas ir jautrumas – štai Dievo esmė. Ir neatitikinai šis įvykis apie našlės sūnaus prikėlimą iš numirusių yra užrašytas tik evangelisto Luko, kuris buvo gydytojas ir dailininkas. Luką senoji Bažnyčios tradicija vadina *scriba misericordiae* – gailestingumo rašytoju, kuris užrašė ir kruopščiai perdavė visas žinias, susijusias su Jėzaus gailestingumu ir jautrumu kiekvienam žmogui. Evangelistas Lukas ypatingą dėmesį skiria Jėzaus išgydymams. Lukas kaip gydytojas, geriau nei kiti žmonės, pastebi šių išgydymų svarbą. Todėl mums labai svarbu įsiskaityti į šį pasakojimą, kad suprastume, kas yra svarbiausia šiam evangelistui.

Skaitydami šį Evangelijos pasakojimą, turime išžiūrėti į atskiras detales. Evangelistas sako, kad šis jaunuolis buvo vienintelis motinos našlės sūnus. Kokia nelaimė neturėti jokio artimo žmogaus, kurį būtų galima mylėti ir kuris tave mylėtų. Evangelistas Lukas sako: „Viešpačiui pagailo jos“. Jėzus ne tik anuomet našlei, bet ir kiekvienam iš mūsų sako: „Neverk!“ Jėzus nelaukia, kada moteris pati kreipsis į jį, bet pats ne tik ją paguodžia, bet ir padaro stebuklą – prikelia iš numirusių jos sūnų, dėl kurio mirties motina taip gaudžiai verkė.

Kiek šiandien motinų lieja ašaras matydamos, kaip jų vaikai neatsakingai žudo savo jaunystės dienas sunkiai nusidėdami, vergaudami blogiems įpročiams ir silpnybėms. Žūsta jų vaikai, žūsta motinų viltis, paguoda, pagalba senatvėje. Šiandien, kaip niekad, žiaurus vaikų elgesys su tėvais liūdina visų mūsų širdis. Duok pinigų madingiems drabužiams, duok pinigų žaidimų automatams, duok pinigų narkotikams, vis duok ir duok. Ar galėjo motina, praleisdama bemieges naktis prie vaiko lopšio, pagalvoti, jog taip atsitiks su jos vaikais, kai jie užaugs? Ne viena mama rauda dėl vaikų žiauraus arba abejingo elgesio su ja.

Liūdna, kai jaunuoliai vieni kitų gyvenimus griaua, vieni kitus į nuodėmes įveda, blogų dalykų išmoko. Štai kodėl senose maldaknygėse buvo įvardijamos devynios nuodėmės, kuriomis mes palaikome kitų žmonių daromą blogį: liepimas blogį daryti; patarimas blogį daryti; leidimas daryti blogį; kito pagyrimas jam darant blogį; kitam padėjimas darant blogį; prisidėjimas prie kitų daromo blogio; tylėjimas kitam darant blogį; kito asmens, darančio blogį, nesulaikymas; vogtų daiktų pasidalini-

mas arba jų slėpimas. Brangieji, kas taip elgiasi, tas skatina ir palaiko mus supantį blogį. Viena maldinga motina, savo sūnų išleisdama į platųjį pasaulį, davė jam tokią pamoką, kurios jis kaip gyvas neužmiršo. Dvi dienas prieš iškeliaujant sūnui, ji maitino jį tik pasaldintais valgiais ir saldainiais. Iš pradžių jaunam vaikinui tai patiko, jis tai suprato kaip ypatingą motinos meilę prieš išsiskiriant. Bet paskui saldumynai jam nusibodo ir jis paprašė sotesnio valgio, net juodos duonos. Tada motina tarė sūnui: „Mano brangusis vaikeli, aš turėjau tam tikrą tikslą, duodama tau šiuos saldžiuosius valgius. Tu paliksi mane ir išeisi į pilną blygybių pasaulį. Jis pasiūlys tau daugybę dalykų, kurie iš pradžių tau atrodyt labai gražūs – tai jo garbė, turtai ir malonumai. Jie apdums tavo akis, bet niekad negalės patenkinti tavo širdies. Valandėlę jie gali būti labai malonūs, bet paskui tau paliks tik sąžinės graužatį ir nelaimes. Tad laiku susiprask, vaikeli, ir kai tik pasaulis tave gundys pakišdamas tau „saldžiuosius“ malonumus, greit nusisuk nuo jų ir būk pasitenkinęs paprastu krikščionio maistu, tai yra kantriai nešk visus žemiškus kryželius, kad gautum amžiną atlyginimą danguje.“

Kai vieno išminčiaus paklausė, kuo labiausiai reikia stebėtis, jis atsakė: „Labiausiai reikia stebėtis tuo, kad jaunas žmogus, tarp blogų žmonių gyvendamas, nesugedo.“ Jėzus savo prisikėlimu iš numirusių prikelia ir mus, išvaduodamas iš mirties baimės. Kiek jaunų žmonių šiandien gyvena be ateities vilties! Visi jie laukia, kada kas nors jiems pasakys: „Jaunuoli, sakau tau: kelkis!“ Prikelto iš numirusių jaunuolio mama, simbolizuoja ir mūsų Motiną Bažnyčią, kuri mus lydi visą mūsų gyvenimo kelią, net kai mes dvasiškai mirštame arba jau esame numirę, t. y. sunkiai mirtinai nusidėję, kai užsidarome egoizmo, puikybės, žemiškų darbų, lengvabūdiškumo karste ir net kartais abejingumo vienuoliškam ar kunigiškam gyvenimui karste. Kiek visko daug gali rasti tame „karste“, kuriame šalia to, ką išvardijome, esame ir mes patys.

Viešpatie, kaip dažnai širdies gelmėje esame panašūs į vaikščiojantį karstą. Karstas, kuris mus sukausto, yra nepasitikėjimas: nei savimi, nei kitais – niekuo. Mūsų Motina Bažnyčia lydi šį mirusio tikėjimo, mirusių mūsų darbų ir žodžių, mirusios doros karstą, stengdamasi per Atgailos sakramentą atgaivinti dvasia mirusį. Jėzus, gailėdamasis tokio mirštančio ar mirusio Bažnyčios sūnaus, prikelia mus naujam dvasiniam gyvenimui. „Taip ir jūs laikykite save mirusiais nuodėmei, o gyvais Dievui Kristuje Jėzuje“ (Rom 6, 11). Jaunuolio iš Naino prikėlimas iš numirusių simbolizuoja mūsų tikėjimo

prisikėlimą, mūsų jaunimo tikėjimo prikėlimą, tikėjimo, kuris kartais taip anksti miršta, sužeistas nuodėmių, nusivylimo gyvenimu ir baimės dėl ateities. O gyvenimo ir

gailestingumo Viešpatie, sugražink man viltį ir tikrumą, kad aš visada galiu į Tave, Dieve, atsiremti ir Tavo dėka sugebėsiu surasti savyje jėgų paguosti kitus.

KAS GELBSTI ŽMOGŲ?

11 eilinis sekmadienis (C)

2 Sam 12, 7–10. 13; Gal 2, 16. 19–21; Lk 7, 36–8, 3

Šiais laikais vis labiau prarandama nuodėmės sąvoka. Žmogus vis labiau suprimityvina blogio sampratą, norėdamas įgyti kuo daugiau laisvių, jis pamažu praranda ir atsakomybės jausmą. Žydų Talmudas sako: „Dažnas du kartus padaręs nuodėmę pradeda jos nebelaikyti nuodėme.“ Nuodėmė nugali tą, kuris su ja pradeda derybas. Ne vienas žmogus pasiduoda apgaulingam savęs pateisinimui. Taip atsitinka, nes nuodėmė iš pradžių yra maloni, paskui darosi vis lengviau ją padaryti, nuodėmė tampa miela, dažna ir įprasta. Tada žmogus ima nebeatgailoti ir užkietėja prarasdamas norą taisyti. Toks žmogus yra labai arti pražūties. Nuodėmė yra panaši į bedugnę: kuo giliau, tuo tamsiau. Ji padaro žmogaus širdį nedora, bejausmę, užsispyrusią. Kur žmogus nuodėmės nelaiko nuodėme, ten jam nereikia nei Dievo, nei Jo teikiamo gailestingumo. Viena iš siaubingiausių žmogaus gyvenimo situacijų yra Dievo gailestingumo atmetimas. Štai kodėl Dievas nuolat siuntė žmonijai pranašus, tuos tikrosios tiesos apie žmonių širdžių būklę skelbėjus. Jėzų kaltino, kad jis yra nusidėjėlių bičiulis. Kokia prasme bičiulis? Gelbėjimo iš nuodėmės prasme.

Žmogų išgelbėja meilės Dievui atgaivinimas, kai apkabiname nukryžiuoto Kristaus kojas ir laistome jas atgailos bei meilės ašaromis, nušluostydami pasitaisymo iš nuodėmės plaukais. Pagarsėjusi mieste nusidėjėlė, nekreipdama į nieką dėmesio, verkdama apkabino Jėzaus kojas. Kažkas pasikeitė: Jėzus jai padėjo suprasti jos nuodėmingumą, Dievo gailestingumą ir begalinę meilę nusidėjėliui. Susitikimas su Jėzumi pakeitė jos gyvenimą, ją išgelbėjo iš nuodėmių liūno.

Tačiau šią nuostabiai jaudinančią sceną stebėjo vienas kietasirdis fariziejus. Štai kodėl Jėzus jam pasakė trumpą palyginimą apie du prasiskolinusius skolininkus, kurių vienas buvo dešimt kartų už kitą labiau įsiskolinęs. Čia būtina atkreipti dėmesį į tai, kad jiems neturint iš ko atiduoti, skolinojas dovanoja skolą abiem. Tačiau daugiau prasiskolinęs supranta, jog šeimininkas padarė jam didelę malonę: dovanojo didžiulę skolą. Skolinojas pirmas parodė meilę ir gailestį pasiskolinusiems žmonėms. Taip ir Dievas, jis pirmas parodo meilę ir gailestingumą nusidėjėliui. „Kartais labiau ji mylės?“ – ši

atliepiamoji meilė ateina jau po to, kai žmogus įsisąmonina begalinę Dievo meilę ir gailestingumą nusidėjėliui. Mūsų nuodėmingumo supratimas neturi sukelti nusiiminimo ir vilties netekimo, bet priešingai: paskatinti mus su didžiule meile ir viltimi kreiptis į Dievo meilę ir gailestingumą. Nusidėjėlė moteris savo nuodėmingumo supratimą išreiškė dviem būdais: skausmu ir meile. Kančia, savo nuodėmingumo supratimas, Kristaus šventumo pajautimas atspindi šios nelaimingos nusidėjėlės ašarose. Atgailos kančia pastūmėjo ją ne į neviltį, bet į Jėzaus meilę. Kelyje pas Viešpatį ji nekreipė jokio dėmesio nei į fariziejų, nei į apkalbas, nei į pasmerkimus – tematė Jėzaus šventumą ir gailestingumą. Ašaros, kvepalai, kojų bučiniai, kojų šluostymas plaukais – visa tai išreiškė jos išpažintį, jos kelią į Dievo gailestingumą, kad atsirastų nepertraukiamas meilės ryšys su Dievu. Labiau Dievą mylės tas, kuriam daugiau dovanota.

Tačiau šioje dramatiškoje scenoje Kristus nepamiršta pamokyti fariziejų kilniaširdiškumo. Fariziejus elgėsi kaip teisėjas: jis pirmiausia teisia nusidėjėlę moterį, o paskiau ir Jėzų. „Jeigu šitas būtų pranašas, jis žinotų, kas tokia ši moteris, kuri jį paliečia, – kad ji nusidėjėlė.“ Fariziejaus akimis žiūrint, ši moteris jau yra amžiams surišta su nuodėme. Ji gali daryti kokius tik nori atgailos darbus, tačiau jam ji liks amžiams nusidėjėlė. Fariziejui atrodo, jog ryšys tarp asmens ir nuodėmės yra nepertraukiamas. Toks fariziejaus nusiteikimas atmeta bet kokią nusidėjėlių meilę. Net duotis nusidėjėlio paliečiamam jam atrodo nuodėmė. Širdyje atsiranda atsiskyrimas ir nuo Dievo gailestingumo. Dėl tokio fariziejaus nusistatymo Jėzus priekaištuoja: Simonai, tu man kojų nenuplovei, nenušluoste, nepabučiavai, aliejumi galvos nepatepei. Nes tu esi tas skolininkas, kuris buvo dešimt kartų mažiau prasiskolinęs, todėl ir mažiau myli mane. Jėzus pastato fariziejų į jo vietą: mažiau mane myli, negu ši mieste žinoma nusidėjėlė, nes išpuikėliškai laikai save mažiau nusidėjėliu. Štai kur yra povandeninis pavojingas rifas mūsų gyvenime: laikyti save be nuodėmės, manyti, kad esi teisus. Tuomet nereikia Dievo gailestingumo, nereikia atgailos, nereikia išpažinties. Fariziejus užmiršo, ką sako Rytų išmintis: „Kovok su nuodėme, taikykis su nusidėjėliais. Neapkęsk blogio žmoguje, bet mylėk patį žmogų.“ Deja, fariziejui buvo sunku tą padaryti: jis neatskiriamai sutapatino nuodėmę su žmogumi. „Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. Neteiskite ir nebūsite teisiami; nesmerkite ir nebūsite pasmerkti;

atleiskite ir jums bus atleista“ (Lk 6, 36–37). Jeigu norime patirti Dievo meilę ir gailėstingumą, turime nusizeminti širdimi prisipažinti esą nusidėjėliai.

Vyskupas šv. Ambraziejus Milanietis (+397), padaręs didelę įtaką šventojo Augustino atsivertimui, parašė nuostabią maldą, kuri gali mums padėti geriau suprasti Dievo meilę ir gailėstingumą. „Ateik, Viešpatie

Jėzau, ieškok savo tarno, ieškok išsekusios avies. Ateik, ganytojau! Palik kitas devyniasdešimt devynias ir ateik ieškoti vienintelės pražuvėlės. Ieškok manęs, nes aš ieškau tavęs. Ieškok manęs, raski mane. Teikis priimti, kurį randi. Užsimesk ant pečių tą, kurį priimi... Tad ateik, Viešpatie, ieškoki savosios avies, ateiki Tu pats! Ateiki, klaidžiojančių išgelbėjime, pavargusių poilsį, mirštančiųjų gyvybę.“

JĖZAUS VIETA MŪSŲ GYVENIME

12 eilinis sekmadienis (C)

Zch 12, 10–11; Gal 3, 26–29; Lk 9, 18–24

Broliai ir seserys, šiandien Evangelija mūsų klausia, kas mums yra Kristus? Šis klausimas užduodamas ne tik apaštalams, bet ir mums. Tai vienas pačių svarbiausių klausimų. Čia neužtenka atsakyti sukalbant „Tikiu...“ ar pateikiant atsakymą iš Katekizmo. Atsakymas turi būti mūsų širdies atsakas į mus mylinčią Jėzaus Širdį. Jėzus nėra filosofas ar mąstytojas. Jis tas, kuris nori perimti į savo nuosavybę visus mus, visą mūsų gyvenimą. Mes, norėdami jį sekti, privalome su meile nešti kasdienius kryželius. S. Kierkegaardas sakė: „Yra dvi krikščionių rūšys: vieni Jėzaus sekėjai ir kiti – pigioji to laida – Jėzaus gerbėjai.“

Šiandien Evangelija mums pateikia tris, aiškiai atskirtas dalis, kurios vis dėlto yra labai glaudžiai susijusios: Petro tikėjimo išpažinimas, Kristaus kančios paskelbimas ir sąlygos norinčiam sekti Kristumi krikščioniui.

Jeigu Jėzus Kristus netikėtai pasirodytų šioje mūsų bažnyčioje ir paklaustų mūsų, kaip anuomet klausė apaštalų: „Krikščioni, kuris kiekvieną sekmadienį ateini į Mišias, pasakyk, kas aš tau esu?“ Manau šitoks klausimas mus sujaudintų ir sutrikdytų. Ypač jeigu Jėzus tiesiai paklaustų, kokią vietą jis užima mūsų gyvenime. Gal susigėdę ir nuleidę galvas atsakytume, jog nelabai didelę ir svarbią...

Jėzus apaštalams, jį išpažinusiems esant Mesiją, išpranašavo savo mirtį ant kryžiaus, kad apaštalai nepasikeltų į puikybę, manydami, jog, būdami Mesijo bendražygiai, turės tik lengvą gyvenimą. Jėzus visiems pasakė, jog garbė pasiekama per kryžių, mūsų kalba kalbant – per darbą. Visa, ką turime, ką matome aplinkui, yra sunkaus darbo vaisiai – tuneliai, geležinkeliai, miestai, dangoraižiai, meno kūriniai, mokslo veikalai ir kruopščiausiai sutvarkytos didžiulės bibliotekos. Visam tam būriai žmonių aukoję savo darbą. Ne vienas mokslininkas ar

menininkas knygai ar paveiksliui paaukojo visą savo gyvenimą. Jų darbų vaisiais šiandien mes džiaugiamės ir didžiuojamės, tokius žmones vadindami didžiais. Tačiau retas kuris, skaitydamas vertingą knygą ar žiūrėdamas į garsų meno kūrinį, pagalvoja, kiek darbo ir vargo padėjo to kūrinio kūrėjas. Tai dažnai ištisu nemiegotų naktų ir dienų kruopštaus darbo vaisiai, atsiradę nepavydėtinomis sąlygomis arba vargingoje aplinkoje.

Tačiau gyvenimas reikalauja ne tik darbo, bet ir altoriaus. Kas ant to altoriaus garbinama, priklauso nuo žmogaus. Jeigu nuo altoriaus nuverčiamas Dievas, ten tuojau atsiranda stabai. Kada žmogus atstumia Evangeliją, jo rankose atsiranda Markso „Kapitalas“. Krikščionybė yra mūsų buvimo pagrindas. Kodėl taip atsitinka? Garsus indų išminčius Tagorė apie tikinčiuosius sako: „Jų dauguma yra ateistai, nors jie patys to nežino. Vaikystėje jie įgijo šiek tiek sausų žinių apie Dievą ir Jo įsakymus. Jų katekizmo pamokos buvo sausų formulių kalimas ir todėl jų Dievo pažinimas pasiliko negyvas.“ Kitais žodžiais tariant, vietoje gyvojo Dievo jų galvose atsirado negyvo Dievo formulė, nes jie, palikę mokyklos suolą, niekada daugiau nesistengė mokykloje įgytų vaikų žinių apie Dievą pakelti ligi subrendusio žmogaus supratimo. Daugelis žmonių šiandien yra garsūs specialistai, tačiau religijos atžvilgiu tebėra pradinės mokyklos mokiniai. Jie daug žino, bet nepažįsta Gyvojo Dievo. Jie įsigilinę į daugelį paslapčių, bet ne į žmogaus buvimo slėpinį; jie gali kalbėti daugeliu svarbių klausimų, bet ne apie amžinąjį gyvenimą; jie išmano savo specialybę, bet ne savo tikėjimą, kurio ženklų jie yra paženklinę.

Šiandienis žmogus domisi viskuo, tikrai ne religija. Jis įvairiais klausimais perskaito storus veikalus, o apie tikėjimą – tikrai brošiūras; religiją palieka už bažnyčios sienų. Krikščioniškoji Vakarų žmonija šiandien gyvena pagoniškosios krikščionybės laikotarpį. Pats šio laikotarpio žmogus yra dvejopas. Bažnyčioje jis yra krikščionis, viešajame gyvenime – pagonis. Popiežius Leonas XIII šitaip kalbėjo: „Neleistina dvejopai elgtis: vienaip privačiame, kitaip viešame gyvenime; gerbiant

Bažnyčios autoritetą privačiai ir jį atmetant viešumoje.“ Veltui krikščionys stato ir puošia didingas bažnyčias, jeigu jie jose nori apgyvendinti Dievą, o Jo vietą visuomenėje palikti užpildyti pačiai visuomenei. Tada bažnyčia bus tikrai pastatas, kuriame sekmadieniais susirinksime prablaivinti nuotaikos, kurią sugadino-

me neteisybėje ir netvarkoje skęstančioje visuomenėje, gyvenančioje aplink bažnyčią. Kartą Kristus pasakė: „Kas ne su manimi, tas prieš mane...“ Yra daug būdų, kaip galima būti kartu su Viešpačiu, tačiau artimiausias – kai padedame Viešpačiui nešti kryžių. Ar turime to Viešpaties kryžiaus nešėjo ir Jo kančios meilę?

PAŠAUKIMAS Į LAISVĘ

13 eilinis sekmadienis (C)

1 Kar 19, 16b. 19–21; Gal 5, 1. 13–18; Lk 9, 51–62

Šiandien, kaip niekad, kiekvienas žmogus turi stiprų laisvės jausmą. Apaštalas Paulius šia tema sako, jog krikščionis yra laisvas. Krikščionio pašaukimas yra pašaukimas į laisvę, laisvę, kurią suteikia Kristus; ši laisvė pasireiškia ir yra pasiekama per meilę; laisvė kaip išsivadavimas pirmiausia iš egoizmo, iš kūno nelaisvės.

Šio sekmadienio pagrindinė Evangelijos tema mums pristato tris pašaukimus: būti Dievo pašauktiems; sekti Jėzumi atsisakant turtų ir materialinio gerbūvio, nes ir Jėzus neturėjo kur galvos priglausti; atsisakyti praeities ir dabarties, net savo šeimos.

Sekti Jėzumi. Jėzaus kelionė į Jeruzalę nebuvo turistinė. Tai buvo rizikinga ir pavojinga kelionė, ne tiek geografinė, kiek teologinė prasme. Gyvenimas kartu su Jėzumi, žmogiškais akimis žiūrint, nėra saugus, nes Jėzus liepia nieko neturėti ir nieko nesinešti. Nieko neturėti kelionėje yra labai nesaugu. Jėzaus mokinyms negali planuoti, organizuoti savo gyvenimo pagal savo planus ir kriterijus. Jėzus nesuteikia saugumo, bet suteikia tikrumo. Žmogus savo saugumą sutelkia į gyvenimui reikalingų turtų turėjimą. Religinas žmogus, priešingai, savo saugumą sudeda į Dievo rankas žinodamas, jog viskas priklauso nuo Dievo.

Prisiminkime Senojo Testamento Loto žmoną, kuri, bėgdama su savo šeima iš žūstančio Sodomos miesto, atsiėmė atgal ir pavirto druskos stulpu. Ar šis įvykis nepamena Jėzaus žodžių: „Nė vienas, kuris prideda ranką prie arklų ir žvalgosi atgal, netinka Dievo karalystei.“ Iš tikrųjų žvalgymasis atgal būdingas ne tik Loto žmonai, bet ir mums. Mes kasdien vis gręžiojamės atgal, kartais lyg bailūs keliautojai, vos laivui nutolus nuo kranto, jau bijome paskęsti, kartais bijodami suklysti gyvenimo kelyje. Tačiau kiekvieną kartą rezultatas tas pats: vos tik atsigręžiamo atgal, liekame paralyžiuoti, sustingę lyg druskos stulpai, nepajėgiantys pabėgti nuo blogio.

Krikščionis turi atsisakyti praeities su visomis socialinėmis, politinėmis ar kultūrinėmis struktūromis, jeigu visa tai neša ir provokuoja mirtį.

Apsisprendimas galutinis ir neatšaukiamas. Jokio neryžtingumo, jokios nostalgijos praeičiai ir jos prisiminimams. Pasiryžimas visiškai, galutinis ir neatšaukiamas. Neužtenka pasišvęsti Kristui, reikia likti jam ištikimais. Ištikimais kasdien, tiek mažuose, tiek dideliuose dalykuose: nesvarbu, kad nėra entuziazmo, nėra nuotaikos. Sekti Kristumi nereiškia, kad turime tapti kunigai ar vienuoliai, bet paprasčiausiai privalome būti veiklūs krikščionys. Evangelijos sekėjai ir jos skleidėjai nėra kažkokie superžmonės, nėra elitas. Krikščionis tas, kuris yra ištikimas savo Krikšto įžadams. Tobuliausiai Jėzaus paraginimą nesigręžioti atgal suprato apaštalas Paulius: „pamiršęs, kas už mane, aš veržiuosi pirmyn, į tikslą“ (Fil 3, 13–14).

Jėzui reikia, jog jo mokiniai žiūrėtų pirmyn ir skelbtų bei kurtų Dievo karalystę. Tačiau, kita vertus, šiandien krikščionis privalo skelbdamas Evangeliją turėti tolerancijos ir pedagogiškos kantrybės. Negalima karščiuotis ir grasinti ugnimi iš dangaus ar prievarta tiems, kurie nepriima Kristaus. Sekimas Kristumi ir jo mokslo priėmimas privalo būti laisvas ir valingas aktas. Kristus atėjo nešti laisvės, ne prievartos ir ne baimės.

Krikščionio laisvė – tai laisvė nuo nuodėmės, nuo fizinės ir dvasinės mirties, nuo egoizmo ir savimeilės. Laisvė krikščioniui yra laisvė mylėti, laisvė būti gailėstingam ir tarnauti kitiems, laisvė pasirinkti savo pašaukimą. Krikščionis turi rodyti Dievą ir Dievo galybę, bet ne savo jėgą. Antraip mes pamiršime Dievo gailėstingumą ir meilę. Apaštalas turi nešti priešams ne keršto ugnį, bet atleidimo meilę. Jėzaus parodytas gailėstingumas nugali ne tik samariečius, bet visų pirma ir jo apaštalus. Nes Jėzus juos pirmas pašaukė, pirmas su kantrybe ir meile mokė.

Viešpats nesakė: „Pakęskite vieni kitus.“ Ne. Viešpats sakė: „Mylėkite vieni kitus.“

NĖRA PAŠAUKIMO BE MISIJOS

14 eilinis sekmadienis (C)

Iz 66, 10–14c; Gal 6, 14–18; Lk 10, 1–12. 17–20

Nėra pašaukimo be misijos. Pašaukimo priežastis – misija. Nes tas, kuris šaukiamas, yra būtina ir siunčiamas.

Viešpats siunčia savo mokinius ten, kur pats nori nuvykti. Kiekvienas iš mūsų esame Kristaus mokinys, todėl esame kviečiami eiti į pasaulį ir skelbti Jėzaus vardu Dievo karalystę. Eiti nereiškia nuolat keisti gyvenamąją vietą, kažko ieškoti; priešingai, Viešpats aiškiai perspėja nesikilnoti iš namų į namus. Namai, į kuriuos esame siunčiami, tai vieta, kur sugrižtame kiekvieną kartą po šv. Mišių. Visas mūsų gyvenimas – šeimoje, darbe, gatvėje – ir yra tas pasaulis, į kurį mus siunčia Viešpats. Ten, kur jis pats norėjo ateiti. Ir šandien matome, jog šiame kelyje mes visada pirmiausia privalome pasitikėti Viešpačiu, kuris siūlo mums nesirūpinti dėl daugelio dalykų. Tuo, kas svarbu kiekvienam keleiviui kelionėje ir atrodo būtina mūsų gyvenime. Todėl, kad pats Viešpats visada yra kartu su mumis su sąlyga, jeigu mes šį gyvenimą priimame kaip pasiuntinybę, kaip Viešpaties vardu vykdomą misiją, kaip mūsų siuntimą pas visus žmones, kuriuos sutinkame gyvenimo kelyje.

Šiandien mes iš Evangelijos girdėjome, kokia tai yra pasiuntinybė. Pirmieji mūsų žodžiai privalo būti: „Ramybė šioms namams.“ Ne barimas, ne įsakinėjimas, ne nurodinėjimas, ne skundas blogomis sąlygomis. Jeigu mes ateiname Viešpaties vardu, privalome ateiti su taika. Esame kviečiami atnešti tiems, pas kuriuos esame siunčiami, būtent taiką – paties su savimi ir su Dievu. Eikite ne kaip užkariautojai, bet kaip avinėliai. Jėzus nori, kad mokiniai būtų panašūs į Jį. Avinėlis yra nebylus jo žudiko akivaizdoje. Mokinys, kaip ir jo Mokytojas, visada pasiruošęs atiduoti gyvybę už kitus. Avinėliai pavojų ir pasaulio priešiško sūkurio yra nusižeminę ir kantrūs. Jėzaus mokslo skelbėjas yra beturtis, netrokšta žemiškos valdžios, nesiekia jos pinigais. Evangelijos skelbimo būtinumas verčia nesirūpinti materialiniais dalykais. Jėzaus mokiniai yra taikos nešėjai, nes Jėzaus mokslas skelbia gailingumą ir atlaidumą.

Tačiau kaip dažnai mes elgiamės tiesiog visiškai priešingai. Laukiame, kad aplinkiniai mumis rūpintųsi,

mums padėtų, kelią mums užleistų, jeigu skubame, ir susierziname, kai įvykiai klostosi ne taip. Mes pykstame ant žmogaus, kuris nesuspėja pastebėti, jog mums reikia pagalbos. Susierziname darbe dėl kolegos, kuris, kaip mums atrodo, mums užkrauna daugiau darbo, negu mes tikimės. Mums būna sunku grįžus po darbo atlikti daugelį darbų namie, nes norisi pailsėti. Kodėl namiškiai už mus to ar ano nepadarė? Susierziname dėl menkausios priežasties, nes mums tikrai neužtenka vidinės ramybės, vidinės taikos. Todėl Jėzus siūlo mums patiems stiprėti Jo taikoje ir ramybėje. Liturgijoje keletą kartų girdime ramybės prašymus ir palinkėjimus: „suteik ramybę mūsų laikams“; „Viešpatie Jėzau Kristau, tu savo apaštalams esi pasakęs: *Aš paliėku jums ramybę, duodu jums savo ramybę*“; „Viešpaties ramybė visada telydi jus“; „Palinkėkite vieni kitiems ramybės“; „Mišios baigtos. Eikite ramybėje.“

Tik Viešpaties ramybės troškimas mus surenka prie Viešpaties altoriaus. Tai Dievo buvimo tarp mūsų ramybė. Ji pripildo mus ir mes esame kviečiami ja dalytis. Tai, kas mus erzina, sukelia mūsų pyktį, galėsime užgesinti savyje, jeigu mus pripildys Viešpaties ramybė, jeigu į beišsiveržiančią agresiją atsakysime ramia ir švelnia šypsena, kurią sukelia suvokimas, jog Kristus yra visada mūsų gyvenime. Iš tikrųjų žodžiai: „Ramybė šioms namams“ pasieks tą žmogų, kuris trokšta ir yra pasiruošęs priimti taiką ir ramybę. Jeigu jis nėra pasiruošęs priimti, tai Viešpaties ramybė liks su mumis. Tačiau šią ramybę reikia saugoti neleidžiant Viešpaties ramybei ištirpti daugelyje žemiškų problemų, reaguojant į jas „įprastu“ būdu: susierzinimu į susierzinimą, pykčiu į pyktį, įžeidimu į įžeidimą. Viešpats mus siunčia ten, kur jis pats trokšta eiti, kad atneštų savo ramybę. Nes Dievo karalystė ir yra Viešpaties buvimas su mumis. Jis kiekvieną žmogų pripildo taikos, ramybės, džiaugsmo ir meilės.

Jeigu gebėsime atnešti Viešpaties ramybę kiekvienam gyvenimo kelyje sutiktam žmogui, tuomet kiekvienas dėka mūsų pamatys prisiartinančią Dievo karalystę. Būtina ne tik išgirsti gražius žodžius, bet ir širdimi pajusti, jog taika, ramybė, džiaugsmas, Dievo meilė tapo mums artimesni. Esame visi pašaukti keisti šiandieninio pasaulio socialines, ekonomines ir politines struktūras. Jei krikščionis nėra apaštalas, jis nėra ir krikščionis.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Nacionalinis Gailestingumo kongresas

Gegužės 6–8 d. Vilniuje vyko svarbiausias jubiliejinių Gailestingumo metų renginys Lietuvoje – Nacionalinis Gailestingumo kongresas, kuriame per tris dienas dalyvavo apie 10 tūkstančių žmonių. Įvairias tarnystes atliko apie 600 savanorių.

Ta proga į Lietuvą atvyko garbus svečias – Vatikano Valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolinas, kuris kaip Šventojo Tėvo Pranciškaus popiežiškasis legatas vadovavo pagrindiniams Kongreso renginiams.

Gegužės 6 d., penktadienį, piligrimams, pavieniui ar grupėmis atkeliavusiems į Vilnių, Katedros aikštėje, Registracijos palapinėse, buvo išdalyti dalyvių krepšeliai su visa kongreso informacija. Katedros aikštėje taip pat veikė Informacijos palapinė bei Katalikiškų leidinių zona.

Vilniaus arkikatedroje kongreso dalyviai ir svečiai kartu su Vilniaus arkivyskupu Gintaru Grušu, kitais vyskupais ir kunigais meldėsi Valandų liturgijos malda, giedojo Gailestingumo šventovės ansambliu.

Kongreso atidarymo šv. Mišių aukai vadovavęs arkivyskupas Gintaras Grušas popiežiaus Pranciškaus pavyzdžiu ragino, kad tikintieji leistųsi būti nustebinami Dievo ir neštų gailestingumą visiems. Šv. Mišias aukojo 6 vyskupai ir apie 60 kunigų. Giedojo arkikatedros jaunimo choras, grojo Lietuvos Respublikos kariuomenės orkestras. Mišias tiesiogiai transliavo *Marijos radijas*.

Nuo 19 val. Vilniaus senamiestyje vyko įvairūs renginiai „Gailestingumas mieste“: spektaklis, šlovinimo vakarai, sakraliniai šokiai ir kt. Šv. Kazimiero (jėzuitų) bažnyčioje vykusiam šlovinimo vakare „Šlovinsiu Tavo Gailestingumą, Viešpatie“ kunigas Antanas Blužas ragino nebijoti atiduoti save Dievui. Už susirinkusiuosius meldėsi Kretingos pranciškoniškasis jaunimas. Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčios vidiniame kiemelyje vyko psalmių ir šlovinimo vakaras. Dalyvavo Gediminas Ivaškevičius, Artūras Chalikovas, grupė „Kalvos“ ir kiti šlovintojai. Atlikėjai ne tik giedojo, bet ir dalijosi savo gyvenimo su Dievu patirtimis. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje buvo rodomas spektaklis „Lučė (Šviesa)“ pagal pal. Kjaros Lučės Badano gyvenimą. Pal. K. L. Badano nepalūžo susirgusi nepagydoma liga ir savo optimizmu užkrėtė aplinkinius. Vaidino joanitų ir Tiberiados bendruomenių jaunimas, režisavo Míglė Remeikaitė. Spektaklio metu grojo gyva muzika. Šv. Jonų bažnyčioje vyko giesmių, judesio, poezijos ir liudijimų vakaras „Gyvenimo eskizai“. Renginio metu skaitytos Šventojo Rašto ištraukos, giedotos giesmės, atlikėjai liudijo apie Dievo darbus jų gyvenimuose. Rotušės aikštėje vykusiam sakralinių šokių vakare kongreso dalyviai turėjo galimybę išmokti judėti šlovinant Dievą.

Evangelizacijos renginį „Šviesa naktyje“ organizavo 70 žmonių komanda, pasidalijusi į keturias grupes. Pirmoji vykdė gatvės evangelizaciją ir Vilniaus senamiestyje sutiktus žmones kvietė ateiti į katedrą asmeniškai susitikti su Dievu. Katedroje tuo metu vyko Švč. Sakramento adoracija. Antroji grupė pasitiko žmones prie bažnyčios durų. Kitos dvi grupės šlovino katedroje ir meldėsi už ateinančius į šventovę. Atėjusieji į katedrą galėjo atlikti išpažintį arba pasikalbėti su kunigu. Renginyje tarnavo 12 kunigų – vienuoliai, parapijose tarnaujantys dvasininkai, vyskupas Arūnas Poniškaitis. Savanoriai į Katedrą pakvietė apie 460 žmonių. Per naktį vyko Švenčiausiojo Sakramento adoracija Dievo Gailestingumo šventovėje.

Kunigų paskyrimai Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Alvidas Čiūras** atleistas iš Šėtos Švenčiausiosios Trejybės ir Lančiūnavos Šv. Kazimiero parapijų klebono pareigų.

Kun. **Norbertas Martinkus** atleistas iš Kavarsko Šv. Jono Krikštytojo, Kurklių Šv. Jurgio ir Užunvėžių Švč. Mergelės Marijos parapijų klebono pareigų ir paskirtas Kėdainių Šv. Juozapo parapijos, Apytalaukio Šv. apaštalu Petro ir Povilo, Paberžės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo ir Surviliškio Nukryžiuotojo Jėzaus parapijų klebonu ir Kėdainių dekanu.

Kun. **Audrius Martusevičius** atleistas iš Kėdainių Šv. Juozapo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaru.

Kun. **Gintaras Pūras** atleistas iš Kėdainių Šv. Juozapo parapijos, Apytalaukio Šv. apaštalu Petro ir Povilo, Paberžės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo ir Surviliškio Nukryžiuotojo Jėzaus parapijų klebono ir Kėdainių dekanato pareigų ir paskirtas Domeikavos Lietuvos kankinių ir Lapių Šv. Jono Krikštytojo parapijų klebonu.

Kun. **Robertas Gedvydas Skrinckas** atleistas iš Domeikavos Lietuvos kankinių ir Lapių Šv. Jono Krikštytojo klebono pareigų ir paskirtas Šėtos Švenčiausiosios Trejybės ir Lančiūnavos Šv. Kazimiero parapijų klebonu.

Kun. **Nerijus Vyšniauskas** atleistas iš Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kavarsko Šv. Jono Krikštytojo, Kurklių Šv. Jurgio ir Užunvėžių Švč. Mergelės Marijos parapijų klebonu.

-Kn-

Suteiktas mokslų daktaro laipsnis

Kun. **Nerijus Vyšniauskas**, Kauno Šv. Juozapo parapijos vikaras ir Danijos lietuvių katalikų kapelionas, balandžio

mėnesį Romoje dogminės teologijos srityje apgynė mokslų daktaro disertaciją Popiežiškajame saleziečių universitete. Disertacijos tema – „Šiluvos šventovė Lietuvoje. Istoriniai, teologiniai ir pastoraciniai aspektai“. Disertacijoje išsamiai pristatoma, nagrinėjama Šiluvos šventovės istorija, šventovės ir Marijos apsireiškimų Šiluvoje teologija ir pastoraciniai aspektai nuo pat šios parapijos – šventovės įsteigimo 1457 metais.

-vr-

Tarptautinė Europos lyderystės konferencija

Gegužės 4 d. daugiau kaip 20-ies šalių svečiai susirinko į Kaune vykstančią tarptautinę lyderystės konferenciją „Misionieriaus apsisprendimas“. Tokios tarptautinės konferencijos kas treji metai vyksta vis kitoje Europos šalyje. Iš viso RElaY yra surengusi 7 konferencijas, jos jau vyko Maltoje, Čekijoje, Slovakijoje, Airijoje ir kitur. Konferenciją Kaune gegužės 4–8 d. organizavo RElaY komanda, Tarptautinio charizminio atsinaujinimo judėjimas (ICCRS), „Naujosios Sandoros“ bendruomenė ir Kauno arkivyskupijos kurija.

Po vakarienes konferencijos dalyvius Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje pasveikino Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas. Savo žodyje ganytojas sakė, jog lyderis yra tas, kuris eina kitų priekyje, sykiu atkreipdamas dėmesį, jog ir lyderis negali veikti be kitų žmonių, einančių greta. Arkivyskupas priminė pasauliečių svarbą Bažnyčioje ir dėkojo už tai, kad gali tarnauti tardamas sveikinimo žodį.

Šūksniu, kaip jam gera būti Kaune, RElaY susitikime, pirmąją konferenciją pradėjo vienas iš pagrindinių pranešėjų Pete Greigas. Jo pranešimo tema – „Susitikimo mokykla“, o ją atskleidamas P. Greigas rėmėsi popiežiaus Pranciškaus per apsilankymą Kuboje išsakytomis mintimis apie susitikimo kultūrą. P. Greigas yra vienas iš „24/7“ maldos namų, tarptautinio ekumeninės maldos judėjimo „Misija ir teisingumas“ įkūrėjas.

Gegužės 7-oji, antroji nacionalinio Gailestingumo kongreso diena pradėta Valandų liturgijos malda katedroje. Maldai vadovavo Vilniaus vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis. Daugumoje Vilniaus senamiesčio bažnyčių ir kitose miesto erdvėse temines konferencijas vedė kunigai ir pasauliečiai tiek iš Lietuvos, tiek atvykę iš užsienio valstybių. Kongreso dalyviai galėjo rinktis iš 46 skirtingų užsiėmimų. Juose dalyvavo apie 2500 žmonių.

Šv. Teresės bažnyčioje šv. Faustinos gyvenimą apžvelgė ir su palaimintuoju Mykolu Sopočka supažindino Gailestingumo Jėzaus seserys. Apie Gailestingumo Jėzaus atvaizdą kalbėjo sesuo Patrycija Aszyk ZSJM. Šventosios Dvasios bažnyčioje lenkų kalba konferenciją „Gailestingumo augimo etapai pagal šv. Faustina ir pal. Mykolą Sopočką“ vedė ses. Anastazja Dudzińska ZSJM, o prof. Zbigniewas Treppa kalbėjo apie Gailestingumo paveikslą ir jo svarbą siekiant stiprinti dvasinį gyvenimą. *Domus Maria* Didžiojoje salėje paskaitą „Dievo Gailestingumo dvasingumas ir pamaldumas: skirtumai ir bendrumas“ skaitė Arso parapijos šventovės rektorius kun. Patrice Chocholski. Savo įžvalgomis apie tai, ką šv. Faustina kalba apie gailestingumą, dalijosi publicistė, žurnalistė, istorikė dr. Ewa K. Czackowska.

Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (pranciškonų konventualų) bažnyčioje kun. Ričardas Doveika kvietė pažvelgti į santuoką tikėjimo žvilgsniu. Jis ypač džiaugėsi susirinkusių žmonių gausa, nes tai rodo, kad ši tema aktuali. Šv. Baltramiejaus bažnyčioje Užupyje pristatyta „Gyvojo vandens“ programa. Švč. Trejybės Graikų apeigų katalikų bažnyčioje apie skurdą ir mūsų viltį kalbėjo vyskupas Kęstutis Kėvalas ir Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis bei Kauno arkivyskupijos *Caritas* direktorius Arūnas Kučikas. VU Istorijos fakultete vyko diskusija „Krikščioniška visuomenė Lietuvoje – misija neįmanoma?“. Šį renginį organizavo Kolumbo riteriai, moderavo Mantas Adomėnas. Diskusijoje dalyvavo filosofas Vytautas Ališauskas, VDU KTF dekanas Benas Ulevičius ir teisininkas Vygantas Malinauskas. V. Ališauskas krikščionio vaidmenį pasaulyje palygino su sielos vaidmeniu kūne – jos fiziškai nematyti, tačiau siela teikia gyvybę. V. Malinauskas pabrėžė, jog krikščioniškas orumas yra visuomenės pagrindas. *Domus Maria* susitikimų salėje diskutuota apie globą ir įvaikinimą su VŠĮ „Sotas“ darbuotojais. Savo patirtimi dalijosi 4 vaikų mama Evalda, kuri pasiryžo į savo šeimą priimti paauglę. Visų Šventųjų bažnyčioje vyko paskaita apie priklausomybių kamuojamus žmones, pagalbą jiems ir jų artimiesiems. Sausakimšoje Šv. Onos bažnyčioje benediktinų prioras tėvas Kazimieras ragino niekada nepamiršti, kad Dievas mums visada turi laiko. Norintieji galėjo eiti į piligriminį žygį „Gailestingumo keliu“.

Antrojoje diskusijoje Vilniaus universitete dalyvavęs prezidentas Valdas Adamkus susirinkusiesiems pasakojo, kad jaunystėje skatinamas patriotizmo daužė Vokietijos ambasados langus. Prezidentas linkėjo jaunimui neatsisakyti savo idealų visą gyvenimą. Šią diskusiją apie jaunimo vertybes moderavo ambasadorius Žygimantas Pavilionis, dalyvavo kun. Algirdas Toliatas, Bernardinai.lt vyr. redaktorius Donatas Puslys. Kun. A. Toliatas ragino visus pirmiausia kovoti su savimi, o ne su kitais, niekada nenuleisti rankų, patikėti anksčiau, negu pamatai rezultatus.

Po pietų į Katedros aikštę atneštas originalus Dievo Gailestingumo paveikslas. Gyva grandine jį pasitiko kongreso savanoriai. 15 val. Katedros aikštėje, vadovaujami Kauno vyskupo augziliario Kęstučio Kėvalo, susirinkusieji meldėsi Dievo Gailestingumo vainikėlio malda.

Po to prasidėjo Sutaikinimo pamaldos, tikintieji kviešti atnešti savo maldos intencijas į specialią dėžę prie scenos. Giedojo jungtinis Šv. Jono Bosko, Pal. Jurgio Matulaičio, Šv. arkangelo Rapolo bažnyčių vaikų ir jaunimo choras. Buvo perskaityta Evangelijos pagal Joną ištrauka apie Jėzaus ir mokinių susitikimą prie Tiberiados ežero. Po Evangelijos vyskupas K. Kėvalas kvietė atsiverti Gailestingumui. Sąžinės patikrinimui naudoti popiežiaus Pranciškaus klausimai. 200 kunigų išsiskirstė po visą Katedros aikštę klausyti išpažinčių.

18 val. Katedros aikštėje aukotoms šv. Mišioms vadovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Homilijoje kardinolas ragino imtis gailestingumo darbų: „Prašykime, kad Dievo Gailestingumas įsikūnytų konkrečiais gailestingumo darbais, kurie liudytų pasauliui, kad ir šiandien yra žmonių, gebančių priimti bei dovanoti Dievo gailestingumą ne gražiais žodžiais, bet konkrečiais darbais“, – sakė kardinolas. Giedojo Dievo Gailestingumo šventovės ansamblis. Po šv. Mišių Gailestingumo paveikslas buvo nuneštas į arkikatedros presbiteriją. Per visą naktį ten vyko Švč. Sakramento adoracija.

21 val. prasidėjo koncertas „Aš čia!“, kuriame dalyvavo „Italijos balso“ nugalėtoja ses. Cristina Scuccia, Jurga Šeduikytė, Mantas Jankavičius, Saulius Petreikis, grupė „Saulės kliošas“. Koncerto metu ekranuose buvo rodomi *Caritas* Lietuvoje ir partnerių inicijuoto projekto „Aš čia“ savanorių liudijimai. Savanoriai dalijosi savo istorijomis, atsakė į dažnai užduodamus klausimus: kas tau iš to, kodėl tu tai darai? Ses. Kristina ne tik dainavo, bet ir skelbė Dievo meilę ir gailestingumą mums.

Gegužės 8 d. 7 val. ryto baigėsi Švč. Sakramento adoracija katedroje prie Dievo Gailestingumo paveikslu. Ryto maldai – Valandų liturgijai vadovavo Vilniaus arkikatedros klebonas Virginijus Česnulevičius.

Nacionalinio Gailestingumo kongreso kulminacija – eisena su originaliu Dievo Gailestingumo paveikslu nuo Nepriklausomybės aikštės iki Katedros aikštės ir šv. Mišių auka su Vatikano valstybės sekretoriumi kard. Pietro Parolinu. Iš Nepriklausomybės aikštės pajudėjusiai procesijai su Gailestingumo Jėzaus originaliu paveikslu vadovavo 12 vyskupų ir kardinolas Pietro Parolinas. Dalyvavo apie 50 kunigų, 120 vienuolių, daugybė organizacijų, parapijų, bendruomenių. Tvarką prižiūrėjo kongreso savanoriai ir Pasieniečių mokyklos studentai.

Eisenos metu buvo aštuonios stotelės, simbolizuojančios aštuonis palaiminimus. Mąstymus skaitė juos parengęs kun. Kęstutis Dvareckas, o palaiminimų maldas – visų vyskupijų ganytojai. Paveikslą nešė Kolumbo riterių, ateitininkų, Europos skautų, policininkų, lenkų harcerų, gaisrininkų atstovai. Eisenos metu tikintieji meldėsi Gailestingumo vainikėlio malda. Eisenoje dalyvavo filmo apie Gailestingumo paveikslą režisierius Daniel diSilva.

13 val. procesijai pasiekus Katedros aikštę prasidėjo šv. Mišios. Arkivyskupas Gintaras Grušas Mišių pradžioje dėkojo kardinolui Parolinui už apsilankymą ir prašė perduoti popiežiui Pranciškui, jog jis nekantriai laukiamas Lietuvoje. Šv. Mišių aukai vadovavo popiežiaus legatas, Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolinas, drauge su Lietuvos ganytojais koncelebravo apaštališkasis nuncijus, vyskupai iš Lenkijos ir Baltarusijos ir arti 100 kunigų. Šventėje dalyvavo taip pat ortodoksų ir liuteronų Bažnyčių atstovai. Visuotinės maldos kreipiniai buvo skaitomi šešiomis kalbomis. Šv. Mišios vyko lotynų kalba, knygelėse dalyviai galėjo sekti šv. Mišių eigą lietuvių kalba. Giedojo Lietuvos jaunimo dienų choras ir grupė „Ichthus“.

Konferencijoje kalbėtojas papasakojo apie tai, kaip Dievas jį pakvietė į tokią maldą – melstis kiekvieną dieną, kiekvieną minutę, be sustojimo. Dabar, praėjus 15 metų nuo maldos namų įkūrimo, Europoje ir pasaulyje, 123 valstybėse, yra 12 tūkst. tokių maldos namų, vienijančių skirtingų tautybių ir denominacijų atstovus. „Aistra Bažnyčiai skatina mus melstis, šauktis: *Teateinie Tavo karalystė*. Žinome, kad negalime pasitikėti tik strategijomis ir programomis, mums reikia Šventosios Dvasios, kad uždegtų mūsų širdis“, – šių Europoje garsių Kristaus misionierių žodžių buvo įkvėpti konferencijos dalyviai pirmąjį savo susitikimo vakarą, kuriame, be to, jie drauge šlovino Viešpatį su svečiais iš Slovakijos, bendruomenės „Rieka zivota“ („Gyvenimo upė“).

Gegužės 5-ąją, pirmąją RElaY konferencijos dieną Kaune, dalyviai nuo pat ryto rinkosi į bendrą šlovinimą ir mokymus, o po pietų dalyvavo seminaruose. Pagrindinės konferencijos temos buvo apie vadovavimą, mokytoją, maldą ir bendruomenę. Pagrindinį mokymą vedė Pete Greigas. Seminaruose dalyvavo, kaip pradėti pasaulyje jau paplitusius 24/7 maldos kambarius, kaip bendruomenėje nagrinėti Bibliją, aptarti evangelizacijos iššūkiai parapijose, keltų misijos aktualumas šiandien. Kalbėta apie Šventosios Dvasios Krikštą, meilės „chemiją“. Vienam iš seminarų vadovavęs vyskupas Kęstutis Kėvalas aptarė efektyvų bendradarbiavimą tarp dvasininkų ir pasauliečių.

-kait-

Konferencija „Iššūkis gyvybei“

Balandžio 24 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centras pakvietė paminėti Pasaulinę gyvybės dieną. Ši diena, kurios tikslas atkreipti visuomenės dėmesį į žmogaus gyvybės vertę, Lietuvoje nuo 1998 m. švenčiama paskutinį balandžio mėnesio sekmadienį.

Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje šv. Mišioms vadovavęs kun. dr. Arvy-

das Kasčiukaitis savo homilijoje kvietė ne tik vertinti pačią gyvybę, bet ir žmogaus kasdienį gyvenimą. Po šv. Mišių kun. teol. lic. Kęstutis Rugevičius pasveikino visus Gyvybės dienos proga. Vaikučius ypač pradžiugino įvairiaspalviai balionai, kuriuos dalijo Šeimos centro jaunieji savanoriai, o parapijos bendruomenės sveikinimą artėjančio kunigo Kęstučio gimtadienio proga palydėjo audringi plojimai.

Po šv. Mišių Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko konferencija „Iššūkis gyvybei“. Ją organizavo Jaunimo lytiškumo ugdymo ir rengimo šeimai programos „Pažink save“ savanoriai.

Po trumpo šios programos pristatymo pranešimą tema „Nevaisingumas ir dirbtinis apvaisinimas“ skaitė prof. dr. Birutė Obelenienė. Ji priminė Bažnyčios mokymą apie žmogaus asmens vertę, kuris remiasi Apreiškimu. „Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą“ (Pr 1, 26) – ši eilutė atskleidžia pamatines krikščioniškosios antropologijos tiesas: žmogus yra Dievo norėtas dėl jo paties, sukurtas kaip Jo paveikslas ir panašumas, kaip kūno ir sielos vienvė. Todėl meilė negali būti atsieta nuo prokreacijos. „Mūsų teisė į gyvybę yra prigimtinė, negalima žmogaus naudoti kaip daikto“, – kalbėjo lektorė.

Prof. Obelenienė taip pat aptarė nevaisingumo priežastis. Tai gali būti individualūs veiksniai, gyvenimo būdas, ligos, taip pat aplinkos poveikis. Deja, gydytojai dažnai nėra suinteresuoti nustatyti tikslią diagnozę, o pagalbinis apvaisinimas tampa komercijos rūšimi. B. Obelenienė taip pat apžvelgė šiuo metu Seime svarstomas pataisas, kad pagalbinis apvaisinimas būtų apibrėžiamas ne įstatymu, o Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. LR Konstitucijoje pasakyta, jog gyvybę saugo įstatymas, o jei įstatymo nebelieka, atveriamas kelias įvairioms manipuliacijoms. Konferencijos dalyviai kėlė aktualius klausimus, o pertraukos metu turėjo galimybę diskutuoti su lektore ir tarpusavyje.

Homilijoje kard. P. Parolinas skatino susirinkusiuosius tapti gailestingumo apaštalais: „Šiomis dienomis turėjote galimybę apmąstyti šią žinią, patirti jos galią ir atnaujinančią jėgą ir tapti gailestingumo liudytojais bei apaštalais. Tačiau šis Nacionalinis kongresas laikytinas ne pavieniu proginu įvykiu, bet paraginimu visoms vietinės Bažnyčios bendruomenėms priimti Dievo gailestingumo žinią ir imtis iniciatyvų, kurios turėtų tąsą ateityje ir taptų konkrečiu bei ilgalaikiu šių ypatingų Jubiliejaus metų vaisiumi.“

Mišių pabaigoje kardinolas Pietro Parolinas lietuviškai ištarė „ačiū“. Jis dėkojo už susirinkusiųjų tikėjimą, maldas, krikščionišką liudijimą, linkėjo būti gailestingumo apaštalais. „Aš tikiuosi, kaip jau pasakiau vakar Kryžių kalne, kad esu kaip Jonas Krikštytojas, kuris paruošia kelią. Duok Dieve, kad kuo greičiau įvyktų popiežiaus kelionė į šį kraštą“, – sakė jis. Susirinkusieji garsiais plojimai dėkojo kardinolui už šią žinią.

-vilmensis.lt

Vatikano valstybės sekretoriaus vizitas Lietuvoje

Pagrindinis kardinolo Pietro Parolino vizito tikslas buvo atstovauti Šventajam Tėvui Nacionaliniame Gailestingumo kongrese. Gegužės 7 d. Vyriausybės rūmuose svečią priėmė ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius. Vyriausybės vadovas pokalbyje su Vatikano valstybės sekretoriumi aptarė dvišalius Lietuvos ir Šventojo Sosto santykius.

Gegužės 7 d. kardinolas Pietro Parolinas lankėsi Kryžių kalne. Vatikano valstybės sekretorius kard. Pietro Parolinas į Kryžių kalną iš Šiaulių Zoknių oro uosto atvyko šeštadienio popietę. Kardinolą ir jį lydintį asmenį prie Kryžių kalno vienuolyno sutiko Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Šiaulių vyskupijos kunigų tarybos nariai, broliai pranciškonai, seserys vienuolės bei nedidelis būrelis pasauliečių: Seimo narė Rima Baškienė, Šiaulių miesto meras Artūras Visockas, Radviliškio meras Antanas Čepononis, kiti Šiaulių miesto ir rajono valdžios atstovai, vaikų choras, Šiaulių vyskupijos institucijų darbuotojai.

Pranciškonų vienuolyno koplyčioje kardinolas P. Parolinas vadovavo Eucharistijos aukai. Šv. Mišias koncelebravo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, apaštališkasis nuncijus arkiv. dr. Pedro Lopez Quintana, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkiv. Gintaras Grušas, tėvai pranciškonai, kardinolą Lietuvoje lydintys bei Šiaulių vyskupijos kunigai. Giedojo Šiaulių katedros jaunimo choras „Credo“, vadovaujamas Jūratės Minkevičiūtės.

Pamokslė Vatikano valstybės sekretorius prisiminė popiežiaus šv. Jono Pauliaus II vizitą Kryžių kalne 1993 m. ir jo pasakytus žodžius. „Šioje šventoje vietoje, kur virš horizonto linijos iškilę dešimtys tūkstančių kryžių, nebyliai liudijančių lietuvių tautos tikėjimą ir pasitikėjimą Dievo meile, atnaujinkime savo įsipareigojimą siekti tvirtesnio santykio su Kristumi“, – kvietė kardinolas.

Eucharistijos dalyvius ypač sujaudino tai, kad šv. Komuniją visiems dalijo pats Vatikano valstybės sekretorius. „Esu tas, kuris pramina kelią, gal po kiek laiko apsilankys ir popiežius“, – šv. Mišių pabaigoje sakė kardinolas Pietro Parolinas. Išlydint kardinolui įteiktas išpūdingo grožio didelis gintarinis rožinys. Vatikano valstybės sekretorius taip pat aplankė Kryžių kalną, papėdėje stovintį popiežiaus šv. Jono Pauliaus II dovanotą kryžių. Atsisveikindamas prie koplyčios, kurioje popiežius aukojo šv. Mišias, Vatikano valstybės sekretorius palaimino jį Kryžių kalne sutikusius ir lydėjusius brolius pranciškonus.

Gegužės 9 d. rytą Vatikano Valstybės sekretorius Lietuvos Respublikos Prezidentūroje susitiko su prezidente Dalia Grybauskaitė. Šia proga jam įteiktas didžiausias Lietuvos valstybinis apdovanojimas – Vytauto Didžiojo ordino Didysis kryžius.

Gegužės 9 dieną, tęsdamas savo vizitą Lietuvoje, kardinolas Pietro Parolinas Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčioje susitiko su studentais ir akademinė bendruomene. Kardinolas kalbėjo apie Šventojo Sosto diplomaciją taikos tarnyboje.

Tos pačios dienos popietę kardinolas Pietro Parolinas lankėsi Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje. Popiežiaus legatas vadovavo šv. Mišioms, kuriose koncelebravo apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Pedro Lopez Quintana, nuncijaus patarėjas mons. Matthew Amponsah-Saamo, Lietuvos vyskupai, nuncijaus asmeninis sekretorius kunigas Mindaugas Šlaustas bei Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos bei Kauno kunigų seminarijos vadovybių nariai. Homilijoje popiežiaus legatas kardinolas Pietro Parolinas sakė: „Labai džiaugiuosi šią popietę būdamas su jumis ir švęsdamas Eucharistiją, kuri yra kiekvieno kunigo ir seminaristo gyvenimo centre. Perduodu jums šiltus sveikinimus nuo Jo Šventenybės popiežiaus Pranciškaus, kuris patikina, kad meldžiasi už jus ir siunčia nuoširdžiausius linkėjimus.“

Susitikimo pabaigoje svečiui buvo užduoti keli klausimai. Kardinolas Pietro Parolinas buvo paprašytas pakomentuoti savo vyskupiškąjį herbą. Svečias sakė, kad herbe vaizduojamas kryžius, monograma, primenanti Švč. Mergelę Mariją, trys žvaigždės – trys teologinės dorybės, jo pavardės simbolis – užuomina į indą, kuriame Italijos vargšai gamina maistą. Paprašytas papasakoti savo kunigiško pašaukimo istoriją, kardinolas prisiminė Italijos regioną, kuriame jo vaikystėje visi žmonės buvo tikintys, stropiai lankė Mišias, žavėjo tėvų uolus pamaldumas, kasdien jų kalbama rožinio malda, patiko vietinio klebono pavyzdys, stropi pastoracija, žygiai su jaunimu. Pašaukimas buvo suaugęs su gyvenimu. Kunigystės šventimų diena – gražiausia, gražesnė už vyskupystės šventimus. Popiežiaus legatas kvietė būti pavyzdžiais, dar ir šiandien, kai stinga pašaukimų, jaunimo širdį paliečia džiaugsmingas, laimingas kunigas. Tikėjimas auga per patraukimą.

Vatikano valstybės sekretorius, pakviestas pasidalyti įspūdžiais iš bendro darbo kartu su šv. Jonu Pauliumi II, liudijo, kaip pamažu pažino šio popiežiaus gebėjimą kalbėti minioms, didį troškimą padaryti tai, ko kiti prašo, misijos suvokimą stiprėjant ligai, taip pat jo žmogiškumą, atjautą, nuoširdų džiaugsmą. Į klausimą, kaip seminarijoje rengtis šeimų pastoracijai, popiežiaus legatas atsakė, jog ši sritis labai svarbi, nes šeima – visuomenės kertinis akmuo, todėl reikia dažnų kontaktų su šeimomis, ne vien teoriškai kalbėti, bet ir būti su šeimomis, ugdyti asmeninę patirtį.

Po susitikimo Vatikano valstybės sekretoriui kardinolui Pietro Parolinui Lietuvos seminaristų vardu padėkojo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos penktojo kurso seminaristas, džiaugdamsis, kad svečias tarsi apaštalas Paulius aplankė bendruomenes, perdavė apaštalo Petro įpėdinio popiežiaus Pranciškaus linkėjimus ir taip stiprino tikėjimą, leido patirti vienybės ženklą. Įteikdamas dovanų grafikos darbą, kuriame vaizduojami Vilniaus bažnyčių bokštai, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. dr. Hansas Friedrichas Fischeris CO kvietė visus prisiminti popiežiaus Pranciškaus per-

Po pietų pertraukos pranešimą tema „NaProTechnologija – kas tai?“ skaitė Kreitono modelio vaisingumo pažinimo sistemos mokytoja Ingrida Vuosaitytė. Ji išsamiai apibūdino šią naują mokslo sritį ir taikomus metodus. NaProTechnologija – tai sisteminis požiūris į lėtinę nevaisingumo problemą, kuomet stengiamasi diagnozuoti ir gydyti jį sukėlusias priežastis ir veiksnius. Siekiant pagerinti moters ir vyro bendrą sveikatą, dažniausiai atsikuria ir natūralus poros vaisingumas, ir didėja galimybė susilaukti sveiko bei išnešoto naujagimio. NaProTechnologija paremta krikščioniškomis vertybėmis ir gali būti siūloma kaip alternatyva pagalbiniam dirbtiniam apvaisinimui.

Kun. teol. lic. Kęstutis Rugevičius konferencijos dalyviams linkėjo būti gyvais žmonėmis, gyvybės nešėjais. Jis kvietė atkreipti dėmesį į savo mintis, kalbą, veiksmus, pagalvoti, ar jie nedaro griaunamojo poveikio aplinkai. Konferencijos pabaigoje savo liudijimu pasidalijo Miglė Klimienė.

-kšc-

Konferencija apie prekybą žmonėmis

Balandžio 28 d. Kaune Lietuvos Caritas iniciatyva drauge su Kauno arkivyskupija surengta konferencija „Naujos prekybos žmonėmis formos Lietuvoje: Bažnyčios ir jos bendradarbių atsakas“. Tokio pobūdžio renginys mūsų šalyje jau ne pirmą kartą sukvieta policijos ir Bažnyčios atstovus į bendrą diskusiją ir kovą su prekyba žmonėmis. Vos pusdienį trukusio susitikimo metu pavyko išsamiai aptarti keletą ypač rūpimų temų.

Apie požiūrį į naujų prekybos žmonėmis formų paplitimą ir specifiką Lietuvoje pranešimą skaitė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Aurelijus Gutauskas (jis, beje, pakviestas ateinantį birželį Vatikane šia tema skaityti pranešimą, kurio klausys ir pats popiežius). Kauno apygardos prokuratūros prokurorė Gabija Večerinskienė aptarė teisinės galimybes ir ribas persekiojant

prekeivius žmonėmis. LVK Socialinių reikalų tarybos pirmininkas, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, viso renginio metu dalyviams džiuginęs ne tik savo buvimu, bet ir pranešimu, jame ragino žūtbūt nepamiršti, kad teisingumas neįmanomas be gailėstingumo.

Kauno apskrities policijos kapelionas kun. Tomas Karklys, aptardamas, ką gali padaryti Bažnyčios ir policijos bendros pastangos kovoje prieš prekybą žmonėmis, pristatė popiežiaus Pranciškaus globojamą Šv. Mortos grupę. Ši tarptautinė policijos ir Bažnyčios iniciatyva apima ne tik kovą su prekyba žmonėmis, bet ir su šiuolaikine vergove – įdarbinimo žeminančiomis sąlygomis.

Ses. dr. Daiva Kuzmickaitė MVS, paprašyta pasidalyti apie bendruomenės atsaką saugant savo pažeidžiamus narius, pabrėžė, kad valstybės ir policijos pagalbos neužtenka, vien *Caritas* problemų neišspręs, visi turime budėti, bendrauti, ieškoti išeičių. Lektorė įsitikinusi – norint užkirsti kelią nusikaltimams, ypač svarbu, kad šeimos palaikytų vienos kitas, negana to, turime rūpintis kurti šeimą palydinčią sistemą.

„Labai kviečiu visus pajudėti iš patogios zonos, suformuotų įsitikinimų ir galų gale mesti iššūkį patiems sau, savo kolegoms“, – sakė renginio iniciatorė ir projekto „Pagalba prekybos žmonėmis ir prostitucijos aukoms“ vadovė Kristina Mišnienė. Organizatorė neslėpė džiaugsmo, jog tai, kad konferencijoje dalyvavo daugiau nei šimtas žmonių, tarp kurių buvo didelis būrys policijos specialistų, katechetų, tikybos mokytojų ir studentų, – jau didelis pasiekimas.

Apibendrinant konferenciją prieita prie išvados, kad tokie susibūrimai kaip šis parodo didėjantį žmonių sąmoningumą, norą kalbėtis ir keisti Tėvynės veidą. Baigiamąjį žodį tardamas vyskupas Kęstutis Kėvalas tikino: „Jau netolimoje ateityje prekybos žmonėmis tema bus priimta kaip mūsų visų, o ne tikrai atskirų institucijų rūpestis.“ –kait-

frazuotus šv. Pilypo Nėrio žodžius būti gerais, nes galime tokie toliau būti. Išvykdamas popiežiaus legatas pasirašė sminarijos svečių knygoje.

-irat, vr, ksb-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Gegužės 11–12 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupai G. Grušas, L. Virbalas, S. Tamkevičius, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta, J. Ivanauskas, K. Kėvalas, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Vodopjanovas.

Plenarinį posėdį įžanginiu žodžiu pradėjo Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkivysk. G. Grušas, kuris padėkojo vyskupams už jų indėlį prisidedant prie Nacionalinio Gailėstingumo kongreso organizavimo bei trumpai priminė pagrindinius Vatikano Valstybės sekretoriaus kard. P. Parolino vizito etapus bei šio vizito metu garbaus svečio išsakytas mintis.

Posėdžio metu daug dėmesio skirta neseniai paskelbtam Šventojo Tėvo Pranciškaus posinodiniam paraginimui *Amoris laetitia*. Telšių vyskupijos Klaipėdos šeimos centro direktorius kun. A. Vaitkevičius į posėdį susirinkusiems vyskupams pristatė šiame svarbiame Bažnyčios dokumente nagrinėjamą problematiką bei pagrindines mintis, taip pat šio dokumento svarbą šeimų sielovadai. Vyskupai nusprendė jau baigiamą į lietuvių kalbą versti posinodinio paraginimo tekstą paskelbti atskiru leidiniu, kad popiežiaus mintys pasiektų kuo daugiau skaitytojų.

Posėdžio metu svarstyti naujo Lietuvos *Caritas* statuto ir organizacinės struktūros projektai, įvairūs šios Katalikų Bažnyčios organizacijos veiklos aspektai. Ganytojai pritarė Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir Lietuvos Vyriausiojo archyvaro tarnybos sutarties, kurioje numatoma suskaitmeninti senesnes nei 100 metų Bažnyčios metrikų knygas, parapijiečių sąrašus bei užsakų knygas, projektui. Šis visuomenei svarbus projektas ne tik prisidės prie Lietuvos dokumentinio paveldo išsaugojimo, bet ir suteiks galimybę kiekvienam besidominčiam savo šeimos ar giminės genealogija su ja išsamiau susipažinti.

Posėdyje pabrėžta būtinybė reguliariai priminti visiems tarnaujantiems Bažnyčioje 2013 m. LVK paruoštas ir Šventojo Sosto patvirtintas Prevencijos gaires *Dėl Katalikų Bažnyčioje dirbančių dvasininkų, vienuolių, savanorių ir kitų darbuotojų elgesio su nepilnamečiais* (jos publikuotos *Bažnyčios žinių* 2013 m. Nr. 2/392) bei aptarta, kaip užtikrinti, kad būtų jautriai ir sklandžiai reaguojama į asmenų, nepilnametystėje galimai patyrusių seksualinį išnaudojimą, kreipimuisi į Bažnyčios atstovus, suteikiant šiems asmenims pradinę pagalbą, informaciją bei pradedant tyrimą.

Daug dėmesio skirta ir užsienio lietuvių sielovados reikalams. Svarstyta Lenkijos, Rusijos, Didžiosios Britanijos, JAV ir Kanados lietuvių kapelionų veikla. Naujai trejų metų kadencijai patvirtinti šie kapelionai: Seinų krašto lietuvių – kun. P. Gucevičius, Atlantos lietuvių ir Detroito Dievo Apvaizdos parapijos (JAV) – kun. G. Jonikas, Mississauga Lietuvos Kankinių parapijos (Kanada) – kun. N. Šmerauskas bei Hamiltono (Kanada) parapijos – kun. P. Rudinskas.

Lietuvos katalikų moterų sąjungos dvasios tėvu naujai trejų metų kadencijai išrinktas kun. V. Rapalis.

Pasidžiaugta ir gražia sukaktimi: seniausias Lietuvos dvasininkas prel. K. Dobrovolskis, gyvenantis Romoje, švenčia kunigystės 80-ąsias metines. Į iškilmes, birželio 6 d. vyksiančias Popiežiškojoje Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje Romoje, vyks vysk. R. Norvila.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis vyks rugsėjo 20 d. Šiauliuose.

-lvks-

Kauno kunigų seminarija minėjo 150 metų sukaktį

Balandžio 23 d. buvo švenčiama Kauno kunigų seminarijos 150 metų sukaktis. Jubiliejaus renginiai prasidėjo balandžio 22-osios vakarą seminarijos Švenčiausiosios Trejybės bažnyčioje aukotomis Mišiomis, kurioms vadovavo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius. Po Mišių jų dalyviai aplankė Kauno katedros kriptoje palaidotų žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus, Kauno arkivyskupų – Juozapo Skvirecko ir kard. Vincento Sladkevičiaus kapus. Taip pat melstasi prie katedros sienoje palaidoto buvusio seminarijos rektoriaus prel. Jono Mačiulio Maironio kapo.

Pagrindinės minėjimo šv. Mišios buvo aukojamos balandžio 23-ąją, kankinio šv. Jurgio liturginio minėjimo dieną, šalia seminarijos esančioje pranciškonų Šv. Jurgio bažnyčioje. Dalyvavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro Lopez Quintana, Lietuvos vyskupai ir ganytojai iš kaimyninių šalių, tarp jų ir Kauno seminarijos absolventai Minsko ir Mogiliavo arkivyskupas Tadeusz Kondrusiewiczus ir Gardino vyskupas Aleksanderis Kaszkiewiczus. Į šventę atvyko ir Lietuvos stačiatikių vadovas arkivyskupas Inokentijus, Lietuvos liuteronų Bažnyčios atstovas.

Šv. Mišioms vadovavęs Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ homilijoje kalbėjo: „Seminarija yra būsimų Kristaus kunigų ugdymo erdvė, turinti savo vidinį gyvenimą ir siekius. Dievas nepaliauja kalbinti, žavėti ir šaukti žmonių. Jo kvietimą išgirdusieji ir užsidegusieji Evangelijos siekiu trokšta kitiems perduoti tikėjimo šviesą, eiti su Dievo tauta ir jai padėti. Seminarijos laikas ir gyvenimas – ne vien mokslas ir žinios, o visų pirma šio troškimo įkūnijimas. Tai užsidegimo ir idealizmo laikas.“

Arkivyskupas paminėjo, kad XIX amžiaus pabaigoje seminarijos auklėtiniai aktyviai dalyvavo ne tik religinėje, bet ir švietimo veikloje, socialiniame ir kultūriniame gyvenime. Vėliau sovietų okupuotoje Lietuvoje kunigai palaikė tikėjimo šviesą, o drauge ir tautos laisvės savimonę. „Šiandienos, – kalbėjo Kauno arkivyskupas, – seminarijos auklėtiniams teks ne mažesnė užduotis: skelbti Dievą ir ginti žmogų, vertinti gyvybę, šeimą, pripažinti tiesą. Popiežius Pranciškus nuolat ragina eiti pas visus, būti ne uždara bendraminčių organizacija, bet užsidegusių Dievo pasiuntinių bendruomene, skelbiančia Jėzų – Kelią, Tiesą ir Gyvenimą. <...> Kad ir koks būtų mūsų pasaulis ir mūsų laikas, jie yra Dievo dovana. Bažnyčia ir kiekvienas krikščionis esame kviečiami vis iš naujo atsiverti Šventajai Dvasiai, kad gebėtume šiame postmoderniame pasaulyje atpažinti Dievo ženklus ir Jo kvietimą“, – kalbėjo arkiv. Lionginas Virbalas SJ.

Kunigų seminarija Kaune įkurta po to, kai carinės Rusijos valdžia, numalšinusi 1963 m. sukilimą, įsakė žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui persikelti iš Varnių į Kauną. Kartu su kitomis vyskupijos institucijomis perkelta

Europos Marijos radijo stočių susitikimas

Balandžio 19–21 d. Vilniuje vyko Marijos radijo šeimos kontinentinis susitikimas. Į susitikimą atvyko dalyviai (Marijos radijų programų direktoriai, prezidentai ir kt.) iš trisdešimties Europos šalių. Konferencijoje dalyvavo pasaulinės Marijos radijo šeimos prezidentas Vittorio Viccardi. Vilniuje susirinkusius konferencijos dalyvius pasveikino Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. Pasaulinės Marijos radijo šeimos konferencijos vyksta kas treji metai, o kontinentiniai susitikimai – kas metai įvairiose šalyse. Vilnius buvo pasirinktas Gailėstingumo metų Europos kontinentiniam susitikimui organizuoti, nes pasaulyje garsėja kaip Gailėstingumo miestas. Lietuvoje Marijos radijas transliacijas pradėjo 2004 m. rugpjūčio 30 d. Kaune. Nuo 2005 metų Lietuvos Marijos radijas tapo tarptautinės Marijos radijo asociacijos narys. Popiežiaus Pranciškaus duomenimis, kiekvieną dieną Marijos radijo klauso 3 mln. žmonių. -mri-

Paminėtas kun. prof. Jono Juraičio 90-metis

Gegužės 12 d. popietę Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje auloje Katalikų teologijos fakulteto bendruomenė, būrys dėstytojų, kunigų, seminaristų, buvusių mokinių ir bičiulių paminėjo kunigo profesoriaus Jono Juraičio (1926–1950–2010) 90-metį. Konferencijos dalyvius aulos fojė savo giedru veidu fotografijose pasitiko pats kunigas Juraitis jo atminimui surengtoje parodoje. „Šis susitikimas skirtas pasidalijimui – priartinti atminčiai ir sudabartinti džiaugsmui, kurį patyrėme iš bendrystės su kunigu Jonu“, – sakė buvęs jo mokinys vyskupas Kęstutis Kėvalas, kviesdamas darsyk įsigyventi į tą dovana, kuria daugeliui buvo pažintis su šiuo ypatingu žmogumi. Ypatinaga buvo ir ši šilta, iš tiesų „nevaldiška“ konferencija, paremta autentiškais liudijimais ir prisiminimais. Iniciatyvos šitaip atšvęsti 90-ąjį kun. Juraičio gimtadienį sumanytojai Vaidilė Šumskienė

ir prof. Jonas Čepinskis, taip pat giminaitis Antanas Januška minėjo jį kaip tikrą kunigą, nereiklų buičiai, neieškantį patogumų ir asketišką, savo gyvenimą paskyrusį dvasiniams dalykams, pažinimui, pagalbai Lietuvos žmonėms

„Esame jo paliesti, tiksliau – sukrėsti“, – taip apie susitikimus įvykius su kun. Juraičiu atsiliepė vienas iš jo mokinių VDU KTF dėstytojas Artūras Lukaševičius. Jis ir kiti kalbėjusieji – vysk. Kęstutis Kėvalas, Gediminas Karoblis – minėjo gyvą, patirtinį jo dėstymą, dialogą su jaunais studijuojančiais žmonėmis, jo humorą, tiesumą ir sykiu bendravimo gilumą, dėmesingumą pašnekovui – per pokalbius atrodydavo, kad jis turi apščiailaiką, visą amžinybę. Šiais „žodžio infliacijos“ laikais kun. J. Juraitis išsiskyrė jautrumu žodžiui. Žodis jam buvo gyvas, apčiuopiamas, konkretus. Kaip jis pats sakydavo, kalba „turi turėti skonį ir širdį“, o „juraitiškoji“ formulė tekstui buvusi „minimali apimtis ir maksimali įtampa“.

Po konferencijos jos dalyviai už kun. Joną Juraičio gyvenimą, pasak vysk. Kęstutis, – už jo meilę gyvenimui, žmogui, žodžiui, – susirinko padėkoti į šv. Mišias šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. „Kunigas Jonas savo gyvenimu liudijo, kad yra Dievas – konkretus, mylintis ir esantis tarp mūsų“, – sakė homilijoje t. Aldonas Gudaitis, primindamas, jog nesyk ir pats Juraitis yra sakęs savo gyvų ir įsimenančių homilijų šioje Kauno bažnyčioje. -kait-

Sutvirtinamųjų jubiliejus Vilniuje

Balandžio 24 d. Vilniuje vyko Sutvirtinamųjų jubiliejus. Popiežius Pranciškus pakvietė jaunuolius visame pasaulyje kartu paminėti Gailestingumo jubiliejų. Šią dieną daugiau nei penki šimtai Vilniaus arkivyskupijos sutvirtinamųjų pradėjo piligrimine kelione nuo Aušros Vartų Dievo Gailestingumo Motinos šventovės į Arkikatedrą baziliką, aplankydami Dievo Gailestingumo šventovę.

Į jaunosius maldininkus kreipdamasis vyskupas Arūnas Poniškaitis pabrėžė

ir seminariją. 1926 m. Lietuvoje įkūrus naują Kauno bažnytinę provinciją, sutampančiai su Lietuvos Respublikos ribomis, Kauno seminarijoje studijavo ne tik Kauno arkivyskupijos, bet ir naujai įkurtų Kaišiadorių bei Panevėžio vyskupijų klierikai. Kitos dvi vyskupijos – Vilkaviškio ir Telšių – turėjo savo seminarijas. Po Antrojo pasaulinio karo iki pat komunistų valdymo pabaišgos Kauno seminarija buvo vienintelė Lietuvoje. Seminaristų skaičius buvo ribojamas ir seminarijos veikla varžoma, todėl tuo pat metu kunigai rengti ir pogrindžio sąlygomis.

-kks-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Balandžio 18 d. Telšių vyskupijos kunigų susirinkimą pradėjo ir bendrai maldai – *Rytmetinei* vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ susirinkimo pradžioje išryškino keletą svarbių ir vyskupijos gyvenime reikšmingų dalykų. Vyskupas kalbėjo apie būtinybę nuolat melsiti pašaukimų į kunigystę bei vienuolystę. Ragino maldomis lydėti motinas ir dėkoti Dievui už motinų dovaną visą gegužės mėnesį per Gegužines pamaldas. Ganytojas ragino kunigus organizuoti jas prie kryžių, koplytėlių, kaimo kapinaitėse bei bažnyčiose, kad jaunimas po pamokų rinktųsi draugėn ir vieni ar su suaugusiais, kunigo vadovaujami, melstųsi.

Telšių vyskupijos vyskupo vikaras, Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. kan. Rimantas Gudlinkis pasidalijo savo išpuodžiais bei įžvalgomis iš kovo 1–3 d. Maltoje vykusios tarptautinės konferencijos, kur 18 Europos šalių atstovai gvildeno su katechizacija susijusius klausimus. Prelegentas kalbėjo apie būtinybę ieškoti naujų pastoracijos formų, padedančių ir nekrikštytiems suaugusiems žmonėms atrasti kelią į Bažnyčią. Monsinjoras kalbėjo, jog visoje Europoje pastebima tendencija, kad katechezės užsiėmimus lankantis, besirengiantis priimti sakramentus jaunimas neturi tikro ir glaudaus ryšio su parapija ir jos gyvenimu. Tai spragai įveikti siūloma katechizacija tėvams ir kitiems šeimos nariams. Buvo išryškinta svarba evangelizavimo darbe išnaudoti šiuolaikines informavimo priemones bei įprastines modernias technologijas.

Telšių vyskupijos jaunimo centro vadovas kun. Viktoras Daujotis pasidalijo informacija apie šiais metais Krokuvoje vyksiančias Pasaulio jaunimo dienas. Jaunimo centro vadovas ragino klebonus paskatinti jaunimą vykti į tokį svarbų ir šalia Lietuvos vyksiantį tikėjimo liudijimo renginį.

Konferencijai baigiantis abu Telšių vyskupijos vyskupai apibendrino girdėtus pranešimus, pagvildeno einamuosius vyskupijos reikalus, taip pat kunigams pristatė LVK patvirtintas naująsias normas dėl šv. Mišių stipendijų ir aukų paskirstymo.

Šv. Mišioms Telšių katedroje vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM bei vyskupijos kunigai, liturgijoje patarnavo du diakonai ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Po šv. Mišių pasimelsta prie Dievo tarno vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus kapo Katedros kriptoje, o po visų pamaldų susirinkimo dalyviai pietavo Telšių kunigų seminarijoje.

-kasab-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Balandžio 20 d. Kauno arkivyskupijoje tarnaujantys kunigai rinkosi į nuolatinio ugdymo konferenciją kurijoje. Jai vadovavo arkivyskupas Lionginas Virbalas, o jos svečias šįsyk buvo kun. teol. lic. Saulius Černiauskas, Panevėžio vyskupijos kurijos kancleris, kurio pranešimas skirtas liturgijos šventimo žinioms atnaujinti. Taip pat aptartos kitos sielovados aktualijos; kunigai bendra malda palydėjo savo darbą, vėliau drauge bendravo prie pietų stalo.

Pasitelkdamas Romos Mišiolą bei vaizdo medžiagą, Rytų kolegijoje studijavęs kun. S. Černiauskas pakvietė brolius kunigus pažvelgti į savo tarnavimą prie altoriaus, atnaujinti žinias liturgijos šventimo srityje: „Mūsų pagrindinis tarnavimo liturgijoje uždavinys – aiškiau atskleisti šventuosius dalykus“, – sakė svečias kunigas, atkreipdamas dėmesį, jog Vakarų krikščionių liturgija, palyginti su Rytų, atrodo tarsi „sterili“, jos apeigos ir maldos trumpos. Nuo to, kaip kunigas perteikia jų tekstus, kaip švenčia liturgiją, priklauso ir tai, kaip žmogus per liturgiją susitinka su gyvuju Dievu.

Vėliau buvo aptarti keli svarbesni liturgijos šventimo aspektai. Kalbėta apie Viešpaties aukos vietą – altorių, kuris įrengiamas taip, kad jį būtų galima apieiti aplink. Be kita, pasidalyta mintimi, koks svarbus yra kunigo atėjimas prie altoriaus atitrūkus nuo visų kitų rūpesčių, ateinant aukoti Viešpaties aukos ne formaliai, bet su nuoširdžia malda, kurią susirinkusi bendruomenė visada pastebi. Kunigų dėmesys buvo atkreiptas į Krikšto atminimą reiškiančio pašlaktymo svarbą, į Evangelijos skelbimą – ne savo, bet Dievo vardu; pabrėžtos pauzės, kurias reikia daryti po homilijos, po Komunijos, po celebranto kiekvieno pakvietimo „Melskimės“ – tai Lietuvos bažnyčiose dar reta, ir tikintieji turi būti to mokomi katechezėse. Visuotinė malda, pasak prelegento, turi būti aktuali ir jai skaityti reikia pasitelkti bendruomenę. Kalbėta apie Komunijos dalijimą abiem pavidalais atsižvelgiant į esamas rekomendacijas.

Aptaręs kai kuriuos celebrantų gestus, kun. S. Černiauskas ypač atkreipė dėmesį į Mišių maldas prie altoriaus: čia negalimos interpretacijos, o maldos nuotaiką kuria ir balso intonacijos. Kiekvienas tariamas žodis turi turėti svorį taip, kad klausančiajam taptų ir jo paties malda. Kunigas savo tarnystę prie altoriaus atlieka ir tikinčiojo gėriui.

„Turime atsinaujinti, padėti vieni kitiems patarimais, kaip prie altoriaus tarnaudami atrodome iš šalies“, – sakė kun. S. Černiauskas, pakviesdamas rūpintis, kad žmonės iš Mišių neišeitų be palaiminimo; be to, priminti apie Mišių vaisius, kuriuos Kristaus auka neša ir aukojančiajam, ir besimeldžiančiajam. Vėliau svečias atsakė į kunigų klausimus, vyko gyvas ir draugiškas pasidalijimas apie šią esminę kunigo tarnystės dalį.

Visi Lietuvos kunigai pakviesti į jiems skiriamas Susikaupimo dienas birželio 1 d. (Vilniaus kunigų seminarijoje) ir 2 d. (Pažaislyje). Jų tema „Vidinės laisvės siekimas. Ką reiškia šiais laikais būti kunigu? Psichologiniai ir dvasiniai aspektai“, o joms vadovaus Grigaliaus universiteto rektorius prof. Hansas Zollneris SJ. Arkivyskupas paragino parapijų klebonus pasirūpinti jaunimu, padėti išvykti į Pasaulio jaunimo dienas, nepraleidžiant tokios ypatingos progos jauniems žmonėms patirti bendrystės džiaugsmą tarp tikinčių bendraamžių.

Kun. Aldonas Gudaitis SJ pranešė kunigams apie Gyvenimo ir tikėjimo institute nuo gegužės 5 d. pradedamą mėnesio trukmės programą extraordinariams

Gailestingumo durų prasmę ir Šventosios Dvasios veikimą žmoguje. Po vyskupo Arūno pasveikinimo, paraginti Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos vikaro kunigo Viktoro Kudriašovo kalbėti Dievo Gailestingumo vainikėlių, meldžiant Dievo Gailestingumo sau, artimiesiems ir viso pasaulio jaunimui, sutvirtinamieji pajudėjo Dievo Gailestingumo šventovės link. Žygio metu šlovinimo giesmes Dievui giedojo Šv. Teresės parapijos šlovintojai.

Dievo Gailestingumo šventovėje jaunimą pasitiko kunigas Mariusz Marszalek ir papasakojo apie Dievo Gailestingumo paveikslą, paaiškindamas jo simbolių prasmę. Sugiedoję giesmę piligrimai toliau tęsė kelionę į Vilniaus Šv. vysk. Stanislovo ir šv. Vladislovo arkikatedrą baziliką. Arkikatedroje liudijimu apie Dievo ieškojimą dalijosi Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro darbuotoja Asta Degenytė. Sutvirtinamieji turėjo galimybę susitaikyti su Dievu ir tyra širdimi švęsti šv. Mišias, kurias aukojo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. Šv. Mišių liturgiją savo giesmėmis papuošė Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) parapijos jungtinis vaikų ir jaunimo choras. Po iškilingų šv. Mišių Katedros aikštėje skambėjo grupės ICHTHUS šlovinimo giesmės. Išlydėdamas sutvirtinamuosius arkivyskupas Gintaras Grušas džiaugėsi ir užsiminė, kad tokia šventė turėtų tapti tradicine, kad kasmet vis daugiau jaunimo dalyvautų ir patirtų Viešpaties malones.

-vilmensis.lt

Pirmosios Lietuvoje katalikiškosios gimnazijos jubiliejus

Balandžio 22 d. Telšiuose veikianti katalikiškosios krypties Vyskupo Vincento Borisevičiaus gimnazija iškilingai šventė 25-ąsias įkūrimo metines. Tą dieną 12 val. Telšių katedroje aukotose šv. Mišiose meldėsi gimnazijos mokytojai, mokiniai, mokinių tėvai, buvę mokytojai ir mokiniai, bendruomenės nariai. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo pirmais šios gimnazijos kapelionas, Panevė-

žio vyskupas emeritas vyskupas Jonas Kauneckas, koncelebravo dabartinis kapelionas Telšių dekanato dekanas prel. Juozas Šiurys, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kun. Ramūnas Norkus ir keletas kitų kunigų. Sakydamas pamokslą vyskupas J. Kauneckas pasidalijo įžvalgomis apie gimnazijos kūrimą ir jos pradžią. Jis kalbėjo apie būtinybę šių dienų pasaulyje neužmiršti teisingos krypties, be ko žmogus negali siekti teisingo tikslo. Po šv. Mišių Telšių Vincento Borisevičiaus gimnazijoje vyko jubiliejaus minėjimas – koncertas, prasidėjęs sugiedotu gimnazijos himnu. Šventės dalyvius sveikino dabartinis gimnazijos direktorius Robertas Ežerskis. Jis kalbėjo apie procesus, įvykusius per dvidešimt penkerius metus, kokie darbai nuveikti ir kokie laimėjimai pasiekti. Šiuo metu ši katalikiška gimnazija – didžiausia Telšiuose. Joje dirba 52 mokytojai ir mokosi 630 mokiniai. Gimnazijos kūrimo nuotaikomis ir prisiminimais dalijosi pirmasis gimnazijos kapelionas vyskupas J. Kauneckas, pirmoji direktorė Angelė Raudienė, dabartinis kapelionas prel. J. Šiurys, LR Seimo narys Valentinas Bukauskas, Telšių miesto ir rajono savivaldybės atstovai, buvę mokytojai, buvę mokiniai linkėjo gimnazijai gyvuoti ir išlaikyti katalikišką dvasią ir kryptį. Renginio metu vyko gražus pačių gimnazijos mokytojų, mokinių ir jų tėvų surengtas koncertas. -kasab-

Katechetikos centrų Tarybos posėdis

Balandžio 8 d. Marijampolės pastoracijos centre vyko Lietuvos katechetikos centrų Tarybos posėdis, į kurį atvyko beveik visų Lietuvos vyskupijų Katechetikos centrų atstovai: Šiaulių vyskupijos katechetikos centro vadovė Danutė Kratukienė, Panevėžio vyskupijos katechetikos centro vadovė Zita Tručinienė, Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centro vadovė Rita Pankienė, metodininkė ses. Jurgita Jagminaitė FMA bei kancleris kun. Gediminas Tamošiūnas ir Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovas dr. Artūras Lukaševičius.

Komunijos dalytojams rengti ir paragino kviešti į ją savo parapijų atstovus. Po pasirengimo šie žmonės galėtų talkinti kunigams nunešdami šv. Komuniją ligoniams į namus ar esant reikalui padėdami ją išdalyti per pamaldas. Kaip įprasta šiose konferencijose, kunigams pristatytos institucijų renginių aktualijos. Kunigai taip pat pakviesti įsigyti krikščioniškos literatūros, o konferencijoje prisistačiusi Kauno „Arkos“ bendruomenė siūlė savo rankų darbėlių.

-kait-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Gegužės 10 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, vyko vyskupijos kunigų susirinkimas. Susirinkimas prasidėjo bendra malda – Valtandų liturgija (Dienine), po kurios į susirinkusius kreipėsi vyskupas Rimantas Norvila. Ganytojas pradėjo pasidalijimu apie prieš kelias dienas pasibaigusį Nacionalinį Gailastingumo kongresą bei susitikimą su Vatikano valstybės sekretoriumi kardinolu Pietro Parolinu. Šiame susitikime kardinolas popiežiaus Pranciškaus vardu pakvietė į atsinaujinimą, o sykiu visiems Lietuvos dvasininkams priminė, kad Bažnyčios misija sėkminga tik tuomet, kai esame vieningi savo tarnystėje bei visuose reikaluose.

Vyskupas Rimantas kunigams priminė, kad artėja vyskupijos 90-mečio šventė birželio 11–12 d. Ganytojas dar kartą paragino visus uoliai įsitraukti į šios išskilmės šventimą, kviešti savo parapijų jaunimą į birželio 11 d. jiems organizuojamą šventę, taip pat visus, kas gali, švęsti birželio 12 dieną Vilkaviškio vyskupijos katedroje.

Vėliau vyskupas Rimantas Norvila kunigams pristatė naujas Vyskupų Konferencijos patvirtintas parapijų finansines gaires. Kalbėdamas apie šį dokumentą ganytojas akcentavo, kad šis dokumentas turėtų padėti kiekvienam kunigui normaliai sugyventi su tikinčiais, bei priminė, jog visame tame turime būti sąžiningi sau ir kitiems. Vyskupas taip pat paragino dvasininkus ir toliau būti jautrius konkrečiam žmogui ir jo situacijai, kiekvieną priimant be išankstinių nuostatų, stengiantis suprasti ir kaip galima geriau paaiškinti kiekvieną konkrečią situaciją.

Antroje susitikimo dalyje savo metinę ataskaitą ir katechezės bei tikybos mokymo gaires pateikė Katechetikos ir tikybos mokymo bei Parapinės katechezės ir religinio švietimo centrai. Jų vadovas kun. Rytis Baltrušaitis labai išsamiai pristatė, kuo šie centrai gyvena ir kaip gali prisidėti prie katechezės kiekvienoje vyskupijos parapijoje. Kunigas Rytis dar kartą priminė, kad katechezė parapijoje yra tiesioginė klebono atsakomybė, katechezė nėra tiesioginė tikybos mokytojo pareiga ar sudedamoji jo darbo dalis, todėl klebonai į tai turėtų atkreipti dėmesį. Kalbėtojas visiems pristatė neformalaus vaikų ugdymo parapijose programą, kuri sklandžiai jau keletą metų įgyvendinama Keturvalakių parapijoje. Kalbėdamas apie katechezę, kunigas Rytis Baltrušaitis dvasininkams priminė, kad Lietuvoje turime daug literatūros visų amžių vaikams, todėl nereiktų pamiršti, jog yra ne tik rengimas sakramentams, bet ir priešsakramentinė bei posakramentinė katechezė. Kunigas taip pat akcentavo, kad vaikams ar jaunuoliams, kurie nelankė ar nesisteningai lankė tikybos pamokas, privalomi papildomi katechezės susirinkimai, todėl jų pasirengimas sakramentams turi vykti aktyviau arba tęstis dvejus metus. Rengimasis sakramentams apima 25–30 katechezėjų, todėl trunka visus mokslo metus. Klebonams buvo priminta, kad parapijoje privaloma saugoti visų vaikų ir jaunuolių, priėmusių pirmąją Komuniją ir Sutvirtinimo sakramentą, sąrašus.

Kunigas Rytis supažindino su tikybės mokymo mokyklose aktualijomis akcentuodamas, kad šiandien mokykloje sunku dirbti, nes ne tik mokiniai, bet ir 70 proc. mokytojų patiria patyčias. Todėl šiandienėje situacijoje vis sunkiau perduoti jaunam žmogui tikėjimo žinią. Buvo pristatyti vadovėliai ir pratybų sąsiuviniai, iš kurių šiuo metu mokoma visose Lietuvos mokyklose. Vilkaviškio vyskupijoje šiuo metu mokosi 33 864 mokiniai, 23 102, t. y. 68, 22 proc., iš jų mokosi tikybės. Šiuo metu vyskupijoje tikybės moko 132 mokytojai.

Kunigų susirinkimas baigtas pietumis ir brolišku pasidalijimu prie bendro stalo. Po pietų vykusiame vyskupijos Kunigų tarybos posėdyje aptartos pasirengimo vyskupijos 90-mečiui gairės, Šv. Mato gimnazijos aktualijos bei kiti vyskupijos gyvenimui svarbūs klausimai.

-krb-

Kardinolo Audrio Juozo Bačkio knygos „Taip, laimingas“ pristatymas

Balandžio 20 d. vakare VDU Didžiojoje auloje Katalikų teologijos fakulteto bendruomenę, kauniečius sveikino kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Ganytojas atvyko į Kauną, kuriame yra gimęs, o dabar sugrįžo čia su neseniai išleista savo knyga „Taip, laimingas. Kardinolą Audrį Juozą Bačkį kalbina Antanas Gailius“ (Naujasis Židinys-Aidai, 2016).

Vakare dalyvavo Kauno ganytojai – arkivyskupas Lionginas Virbalas bei arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, taip pat Kauno kunigų seminarijos bendruomenė su rektoriumi mons. Aurelijumi Žukausku. Visus pasveikino VDU KTF dekanas dr. Benas Ulevičius, o susitikimą vedė ir kardinolą bei knygą rengusį publicistą, vertėją, poetą, Nacionalinės premijos laureatą Antaną Gailių kalbino dr. Valdas Mackela.

„Tai nėra mano memuarai, bet greičiau įspūdžiai, kaip tuomet jaučiau, ką mačiau, supratau“, – sakė kardinolas, nuoširdžiai tą vakarą pabendraudamas su žmonėmis ir atsakydamas į gausius klausimus. „Norėjosi pasitarnauti, ką nors gero padaryti žmonėms“, – sakė svečias, atsakydamas į klausimą, kas brandino ir įkvėpė jį kunigystei. Vėliau jis pabrėžė, kokią įvairią, gražią, augančią Bažnyčią matė tuose kraštuose, kur dirbo diplomatinį darbą Šventojo Sosto siuntimu. Skirtingų kultūrų pažinimas brandino, plėtė pasaulio suvokimą, ugdė pagarbą kito žmogaus supratimui bei atvirumą. Ganytojas šiltai atsiliepė apie savo artimą bičiulį tuometį popiežių Joną Paulių II, jo palankumą Lietuvai, taip pat su džiaugsmu minėjo savo sugrįžimą į ją po 52 metų to paties Jono Pauliaus II paskyrimu.

„Mylėjau Lietuvą, norėjau tarnauti Bažnyčiai Lietuvoje kaip visuotinės Bažnyčios daliai ir ta kryptimiėjau. Turėjau širdies ryšių su Lietuva. Esu laimingas, kad galėjau dalį gyvenimo joje praleisti, kad tėvai sugrįžo į laisvą Lietuvą ir čia užbaigė savo gyvenimo dienas“, – sakė kardinolas, prisimindamas pirmuosius savo kaip arkivyskupo rūpesčius Vilniuje. „Pripažįstu, jog pilnai „neįsipaišiau“ į Lietuvos kultūrinį, visuomeninį gyvenimą, bet bandžiau“, – su jam įprastu kuklumu ir nuolankumu sakė kardinolas. Tačiau žmonių šilti plovimai, padėka už tarnystę ir, žinoma, už knygą bylojo ką kita. Panašiai savo žodžiu paliudijo ir arkivyskupas S. Tamkevičius.

„Kardinolo asmenyje matėme ganytoją, kuris ateina iš visuotinės Bažnyčios ir gali labai pasitarnauti Bažnyčiai Lietuvoje“, – prisiminė arkiv. S. Tamkevičius,

Posėdžiui vadovavo Lietuvos katechetikos centro direktorius mons. Riman-tas Gudlinkis (monsinjoras atstovavo ir Telšių vyskupijos katechetikos centrui), katechezės specialistė Agnė Pinigienė, religinio ugdymo specialistė dr. Giedrė Rugevičiūtė ir centro buhalterė Ingrida Radėnė. Vilkaviškio vyskupijos katechetikos centro vadovas kun. Rytis Baltrušaitis, metodininkė Rima Malavickienė bei Parapinės katechezės centro referentė Lina Mažeikaitė posėdyje ne tik atstovavo savo vyskupijai, bet, kaip šeiminkai, pasirūpino, kad Tarybos nariai ir svečiai jaustųsi patogiai ir jaukiai, būtų šilta darbinė atmosfera. Posėdyje taip pat dalyvavo Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Vilija Sipaitė bei Ugdymo plėtotės centro Ugdymo turinio skyriaus metodininkė Vilija Zeliankienė. Diskusijoje buvo aptarta religinio ugdymo situacija Lietuvoje, keliami tikybės mokyme išskylančios klausimai, į kuriuos specialistės atsakė arba pasižymėjo kaip reikalaujančius išsamesnės studijos.

Po pietų LKC direktorius mons. Riman-tas Gudlinkis ir katechezės specialistė Agnė Pinigienė pasidalijo įspūdžiais iš Maltoje kovo 1–4 d. vykusio Europos katechezės delegatų susitikimo, kuris buvo skirtas situacijai šalyse ir rengiamam dokumentui „Jaunų žmonių palydėjimas (vedimas) į laisvą atsiliepimą Dievo kvietimui“ aptarti. Vėliau aptarti kiti svarbūs klausimai, taip pat ir kecionės į 2016 m. rugsėjo mėn. Romoje vyksiančią Tarptautinę katechetų konferenciją, organizuojamą Gailėstingumo jubiliejaus proga, galimybės.

LKC Tarybos nariai po posėdžio apsilankė marijonų vienuolių rūpesčiu ir pastangomis vienuolyne įsteigta me Pal. J. Matulaičio muziejuje. Vargdienių seserų kongregacijos vyriausioji vadovė sesuo Viktorija Plečkaitytė MVS žaismingai, tačiau kartu ir labai rimtai parodė muziejuje esančią ekspoziciją, papasakojo apie pal. J. Matulaitį. Taip pat pasimelsta prie pal. J. Matulaičio palaikų.

-rm-

Kvalifikacinis seminaras tikybos mokytojams

Balandžio 26 d. Kauno arkivyskupijos katechetikos centro salėje tikybos mokytojai rinkosi į kvalifikacinį seminarą „Medijos pamokoje ir popamokinėje veikloje“. „Mūsų gyvenamąją aplinką šiandien dera vadinti naujųjų medijų pripildyta medijuota erdve, gerokai besiskiriančia nuo tos, kurioje gyveno ankstesnių kartų žmonės, perėmę ir tai-kę per šimtmečius suformuotus pažinimo, ugdymo, komunikacijos ir praktinių sprendimų priėmimo procesus. Dera fiksuoti ne tik radikaliai pasikeitusį pasaulėvaizdį, bet ir tam tikrus giluminius, su žmogaus prigimtimi susijusius pokyčius, kuriuos kasdienėje aplinkoje sudėtinga reflektuoti, pažinti, tad ir keblu juos valdyti“, – seminare mokytojams kalbėjo jam vadovavusi lektorė, medijų filosofijos doc. dr. Lina Šulcienė.

Lektorė teigė, kad medijos yra kur kas daugiau nei televizija, kompiuteris, mobilieji telefonai. Tai visos technologijos, įrankiai ar net pastatai, kuriuos žmogus sukūrė, kad jam tarnautų, būtų tarpininkai tarp jo ir jį supančios tikrovės. Šiuolaikinis žmogus dažnai pats tarnauja šioms medijoms, jos netgi tampa mums vienintele tikrove, visa mūsų aplinka. Lektorė L. Šulcienė kalbėjo apie tai, koks didelis ir nepastebimas šių medijų poveikis žmogui ir kaip svarbu jį išmokti valdyti. Seminare buvo kalbėta ir apie medijų padarinius žmogui: apie rašto atsiradimo įtaką žmonijai, jos pasaulėvaizdžiui, mąstymui, atminčiai, tapatybei; apie juslių pusiausvyros praradimą vis daugėjant įvairių medijų formų; apie jų sukiamus laiko ir erdvės suvokimo pokyčius. „Šiandien laikas bėga vis greičiau, o greitis sukelia dar didesnę greitį. Šiandien jaunas žmogus įspraustas į vis greitėjantį laiką, tad nebelieka laiko knygai, menui, rašiniui, bendruomenei, maldai... T. H. Eriksenas vadina tai *akimirkos tironija*“, – teigė lektorė, pabrėždama, kaip greitis griauja bendruomenes. „Svarbiausia krikščionio ir ypač mokytojo užduotis šiandien – lėtinti laiką“, – sakė lektorė.

-kkc-

šiltai atsiliepdamas apie kardinolą kaip apie brolių vyskupą, į kurį visada galėjo atsiremti. „Kardinolui Vilniaus arkivyskupijoje buvo sunkiau, nei Kaune, kuris ilgą laiką buvo Lietuvos dvasinio gyvenimo centras, tačiau jis rado būdų, kaip vesti Bažnyčią į priekį. Buvau laimingas, kad šalia yra ganytojas, su kuriuo galima aptarti klausimus, tikėtis aiškių sprendimų ir atsakymų“, – sakė arkivyskupas, tuo pat metu vadovavęs Kauno arkivyskupijai.

-kait-

Mirė kunigas Povilas Šliauteris (1947–2016)

Balandžio 30 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė Šiaulių vyskupijos kunigas altaristas Povilas Šliauteris. Kun. Povilas Šliauteris gimė 1947 m. sausio 25 d. Kruopių parapijoje, Akmenės rajone. 1963 m. baigė Kruopių aštuonmetę mokyklą, o 1973 m. Naujosios Akmenės vidurinę mokyklą. Tais pačiais metais įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją ir 1978 m. gegužės 28 d. buvo išventintas į kunigus.

Dirbo šiose parapijose: nuo 1978 m. birželio – Pasvalio parapijos vikaras; nuo 1980 m. gruodžio – Sidabravo parapijos klebonas; nuo 1981 m. gegužės – Krenavos parapijos vikaras; nuo 1983 m. kovo – Raguvėlės parapijos klebonas; nuo 1986 m. rugsėjo – paliekant Raguvėlės parapijos klebonu, paskirtas Surdegio parapijos klebonu; nuo 1996 m. liepos 8 d. – Pakruojo parapijos vikaras; nuo 1997 m. rugsėjo – Kužių parapijos klebonas; nuo 2015 m. birželio – Šiaulių Šv. Jurgio parapijos altaristas.

Dirbdamas Šiaulių vyskupijoje, jis buvo vadinamas tiesiog Poviliuku, nes buvo visiems draugiškas, sukalbamas ir žmonių mylimas, mokėjo kiekvieną su humoru prakalbinti. Daug metų pragyvenęs Kužių parapijoje gerai pažinojo visus žmones, žinojo jų vargus ir bėdas. Buvo dažnas svečias ir mokykloje, kartu su pedagogais organizuodavo įvairias religines šventes, rūpinosi sunkiai besiverčiančiais šeimų vaikais. Vieniši seneliai irgi sulaukdavo jo paguodos žodžių. Jo pastangomis atnaujinta ir sutvarkyta Kužių Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia.

Kun. Povilas Šliauteris gegužės 1 d. sekmadienio vakare buvo pašarvotas Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos gegužės 3 d. Palaidotas bažnyčios šventoriuje.

-Š-

JAV mirė kun. Matas Čyvas (1916–2016)

Gegužės 2 d. St. Petersburg Beache, Jungtinėse Amerikos Valstijose, mirė lietuvis kunigas Matas Čyvas, kuriam buvo ką tik sukakę 100 metų.

Kun. Matas Čyvas gimė 1916 m. balandžio 30 d. Leliūnų kaime, Ukmergės apskrityje. Mokėsi Šėtos progimnazijoje ir Ramygalos gimnazijoje, 1934 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, 1941 m. sausio 26 d. priėmė kunigystės šventimus ir buvo paskirtas vikaru į Kauno Šv. Kryžiaus (Karmelity) parapiją. 1944 m. pradėjo eiti arkivyskupo Juozapo Skvirecko sekretoriaus ir kapeliono pareigas. Rudenį, artėjant frontui, su arkivyskupu buvo priverstas pasitraukti į Austriją. Po metų atvyko į Romą ir Popiežiškajame Grigaliaus universitete pradėjo studijas, kurias baigė bažnytinės teisės daktaro laipsniu. Porą metų pasidarbavęs Šv. Kazimiero kolegijoje prefektu, 1949 m. išvyko į JAV, kur Kalifornijoje dirbo San Diego vyskupijos tribunole.

1963 m. paskirtas Šv. Jurgio lietuviškos parapijos klebonu Albany mieste, kur visų gerbiamas ir mylimas dirbo 25 metus. 1988 m. apsigyveno St. Petersburg Beache pas pranciškonus, kur ir mirė, sulaukęs 100 metų.

-vr-

Mirė mons. Vincas Pranckietis (1923–2016)

Gegužės 3 d., eidamas 94-uosius metus, Jonavoje mirė monsinjoras Vincas Pranckietis. Kun. V. Pranckietis gimė 1923 metų sausio 7 d. pasiturinčių ūkininkų šeimoje Labos kaime, Dambavos parapijoje. Ten baigė tris pradžios mokyklos skyrius, vėliau mokslus tęsė Vabalių, Smilgių ir Šeduvos mokyklose, Šeduvos ir Kėdainių gimnazijose. 1943 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1948 m. spalio 31 d. Kauno arkikatedroje vyskupo Kazimiero Paltaroko išventintas kunigu.

1949 m. kovo 25 d. saugumiečiai kartu su dvylika kitų seminarijos auklėtinių jį suėmė ir ištrėmė į Baikalo ežero salą Olchoną. Penkerius metus ten dirbo pramoninėje žvejyboje, dauge, kiek pajėgdamas, rūpinosi dvasiškai patarnauti lietuviams tremtiniams. 1955 m. jam leista išvykti į Usole Sibirskoje miestą, kur įsidarbino buhalteriu. Ten rado dideles lietuvių ir vokiečių tremtinių kolonijas, pagal galimybes juos lankydavo ir teikdavo kunigiškus patarnavimus.

1958 m. kun. V. Pranckiečiui leista gyventi visoje Sovietų Sąjungoje, išskyrus Lietuvą, tačiau jis surizikavo ir grįžo į tėvynę, kur kurį laiką gydėsi. 1959 m. pradžioje paskirtas Radviliškio parapijos vikaru, tačiau po metų civilinės valdžios iš ten išvartytas kaip neturintis teisės gyventi Lietuvoje. Kreipėsi į Aukščiausiosios Tarybos prezidiumą, prašydamas jam tokį leidimą suteikti, tačiau, kol prašymas buvo svarstomas, oficialiai kunigo pareigų eiti negalėjo. 1961–1962 m. dirbo Kauno medžio apdirbimo kombinate darbininku. 1962 m. birželį paskirtas Didvyžių ir Žaliosios parapijų klebonu, o 1965 m. perkeltas eiti klebono pareigas į Siesikus.

1974 m. balandžio 22 d. paskirtas Jonavos parapijos administratoriumi. Taip pat ėjo Kunigų seminarijos nuodėmklausio pareigas. 1991 m. gegužės 22 d. popiežius Jonas Paulius II pakėlė kunigą Vincą Pranckietį Jo Šventenybės kapelionu (monsinjoru). 1992 m. tapo Žeimių dekanato dekanu. 1994 m. balandį jo paties prašymu atleistas iš Jonavos parapijos klebono bei Žeimių dekanato pareigų ir paskirtas Jonavos parapijos altaristu vikaro teisėmis.

Kiek leido jėgos, visuomet rūpinosi patarnauti tikintiesiems, ypač mėgo klausyklą, kur atgailaujantiems būdavo kaip tikras tėvas. Buvo uolus Kristaus vynuogyno darbininkas, mėgstamas konfratrų ir parapijiečių, ramaus ir gero būdo, draugiškas, vengiantis kritikuoti kitus žmones, su dėkingumu žvelgiantis į gyvenimą.

Mons. Vinco Pranckiečio žemiškieji palaikai buvo pašarvoti Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos gegužės 6 d. Palaidotas Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios šventoriuje.

-Kn-

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098